



Dommelpark: een robuust waterpark van recreatieve waarde

Januari 2020

“Geef dit groene
gebied tussen
Eindhoven en
Nuenen een heldere
routestructuur en
uitstraling,
maak water de
identiteitsdrager”



Introductie

Voor u ligt de visie Dommelpark, als kader voor een uitvoeringsprogramma. De visie biedt het ruimtelijk raamwerk om te komen tot een samenhangend landschapspark in een gebied wat tot nu toe in wel in afzonderlijke onderdelen wordt gewaardeerd, maar niet als een geheel wordt ervaren. De introductie van het landschapspark voldoet aan de wens van zowel de gemeente Nuenen en Eindhoven als de provincie om in een toenemend verstedelijkende regio krachtige landschappen te ontwikkelen met een sterke eigenwaarde, een hoge natuurwaarde en een uitgebreide recreatieve waarde. Om de beoogde waardes kracht bij te zetten is aan de visie een kader voor uitvoeringsprogramma gekoppeld met drie sleutelprojecten. Deze projecten liggen op dermate strategische locaties dat een groot deel van de beoogde samenhang hiermee is geborgd.

Deze ontwikkelingsvisie en het kader is geen blauwdruk, maar een opmaat om te komen tot een aantrekkelijk samenhangend landschapspark. Hiervoor heb je partners en ambassadeurs nodig. Het is dan ook nadrukkelijk het doel dat de ideeën die hier op papier zijn gezet weer leiden tot nieuwe ideeën die weer andere partners laten aansluiten. Het beoogde doel van deze visie is voornamelijk een vliegwiel dat leidt tot vele goede nieuwe initiatieven.



Inhoudsopgave

p. 9	1. Inleiding 1.1 Aanleiding 1.2 Opgave 1.3 Locatie 1.4 Plangebied 1.5 Proces	p. 73	6. Ontwikkelingsvisie 6.1 Visie 6.2 Hoofdoggaven 6.3 Visiekaart
p. 17	2. Bestaande visies & beleidsdocumenten	p. 81	7. Routing 7.1 Route visiekaart 7.2 Huidige situatie route
p. 27	3. Analyse 3.1 Water & natuur 3.2 Cultuurhistorie 3.3 Ruimtegebruik 3.4 Grootschalige infrastructuur 3.5 Routing & recreatie	p. 87	8. Kader voor uitvoeringsprogramma 8.1 Deelgebieden
p. 57	4. Waardering, kansen & bedreigingen 4.1 Vier karakters en één route 4.2 Waarderingskaart 4.3 Kansen per gebied 4.4 Bedreigingen	p. 97	9. Sleutelprojecten 9.1 Locaties sleutelprojecten 9.2 Selectie sleutelprojecten
p. 67	5. Uitgangspunten per thema 5.1 Water & natuur 5.2 Cultuurhistorie 5.3 Grootschalige infrastructuur & ruimtegebruik 5.4 Routing & recreatie		

**Dommelpark is de plek voor de
ontwikkeling van natte natuur**



A blue-tinted photograph of a park. In the foreground, a calm river or canal flows, reflecting the surrounding trees and sky. The banks are lined with lush green trees and foliage. In the background, a grassy area with more trees is visible, and a few people can be seen walking in the distance. The overall atmosphere is peaceful and natural.

**Dommelpark is de plek voor de
ontwikkeling van natte natuur**

**waar je kunt ervaren wat de
betekenis van water is**

**Dommelpark is de plek voor de
ontwikkeling van natte natuur**

**waar je kunt ervaren wat de
betekenis van water is**

**in een gebied rijk aan
cultuurhistorie**

1. Inleiding



1.1 Aanleiding

Het landschappelijk gebied tussen Nuenen en Eindhoven valt letterlijk uiteen in twee gemeentes. Beide gemeentes werken in en rondom dit gebied aan verschillende opgaves die direct invloed hebben op het gebruik ervan. Zo wordt aan de oostzijde op dit moment gewerkt aan een nieuwe woonwijk met een belangrijk aandeel in het regionaal woningbouwprogramma (Nuenen West). De opzet van deze wijk heeft invloed op het landschap. Tegelijkertijd wordt vanuit de gemeente Eindhoven nagedacht over natuurontwikkeling op het Eindhovense deel met het zogenaamde B5 bod. Voor beide initiatieven geldt dat er een noodzaak bestaat om het geheel meer te laten zijn dan de som der delen.

Een grondige analyse van het bestaande ruimtelijke visies en beleidsdocumenten laat zien dat de beoogde samenhang ontbreekt, het denken stopt vaak letterlijk bij de Dommel. Andere beleidsdocumenten gaan juist meer over veel grotere gebieden waardoor de focus op het beoogde landschapspark juist weer wordt verzwakt.

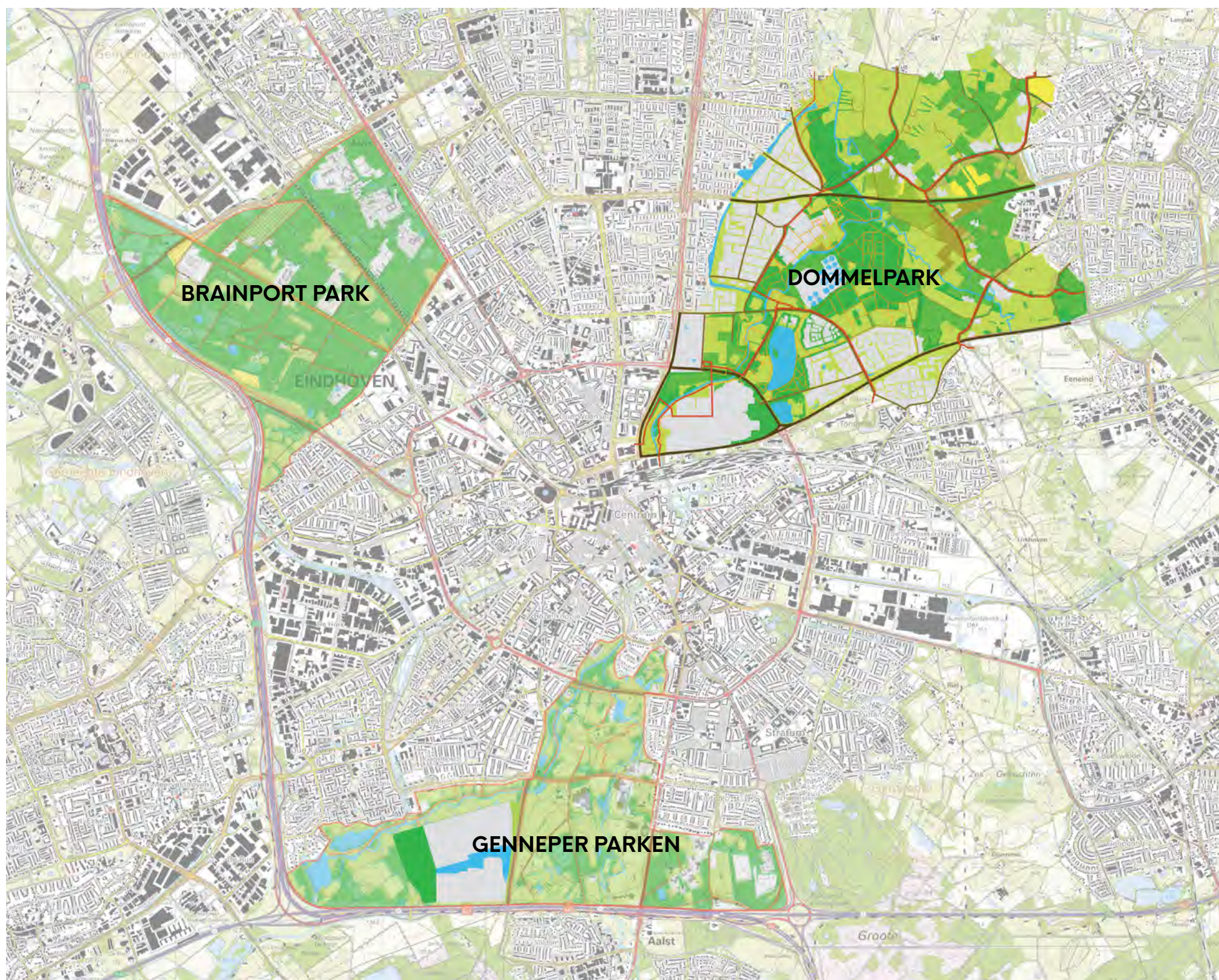




1.2 Opgave

De opgave is te komen tot een ruimtelijke visie voor een samenhangend landschapspark. Dit landschapspark heeft een zodanig krachtige uitstraling dat het werkt als een groen icoon aan de noordoostelijke kant van de Eindhovense regio. Hiermee vormt het Dommelpark een volwassen onderdeel van de drie Eindhovense wiggen en ontstaat er de reeks Brainportpark – Genneperparken – Dommelpark, allen met een omvang van zo'n 500 ha. De programmatische uitwerking en de landschappelijke ontwikkeling staan niet op zichzelf maar zullen ten opzicht van elkaar moeten leiden tot drie significant verschillende gebieden. Voor het Dommelpark ligt de focus op het thema Water. Binnen dit thema zullen natuur, landbouw en recreatie worden ontwikkeld die passen bij de bestaande cultuurhistorische waardes.

De opgave om te komen tot een samenhangend landschapspark is ambitieus omdat het huidige gebied vaak wordt doorsneden door zware infrastructuur, er binnen het gebied kleinere deelgebieden aan de openbaarheid worden onttrokken en de randen van het park vaak onduidelijk zijn. Het gebied kan bovendien niet als zodanig een samenhangende vorm worden beleefd.



1.3 Ligging in de Eindhovense regio

Het Dommelpark is onderdeel van de oostelijke groene wig die vanuit Eindhoven doorloopt naar het grotere natuurpark 'Rijk van Dommel en Aa'. De groene wig ligt tussen Eindhoven en Nuenen. De Dommel en de Kleine Dommel doorsnijden het gebied en verklaren de het watergebonden thema voor dit landschapspark.

1.4 Plangebied

In de ontwikkelingsvisie voor het Dommelpark gaan we op zoek naar focus en dat begint bij het bepalen van de grens van het park. Een landschapspark moet naar ons idee een gebied zijn wat je kan bezoeken en waar je zeker een middag in kan rondwandelen. Centraal in het park liggen de Dommel en de Kleine Dommel. De westgrens is Eindhoven en de oostgrens is Nuenen. Aan de zuidkant wordt het park begrensd door de A270. Aan de noordkant is er geen echte grens, maar hebben we gekozen voor een significant parkgebied ten noorden van de Europalaan wat overeenkomt met de grens die gekozen is in het Landschapsplan Nuenen West van de DLG uit 2011.



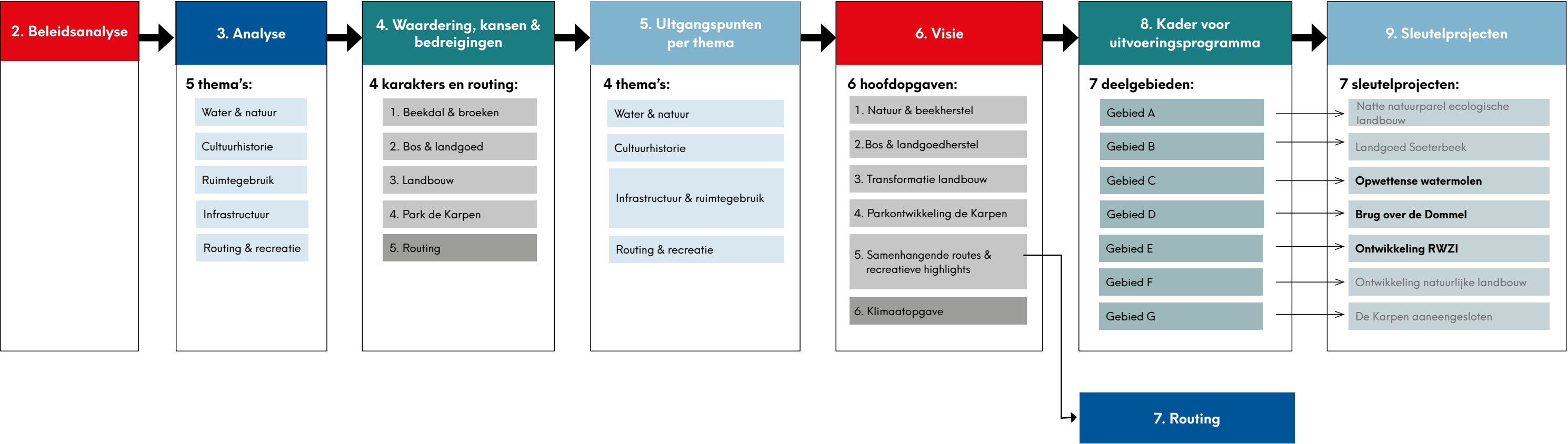


1.5 Proces

Voor het opstellen van de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie Dommelpark is gebruik gemaakt van de kennis van de gemeenten Eindhoven en Nuenen, Waterschap De Dommel, Provincie Noord Brabant, Staatbosbeheer, Noord Brabants Landschap en de Bosgroep. In meerdere werksessies is achtereenvolgens het bestaande beleid geïnventariseerd, is er een analyse van het gebied gemaakt en zijn er drie ontwikkelscenario's opgesteld: Het Beekdalpark, Het Estatepark en het Bospark. Uit de ontwikkelscenario's is een eerste aanzet voor een visie gedestilleerd, een robuust landschappelijk raamwerk waarin de herkenbaarheid van de beekdalen centraal staat. Met deze eerste aanzet is een 'rondje langs de velden' gemaakt. Hierin zijn de thema's water, natuur, recreatie en cultuurhistorie maar ook de mogelijkheden tot realisatie en beheerbaarheid met gebiedsbeheerders en adviseurs besproken. Hieruit zijn een aantal aanbevelingen gekomen. Op basis van de analyse, de scenario's en de aanbevelingen is een concept-visie opgesteld.

In een tweede reeks van werksessies is de concept-visie verder aangescherpt en is er gewerkt aan een uitvoeringsprogramma wat is uitgewerkt in drie sleutelprojecten. De sleutelprojecten liggen in het 'hart' van het park, de realisatie van deze projecten zet het Dommelpark op de kaart. In de tweede reeks is de concept-visie besproken met de wethouders van beide gemeenten.

Overzicht structuur rapport

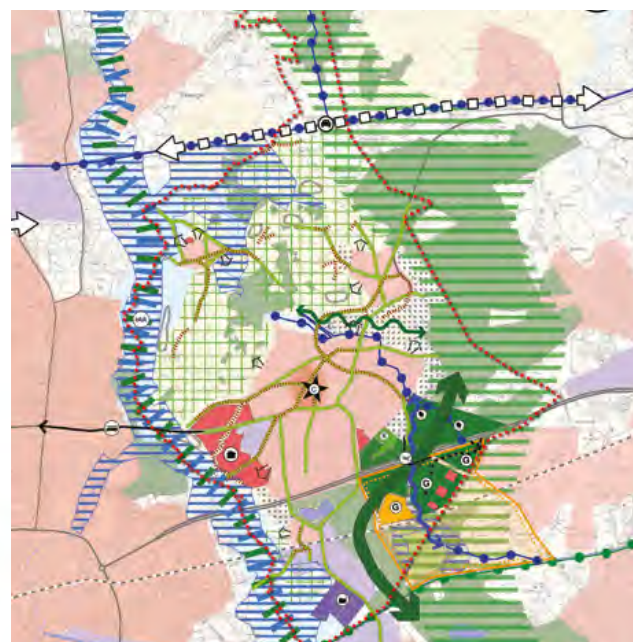


2. Bestaande visies en beleidsdocumenten

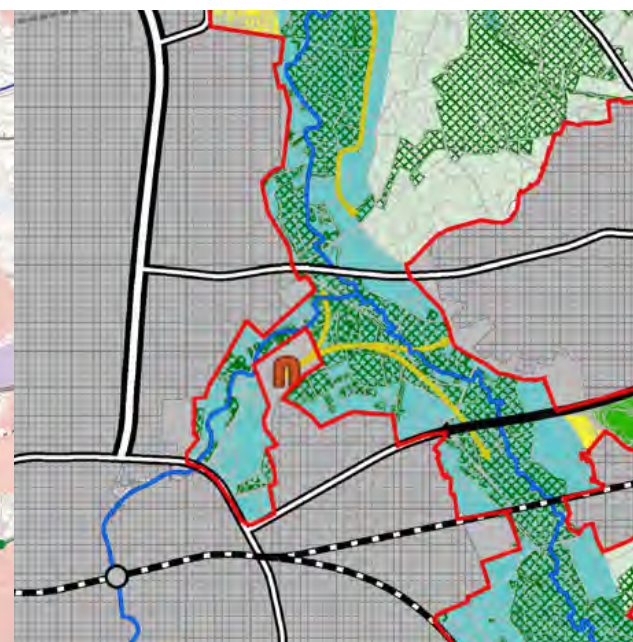
Dit hoofdstuk geeft inzicht in bestaande visies en beleidsdocumenten van verschillende overheidsinstanties. In het kort wordt de inhoud van het stuk beschreven en worden er punten benoemd die bruikbaar zijn voor de visie van het Dommelpark.



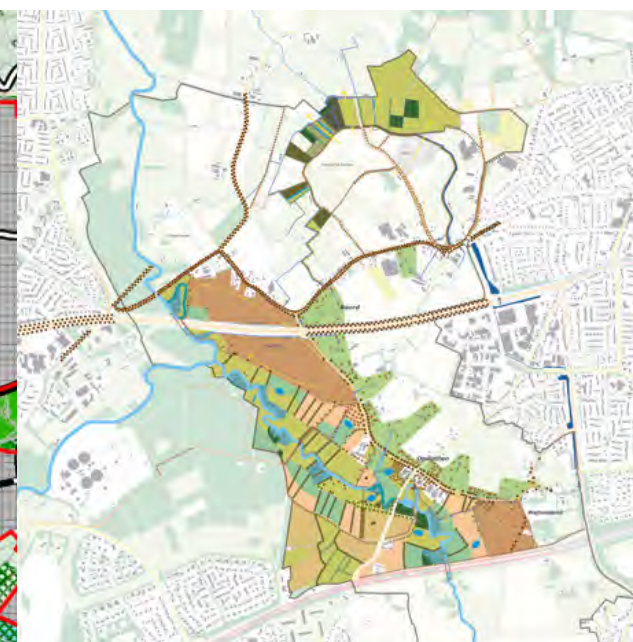
Dommeldal uit de verf



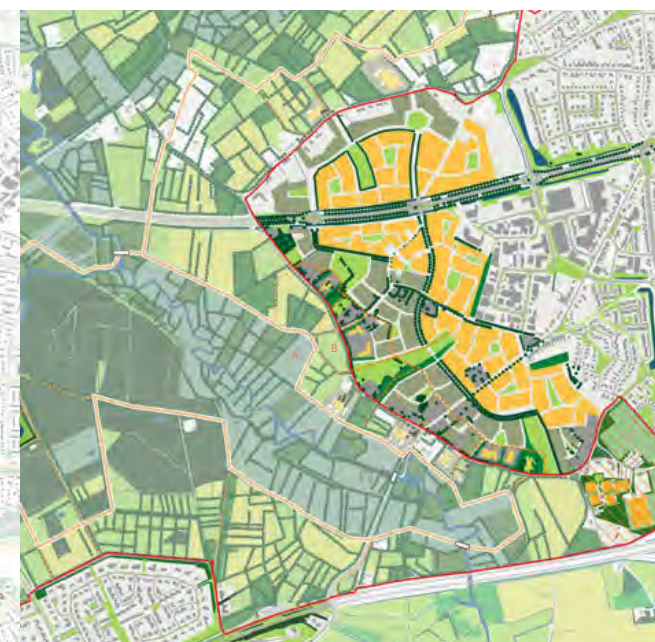
Structuurvisie Nuenen



Rijk van Dommel en Aa



Landschapsplan Nuenen West



Masterplan Nuenen West

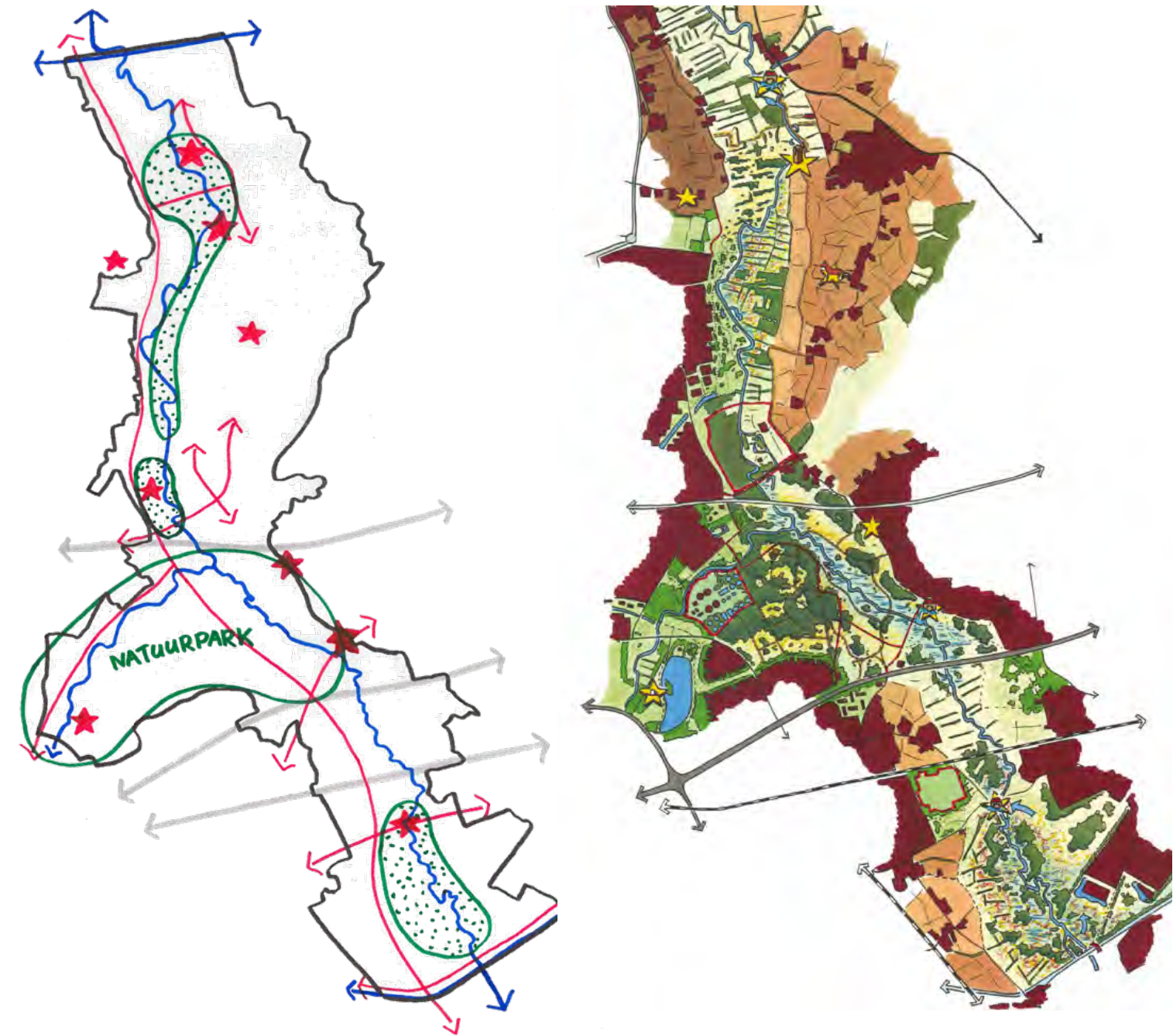
Dommeldal uit de verf

2006 Regionaal plan

In 2006 is door de Grontmij in opdracht van de gemeentes Eindhoven, Nuenen en Son & Breugel een integrale natuurvisie opgesteld voor het Dommeldal. In de visie is gezocht naar een goede afweging tussen landschap, cultuurhistorie, natuurdoelen en recreatieve voorzieningen. Het bestaande stadspark De Karpen is benoemd tot natuurpark. Aan de rand van het natuurpark liggen een aantal recreatieve trekkers, waarvan er een negental zijn benoemd in het hele gebied.

Mee te nemen punten:

- Sterk: in de visie wordt voor het eerst natuurontwikkeling, landschapsbouw en recreatie gecombineerd.
- Het benoemen van recreatieve trekpleisters. In ons gebied de Karpendonkse Hoeve, de Opwettense watermolen, een fruitkweker en landgoed Soeterbeek.



^ Globale inrichtingsvisie

Recreatieve trekpleister	★
Belangrijke route	↔
Natuurgebied, extensieve recreatie	○○○
Uitloopgebied stad (natuurpark)	
Beek	—
Plangebied	—
Hoofdwegen	↔

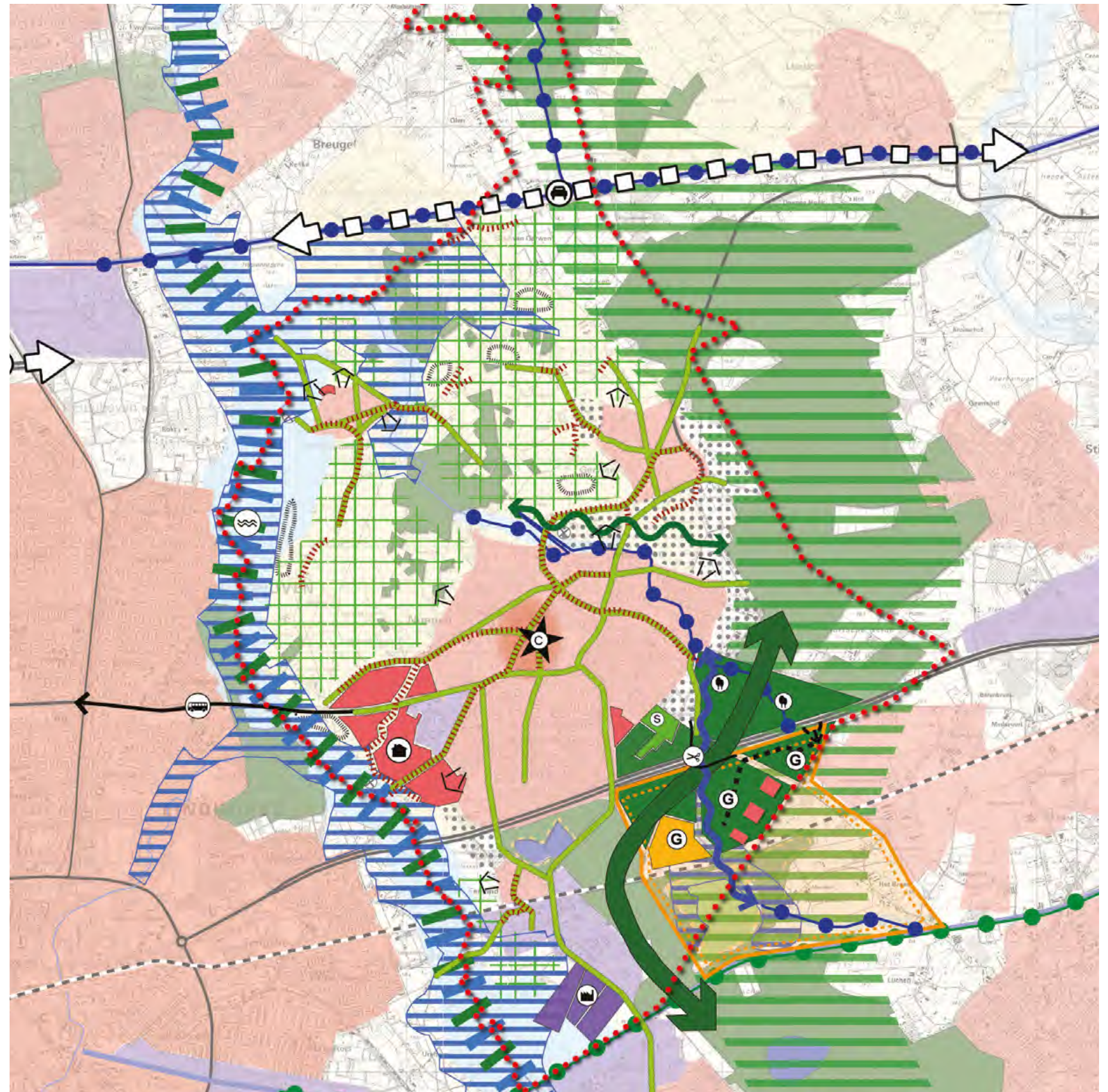
Structuurvisie Nuenen

2009 *Lokaal/gemeentelijk plan*

In 2009 is een structuurvisie vastgesteld voor Nuenen waarin het buitengebied verder wordt ontwikkeld. Een belangrijke constatering in deze visie is dat er een duidelijk verschil wordt gemaakt tussen het westelijk gelegen natte beekdallandschap en het oostelijk gelegen boslandschap. Voor de beide landschappen wordt uitgegaan van een aaneengesloten structuur. In de westelijke structuur wordt gestreefd naar een combinatie van een wateropgave, natuuropgave en de realisatie van een doorgaande recreatieve routing. Het landschap wordt omschreven als kleinschalig met een aantal kenmerkende cultuurhistorische elementen zoals de bestaande linten, de Opwettense Watermolen en de bolle akker.

Mee te nemen punten:

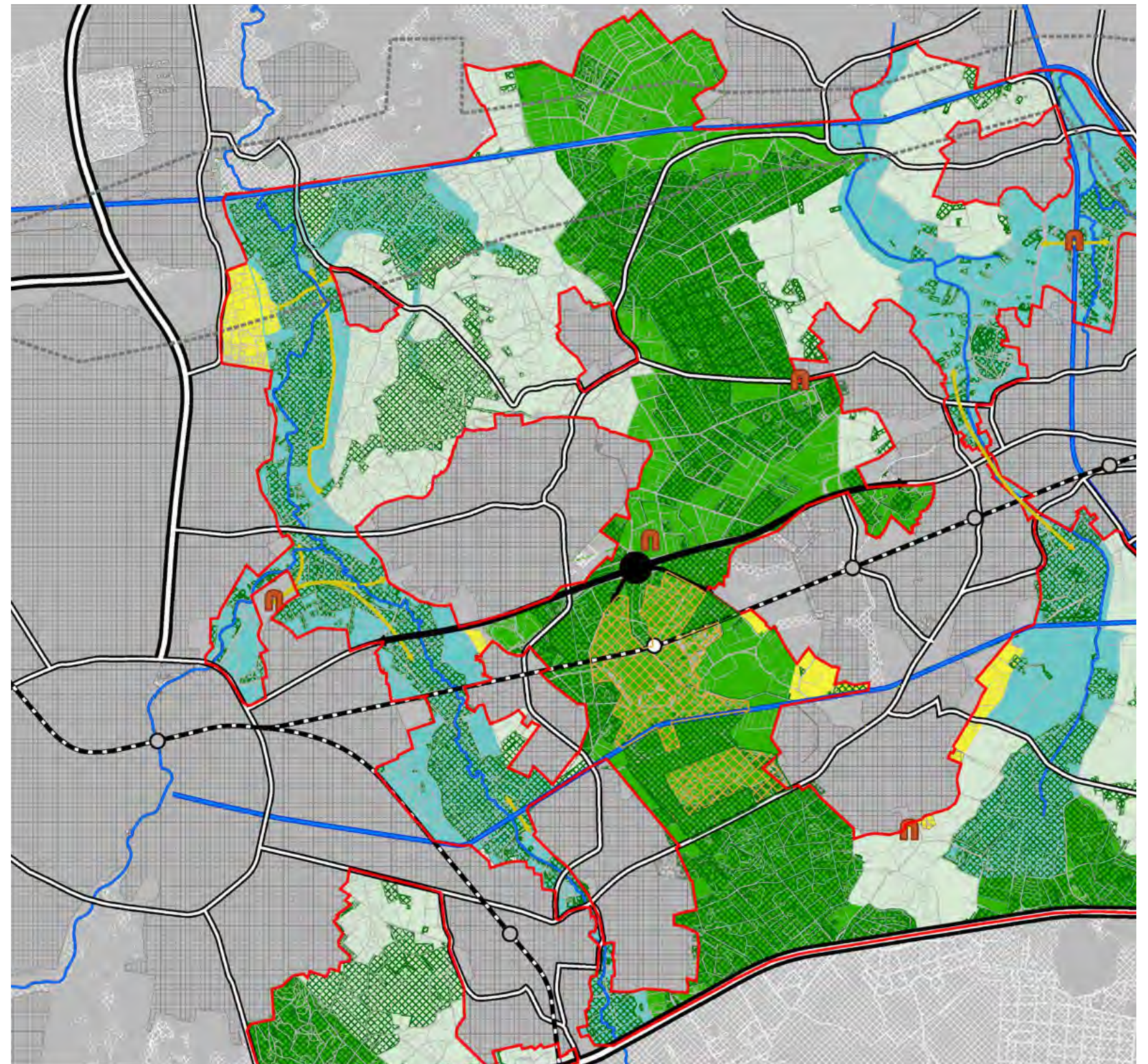
- Langs de Dommel een aangesloten structuur van natte natuur waar wateropgave, natuuropgave en een doorgaande recreatieve routing worden gecombineerd.



Rijk van Dommel en Aa

2011 *Intergemeentelijk plan*

In 2011 is in opdracht van het SRE (Samenwerkingsverband Regio Eindhoven) door DHV/RBOI een intergemeentelijke structuurvisie opgesteld waarin de doelstelling is te komen tot: “een robuust regionaal landschapspark dat de brainportbewoner een aantrekkelijke woon- en leefomgeving biedt waarin gerecreëerd kan worden”. Hierin wordt net zoals in de structuurvisie van Nuenen een zonering getekend van natte en droge landschapsstructuren.

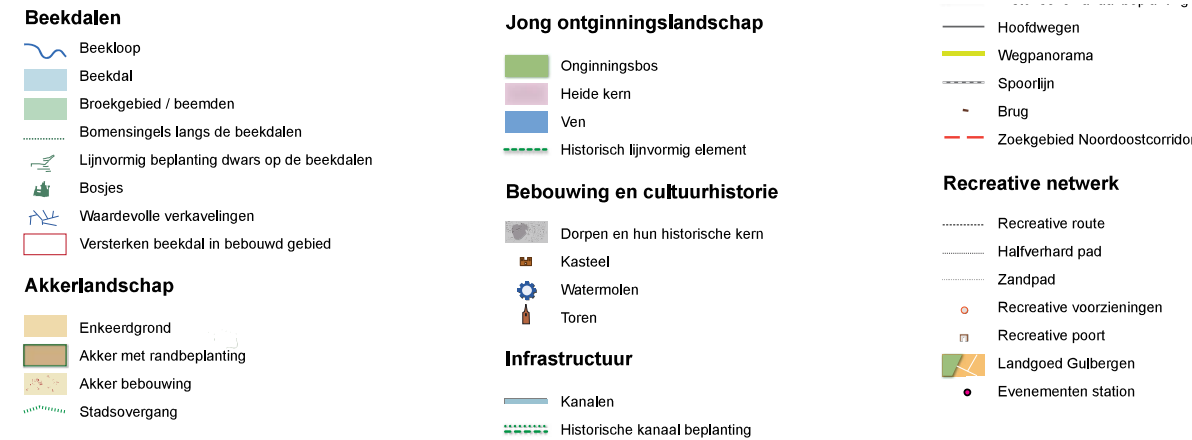


In dit beleidsdocument Rijk van Dommel en Aa worden ook drie hoofdlandschapstypen geduid: beekdalen, jong ontginningslandschap en akkerlandschap. Op deze manier wordt de landschappelijke structuur sterker, helder en herkenbaar. Verder wil men werken aan de versterking van de recreatieve netwerken, dit is concreet gemaakt met de introductie van recreatieve poorten.

Mee te nemen punten:

- Dommeldal als natte structuur met drie landschapstypen
- Een recreatieve poort wordt aangewezen in het gebied in de buurt van de RWZI

3.1 Regionaal Landschapspark Rijk van Dommel en Aa



Uitsnede regionaal landschapspark Rijk van Dommel en Aa

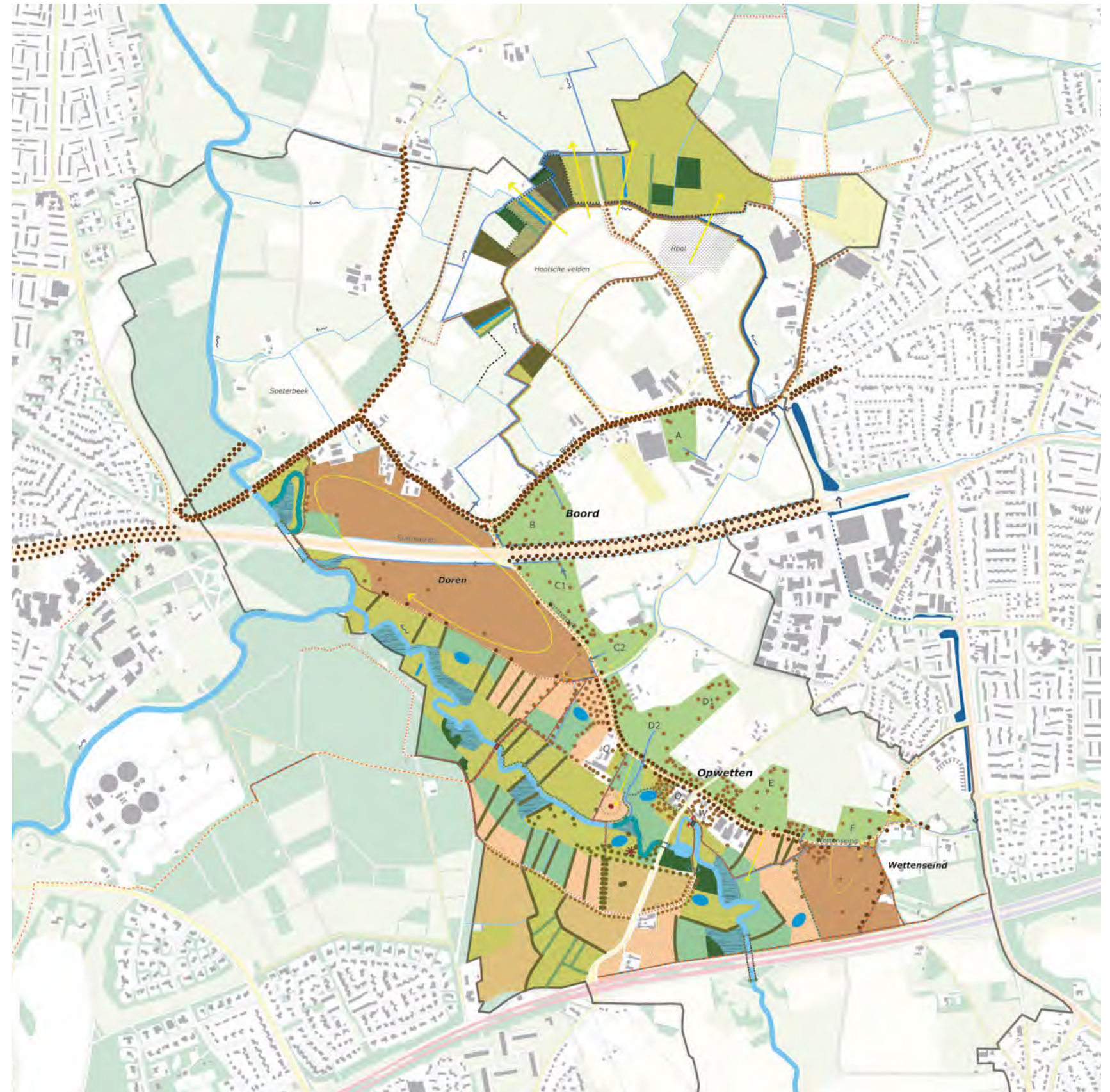
Landschapsplan Nuenen West

2011 Gemeentelijk plan

In 2011 is in opdracht van de gemeente Nuenen door de DLG (Dienst Landelijk Gebied) een landschapsplan opgesteld voor het gebied wat grenst aan Nuenen en gelegen is tussen de Dommel en de stedelijke uitbreiding van Nuenen-West. In dit plan zijn de bestaande cultuurhistorische waarden als basis genomen voor een geleidelijke transformatie met meer ruimte voor natuur en waterberging, gecombineerd met een aantal landelijke routes.

Mee te nemen punten:

- Sterk: aandacht voor cultuurhistorische en natuurlijke waardes (e.g. bolakkers benoemd)
- Minder: beleving van het totale gebied ontbreekt, het is slechts een fragment van het landschap



Masterplan Nuenen West

2018 Gemeentelijk plan

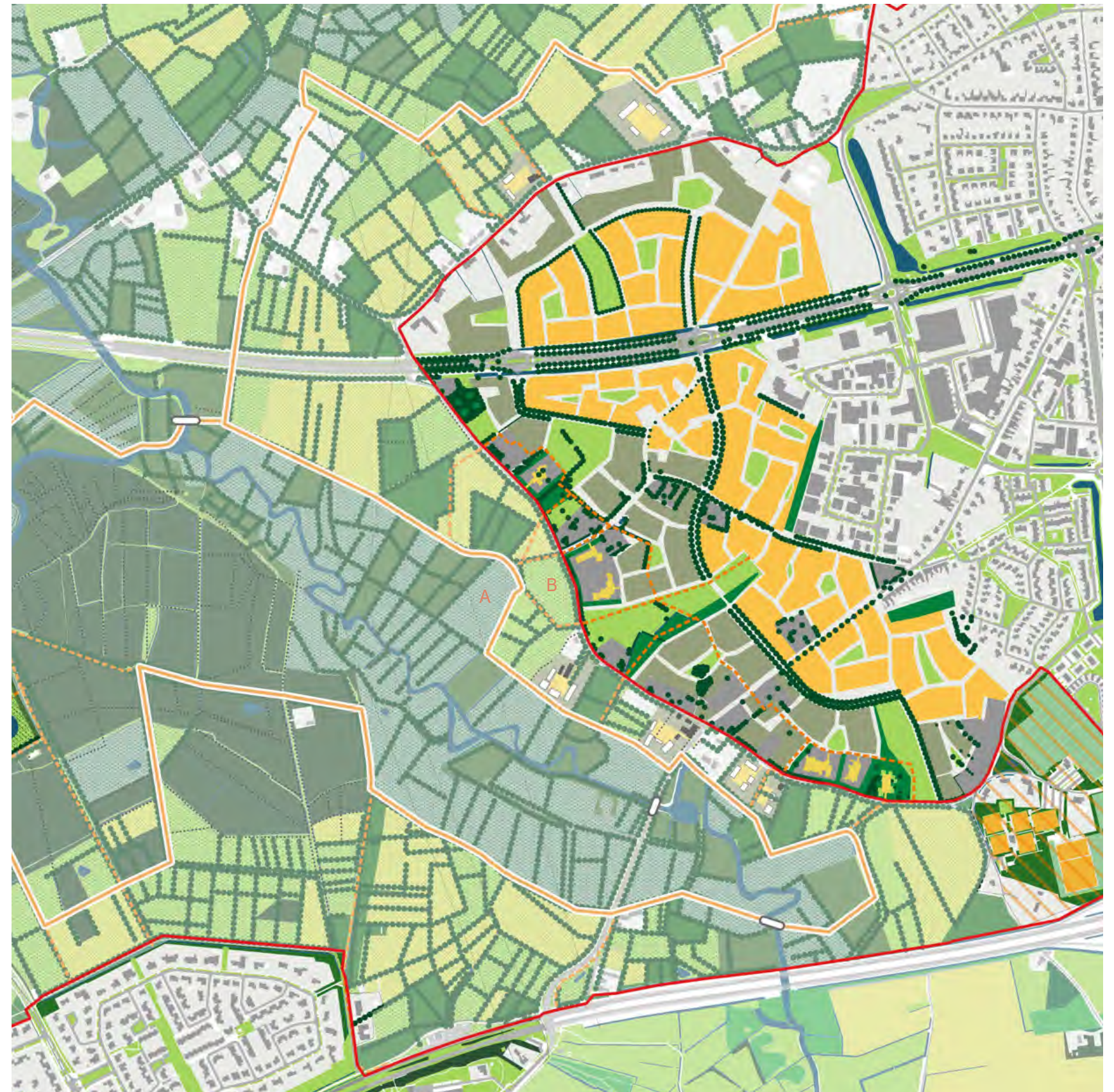
In 2018 is er een herijking gekomen van het bestaande stedenbouwkundig ontwerp voor Nuenen West. In opdracht van de gemeente Nuenen is door BPD/Kuiper Compagnons een nieuw stedenbouwkundig masterplan opgesteld. Uitgangspunt voor dit masterplan is een andere ruimteverdeling (het geplande groene randpark uit het landschapsplan is vervangen voor een serie parken), een andere verdeling in woonmilieus en de toevoeging van een nieuw landelijk woonmilieu in de vorm van een serie landelijke erven aan de rand van het plan op de grens met het Dommelpark.

Mee te nemen punten:

- Geleidelijke overgang tussen dorp en land
- Betreft de rand van Nuenen, valt buiten de grens van het Dommelpark

Nuenen west zoom >

Beek	
Landgoed	
Grasland	
Akkers landbouw	
Bos droog	
Bos vochtig	
Sport	
Waterberging	
Brug	
Hoofdroute	
Subroute	
Dommel Erf	
Eigendom	
Existing building	
New buildings	



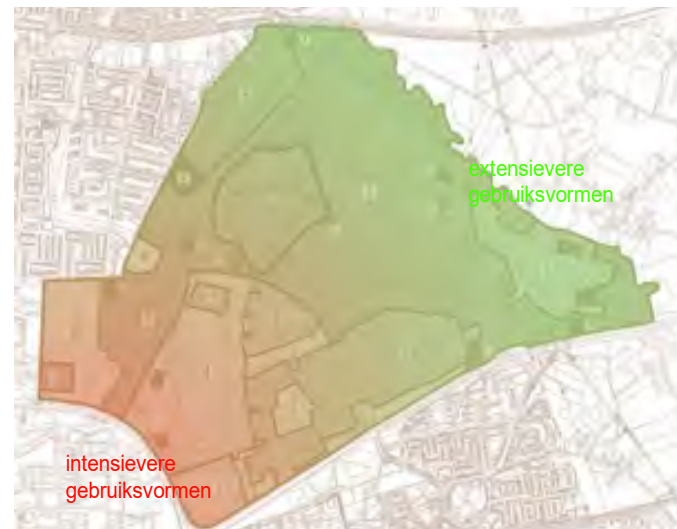
Ontwikkelingsvisie stadspark de Karpen

2008 Gemeentelijk plan

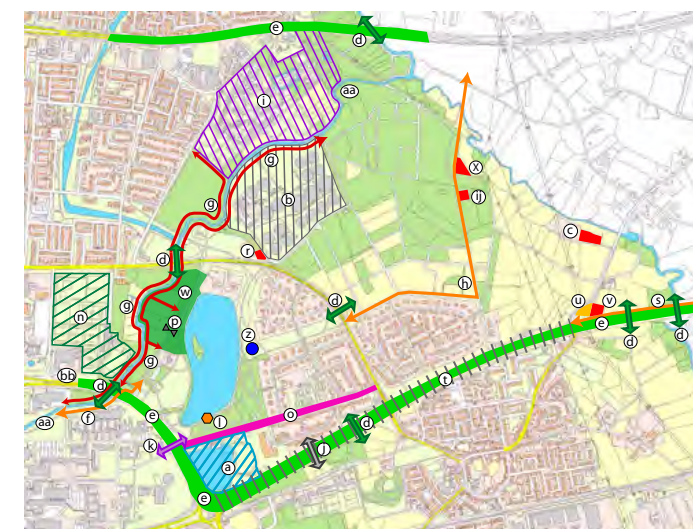
In 2008 is door de Dienst Stedelijke Ontwikkeling en Beheer van de gemeente Eindhoven een ontwikkelingsvisie opgezet onder het motto “beschermen, verbeteren en profileren”. In de visie staan diverse onderwerpen beschreven waaraan een maatregelenkaart is gekoppeld. De belangrijkste uitgangspunten voor het gebied zijn de langzame overgang van stedelijk gebruik naar landelijk gebruik. Daarnaast is er een sterkere focus op de Dommel in de vorm van de ontwikkeling van natte natuur en de aanleg van een recreatieve route. In de maatregelen wordt daarnaast vooral gezocht naar het beter bereikbaar maken van het park in de vorm van bruggen of verbeterde oversteken over snelwegen en stadswegen.

Mee te nemen punten:

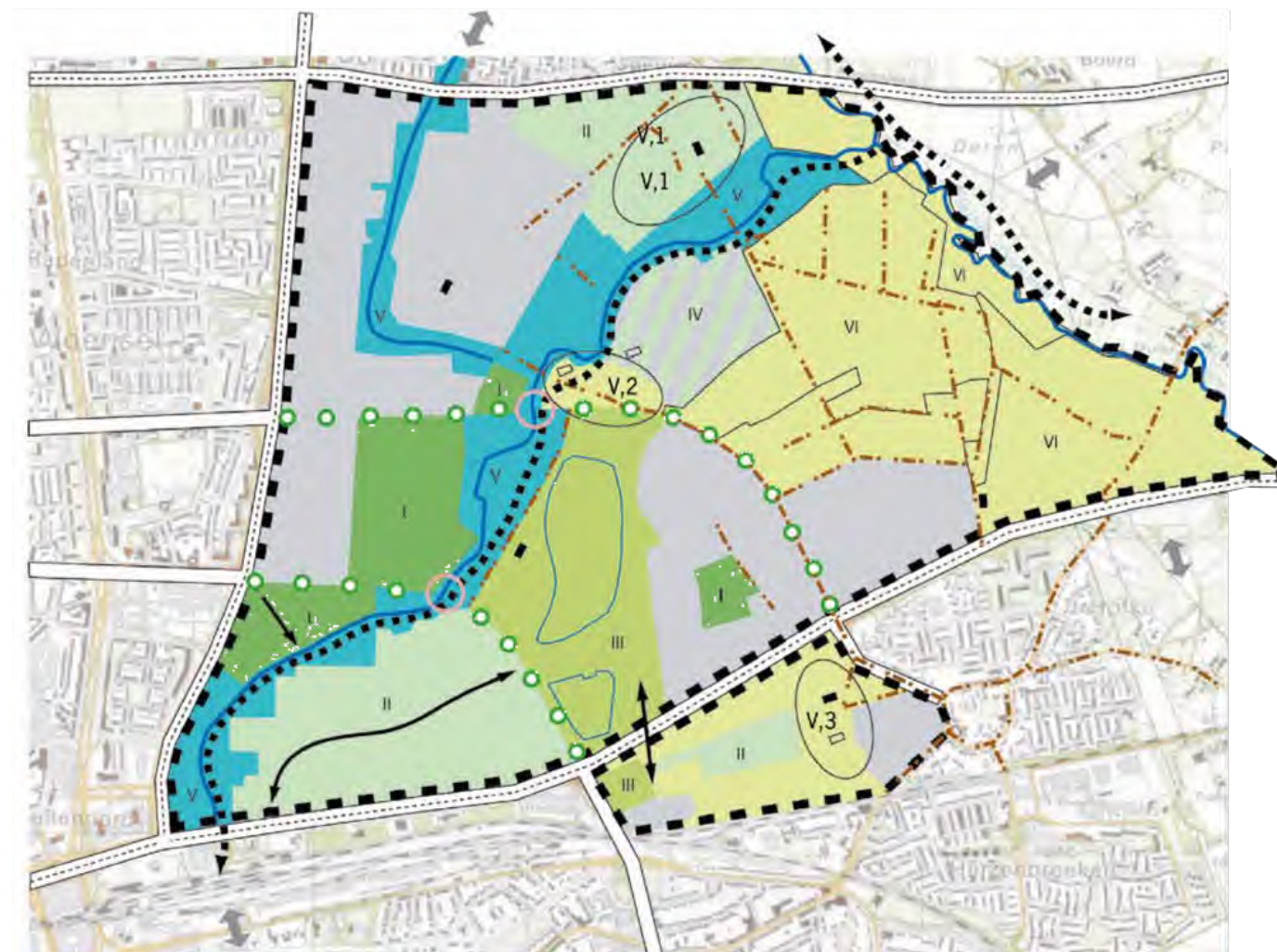
- Programmering van intensief naar extensief, overgang van stedelijk naar landelijk gebruik.



^ Visiekaart schematische programmering



^ Visiekaart gebiedsagenda



^ Visiekaart cultuur en landschapshistorie

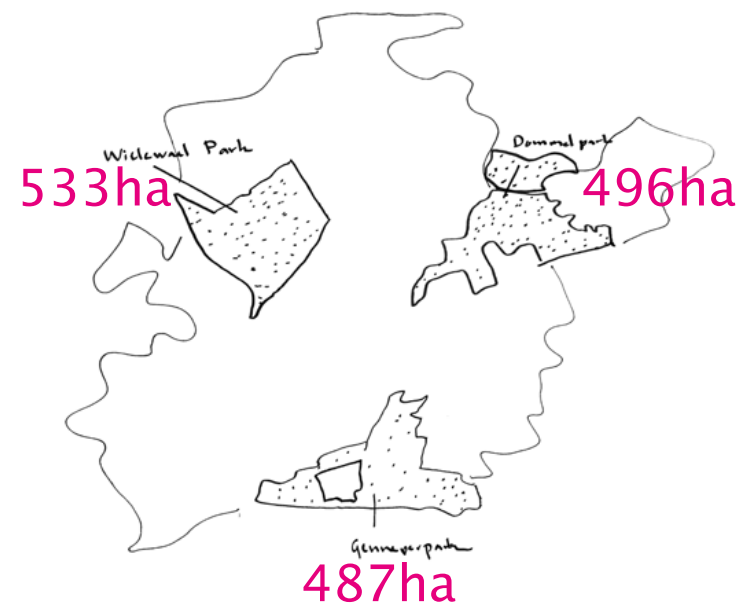
Groenbeleidsplan Eindhoven

2017 Gemeentelijk plan

In 2017 is een vernieuwd groenbeleidsplan opgesteld door de gemeente Eindhoven. In het plan wordt de groene ruimtelijke structuur op hoofdlijnen omschreven in de vorm van drie wiggen: Brainportpark, Genneperparken, en de Karpen. De ambitie is om van deze gebieden volwaardige landschapsparken te maken, waarbij de omvang, structuur en beplanting beschermd en ontwikkeld moeten worden. De parken vormen in feite de verbinding tussen regionale landschappen en de stedelijke groenstructuur. De wiggen bepalen het monumentale groene karakter van de stad, kennen een hoge intensiteit aan recreatieve functies en hebben een campus. Per wig wordt gezocht naar een specifieke identiteit. Voor de Karpenwig wordt het cultuurhistorisch landschap, de bijzondere natuurwaarden en de aanwezigheid van veel water genoemd als kernwaarden. T.a.v. de recreatie wordt een zogenaamde “slowlane” langs de Dommel voorgesteld.

Mee te nemen punten:

- Elke wig kent zijn eigen thema's en karakter, met voor het Dommelpark: cultuurhistorie, natuur en water.



oppervlakte van de drie belangrijkste parken bedraagt gemiddeld 500 ha



^ Hoofdgroenstructuur

Te verwachten beleidsdocumenten

>2020

Naast het beschreven beleid zijn er ook relevante beleidsdocumenten die op korte termijn gepubliceerd zullen worden:

- **Regionale Energie Strategie (RES) van de Metropool Regio Eindhoven**

In het kader van de Regionale Energie Strategie wordt op dit moment vanuit Metropool Regio Eindhoven onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor de opwekking van duurzame energie in de regio. Op termijn zal hieruit een kansenkaart beschikbaar gesteld worden en ook zal gebruik worden gemaakt van een zonneladder. In deze regionale strategie worden landschapstypen gekoppeld aan mogelijkheden voor inpassing, aanpassing of transformatie van zonne- en windenergie. Deze informatie is op dit moment echter nog niet voor handen.

- **Beleidsnotitie Zonneparken en windmolens Eindhoven (2020)**

In deze beleidsnotitie wordt de afweging gemaakt welke gebieden in Eindhoven in aanmerking kunnen komen voor zonneparken (grondgebonden zonnepanelen) en/of windmolens en onder welke randvoorwaarden. Of en waar de gemeente zonneparken of windmolens toestaat, is een integrale afweging. Bouwen en ontwikkelen in beekdalen is geen uitgangspunt, dus ook de zonneparken hebben in (op basis van de huidige stand van zaken) weinig kans. Aspecten die in de afweging moeten worden betrokken zijn onder andere de energieopgave, landschap, cultuurhistorie, autoverkeer, luchtverkeer, diverse soorten hinder, et cetera. De gebiedsindeling met bijbehorend beleid wordt afgeleid uit provinciaal beleid, gemeentelijk groenbeleid en de landschapstypering.

- **Streefbeeld Transitie Landelijk Gebied van de Metropool Eindhoven**

In dit document wordt aandacht geschonken aan de relatie tussen stad en platteland.

- **Landschapsvisie Nuenen (januari 2020)**

3. Analyse

De analyse heeft betrekking op vijf thema's: water & natuur, cultuurhistorie, ruimtegebruik, grootschalige infrastructuur en routing & recreatie. Deze thema's bepalen gebruik en beleving in de bestaande situatie en zijn uitgangspunt voor de programma's in de bestaande beleidsdocumenten, ze vormen de rode draad in de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie Dommelpark.



Water en natuur



Cultuurhistorie



Ruimtegebruik



Grootschalige infrastructuur



Routing en recreatie

3.1 Water en natuur

In het thema water en natuur wordt er met objectieve data gekeken naar alle biotische en abiotische elementen die een rol spelen in het Dommeldal. Vervolgens is het thema afgesloten met een conclusiekaart die de verbanden tussen de verschillende analysekaarten duidelijk maakt.

De volgende analysekaarten zijn gemaakt:

BODEMKUNDIGE HOOFDEENHEDEN

WAARDEVOLLE NATTE NATUUR

NATUURBEHEERTYPEN

B5-BOD

B5-BOD vs NATUURBEHEERTYPEN



Bodemkundige hoofdeenheden

De kaart met bodemkundige hoofdeenheden van de provincie Noord-Brabant is een vereenvoudigde versie van de bodemkaart zoals opgesteld door Alterra. Het bodemtype is van grote invloed op de gebruiksmogelijkheden en de waterhuishouding. Andersom heeft het water grote invloed gehad op het ontstaan van de verschillende bodemtypologieën. De bodem is bepalend voor de drie aanwezige landschappelijke eenheden.

- Het beekdallandschap: hoofdzakelijk veengronden (met een deklaag van klei), matig voedselrijk en vochtig tot nat.
- Bos- en landgoederen: eerdgronden, voedselrijk en vochtig tot droog. De bodem bestaat hier uit een voedselrijke humuslaag met daaronder een voedselarme laag van dekzand. Lager gelegen delen zijn vochtig tot nat;
- Akkers: hoger gelegen zandgronden, voedselarm en matig vochtig tot droog;

CONCLUSIE

- Hoofdzakelijk twee bodemtypen in het gebied: natte gronden (beekdallandschap) en drogere gronden (zand- en eerdgronden)
- De gronden aan de oostzijde van de Dommel zijn vruchtbaarder dan de droge gronden aan de zuidkant.



Hoogtekaart

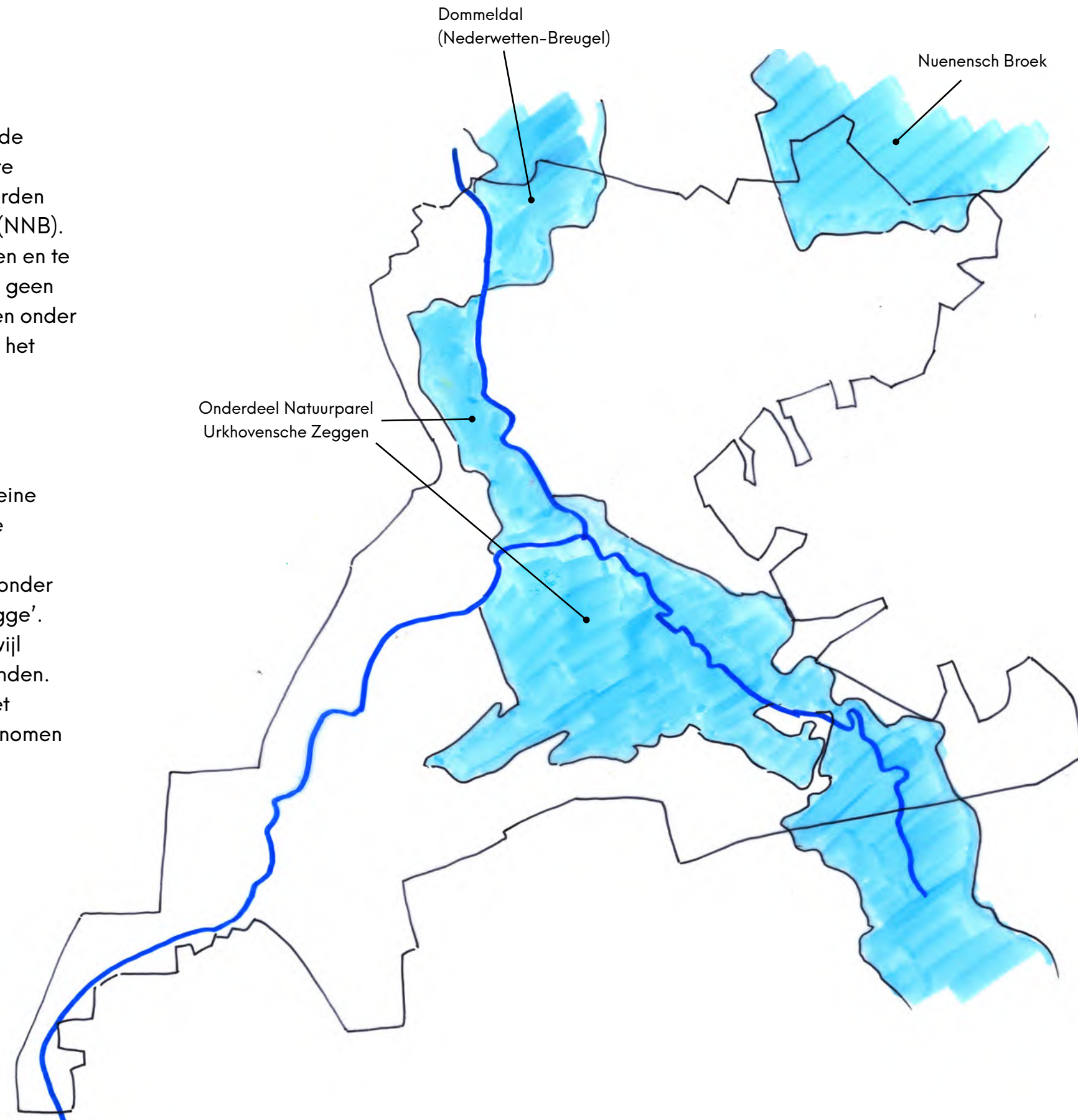


Waardevolle natte natuur

Deze kaart laat de gebieden zien die door de provincie Noord-Brabant zijn aangemerkt als 'natte natuurparels', gebieden met bijzondere natuurwaarden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het doel is de kwetsbare 'natte' natuur te behouden en te herstellen. In de nabijheid van deze gebieden mag geen grondwater onttrokken worden. In ons gebied liggen onder andere de 'Urkhovensche Zegge', 'Dommeldal' en het 'Nuenensch Broek'.

CONCLUSIE

- Deze gebieden liggen voornamelijk langs het noordelijke deel van de Dommel en langs de Kleine Dommel, niet langs de zuidwestelijke tak van de Dommel.
- Een groot deel van het wandelpark Eckart valt onder de natte natuurparel van de 'Urkhovensche Zegge'. Het noordelijke deel van het park is vrij nat terwijl het zuidelijke deel bestaat uit drogere zandgronden. Afvoerloze laagten geven een vochtig milieu met natuurwaarde, waardoor ook dit deel is meegenomen bij de natte natuurparel.

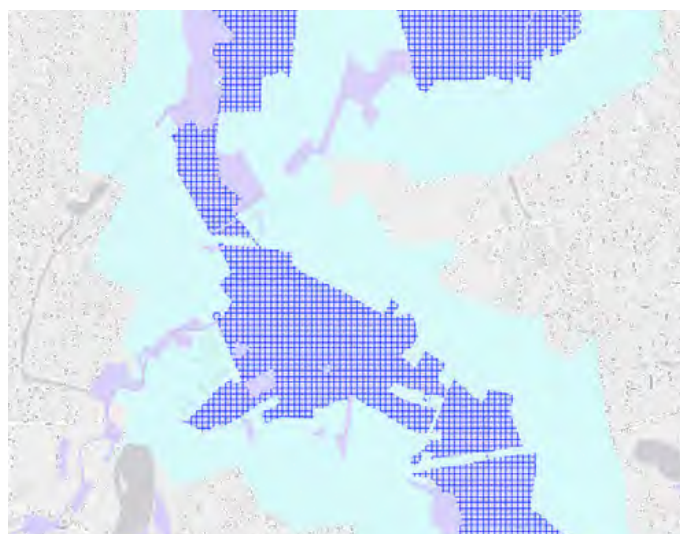


Natuurbeheertypen

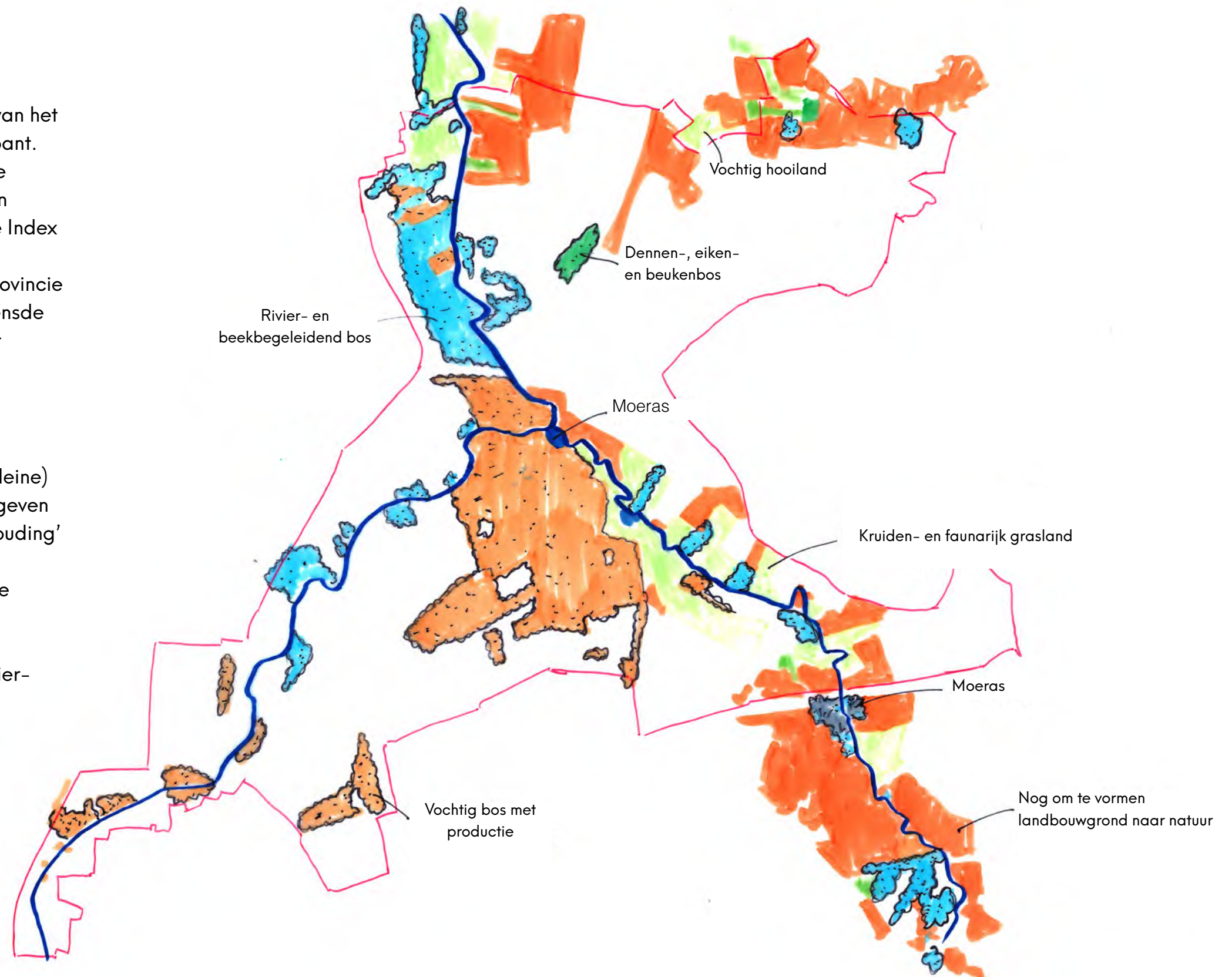
De natuurbeheertypenkaart is onderdeel van het Natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant. Deze kaart geeft het bestaande beheerwaardige (agrarische) landschap weer met de benamingen volgens de landelijk uniforme systematiek van de Index Natuur en Landschap. Met de natuurbeheertypenkaart stimuleert de provincie de instandhouding van de aangegeven en begrensde beheertypen. Deze kaart vormt de basis voor het verlenen van beheersubsidies.

CONCLUSIE

- De focus ligt op de natte gronden langs de (kleine) Dommel. Deze komen overeen met de aangegeven gebieden 'beschermde gebieden waterhuishouding' (zie kaartje hieronder).
- De concentratie van gebieden langs de Kleine Dommel is groter dan langs de Dommel.
- Een belangrijk type van de natuurtypen is (vochtig) bos. Dit bestaat hoofdzakelijk uit rivier- en beekbegeleidend bos en vochtig bos met productiedoelstellingen.



Beschermde gebieden waterhuishouding



Rivier- en beekbegeleidend bos omvat bossen en struwelen die periodiek door oppervlaktewater worden overstroomd bij hoge waterstanden in beek of rivier. Langs beken is doorgaans zwarte els of gewone es de dominante soort.

Vochtig bos met productie bestaat uit loofbossen die gedomineerd worden door diverse boomsoorten zoals populier, es, esdoorn, beuk, haagbeuk, eik, iep en els. Het is een grotendeels gesloten bos met een weelderige ondergroei. Dit bostype is de productievariant van delen van het haagbeuken- en essenbos en beek- en rivierbegeleidend bos

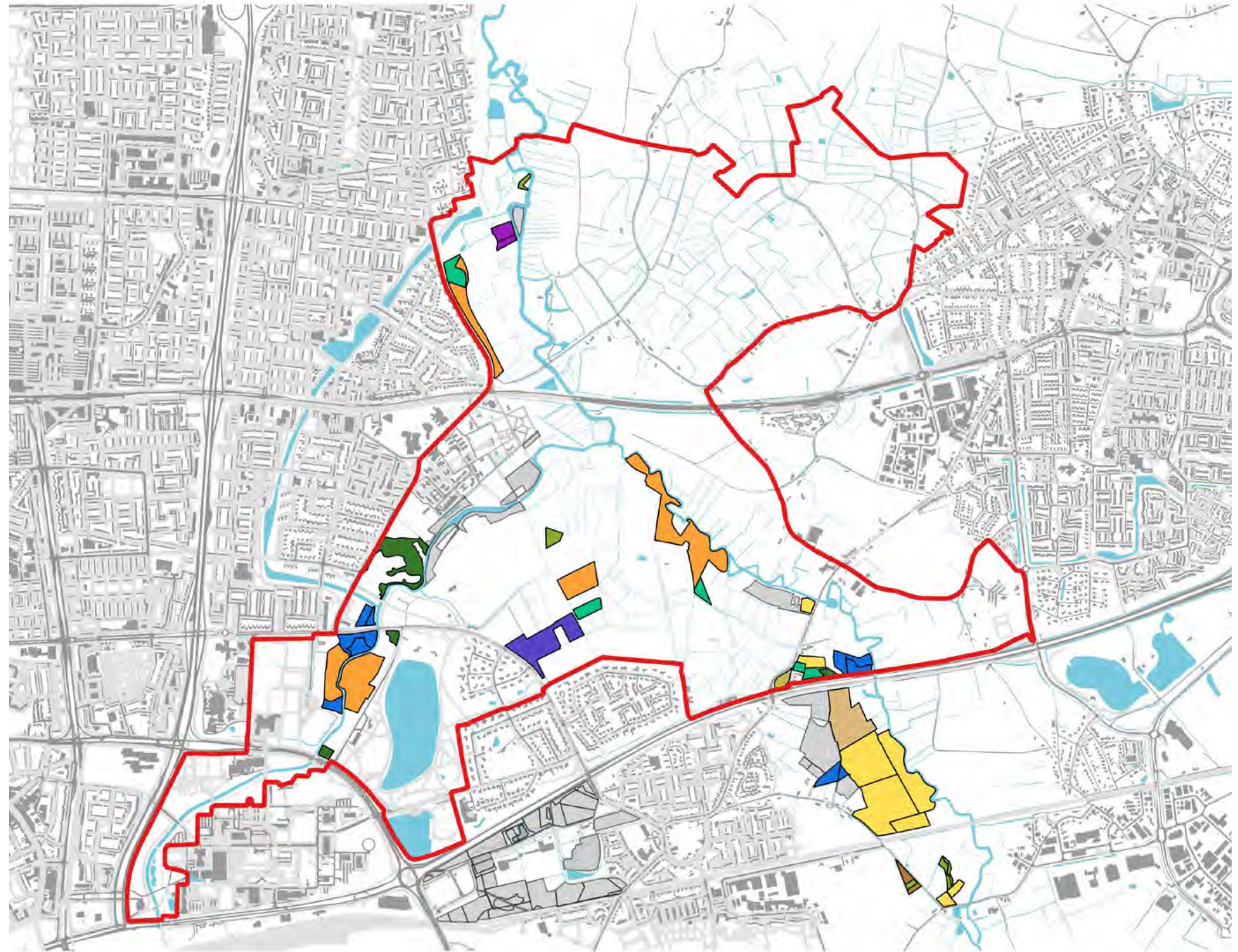
B5 bod Eindhoven

De B5-bodkaart van de gemeente Eindhoven geeft aan in welke gebieden Eindhoven wil investeren om het natuurnetwerk verder te versterken door aankoop van gronden of financiering van beheermaatregelen. Aangegeven staat welke actie als eerste uitgevoerd dient te worden.

CONCLUSIE

- Het B5 bod heeft betrekking op kleinschalige ingrepen, divers en verspreid langs de beeklopen.
- Deze kleine plekken geven meer samenhang aan het natuurnetwerk.

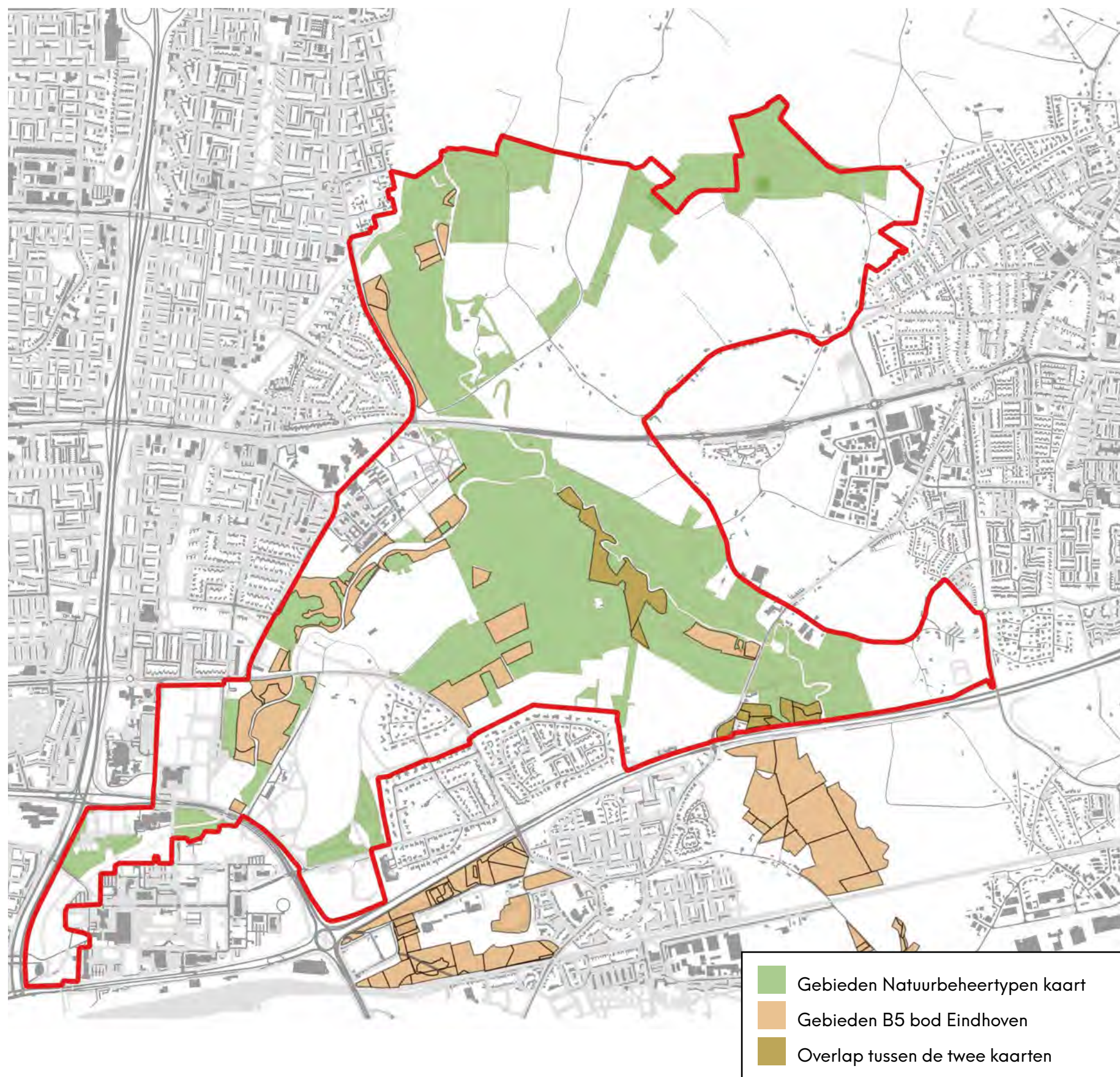
	Bijplanten in productiebos (500 st/ha)
	Aanplant bos (4500 st/ha)
	Inrichten natuurakkers
	Verwerven natuurgrond
	Afgraven landbouwgrond
	Verwerven landbouwgrond
	Dunning
	Enten maaisel
	Maaien en afvoeren droge graslanden
	Maaien en afvoeren vochtige graslanden/Moerasbanden
	Enkel toevoegen
	Vervangen raster
	Verwijderen rasters
	Verwijderen opslag afzetten en afvoeren
	Verwijderen opslag klepelen en afvoeren
	Geen actie aangegeven



Bron: Gemeente Eindhoven

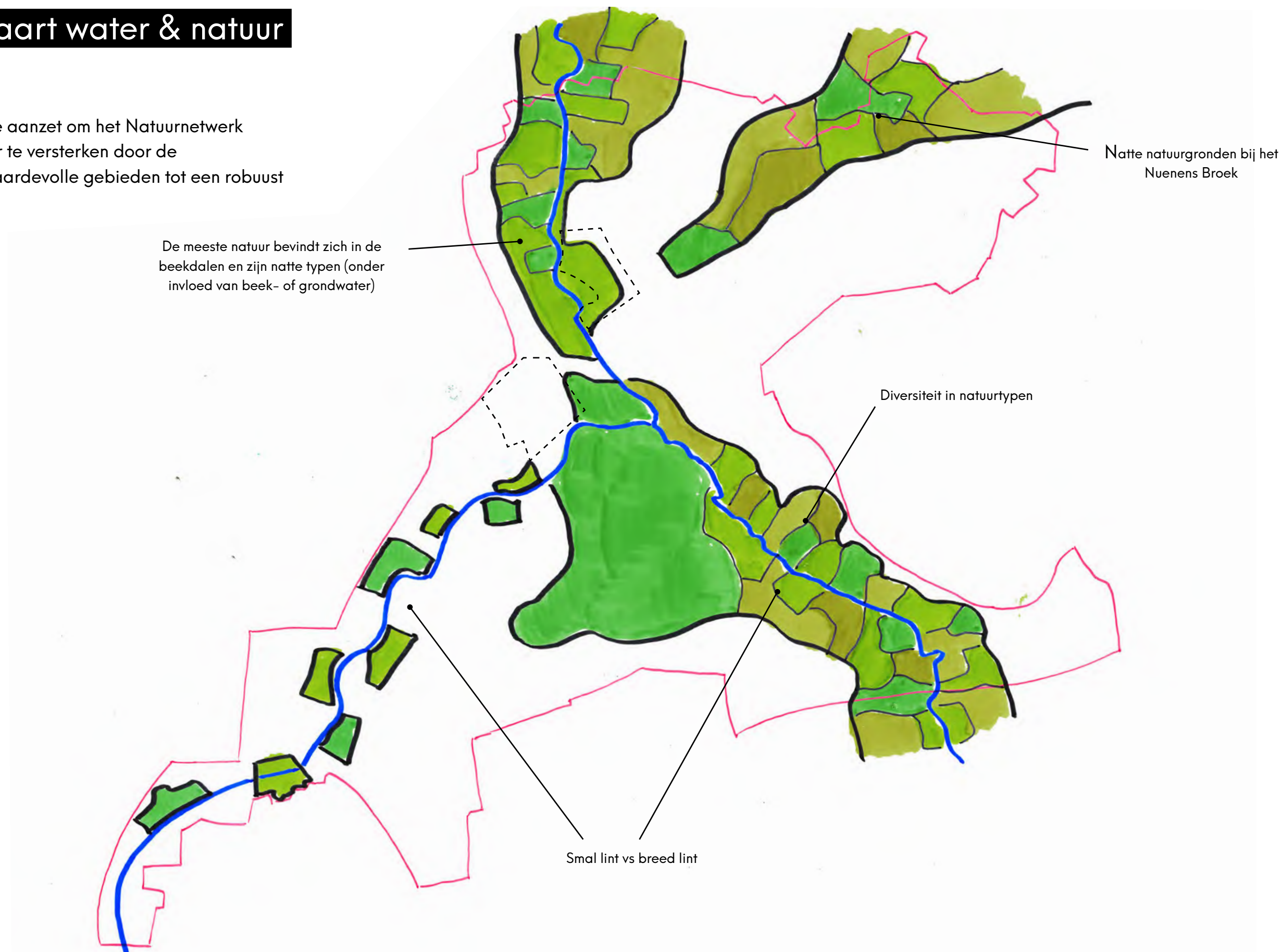
Overlay B5 bod & natuurbeheertypenkaart

Op de kaart hiernaast zijn het B5 bod en de Natuurbeheertypenkaart over elkaar heen gelegd. De natuurbeheertypenkaart betreft een kwaliteitsverbetering van bestaande natuur. Het B5 bod betreft de inrichting van nieuwe natuurgronden. Te zien is dat deze laatste de natuurbeheertypenkaart complementeert, zodat een aaneengesloten natuurnetwerk ontstaat. Op twee locaties langs de Kleine Dommel overlappen de kaarten.



Conclusiekaart water & natuur

Er is een goede eerste aanzet om het Natuurnetwerk Brabant (NNB) verder te versterken door de aaneensluiting van waardevolle gebieden tot een robuust netwerk.



3.2 Cultuurhistorie

In het thema cultuurhistorie is er onderzoek gedaan naar de verschillende historische lagen die er aanwezig zijn in het gebied. Vervolgens is het thema afgesloten met een conclusiekaart die de verbanden tussen de verschillende analysekaarten duidelijk maakt.

De volgende analysekaarten zijn gemaakt:

LANDGEBRUIK 1925

HISTORISCHE GROENSTRUCTUREN

HISTORISCHE GROENSTRUCTUREN EN ELEMENTEN

CULTUURHISTORISCHE WEGEN & PADEN

OUDE PLANNEN VOOR HET GEBIED

CULTUURHISTORISCHE WAARDERING

LANDSCHAPSTYPEN

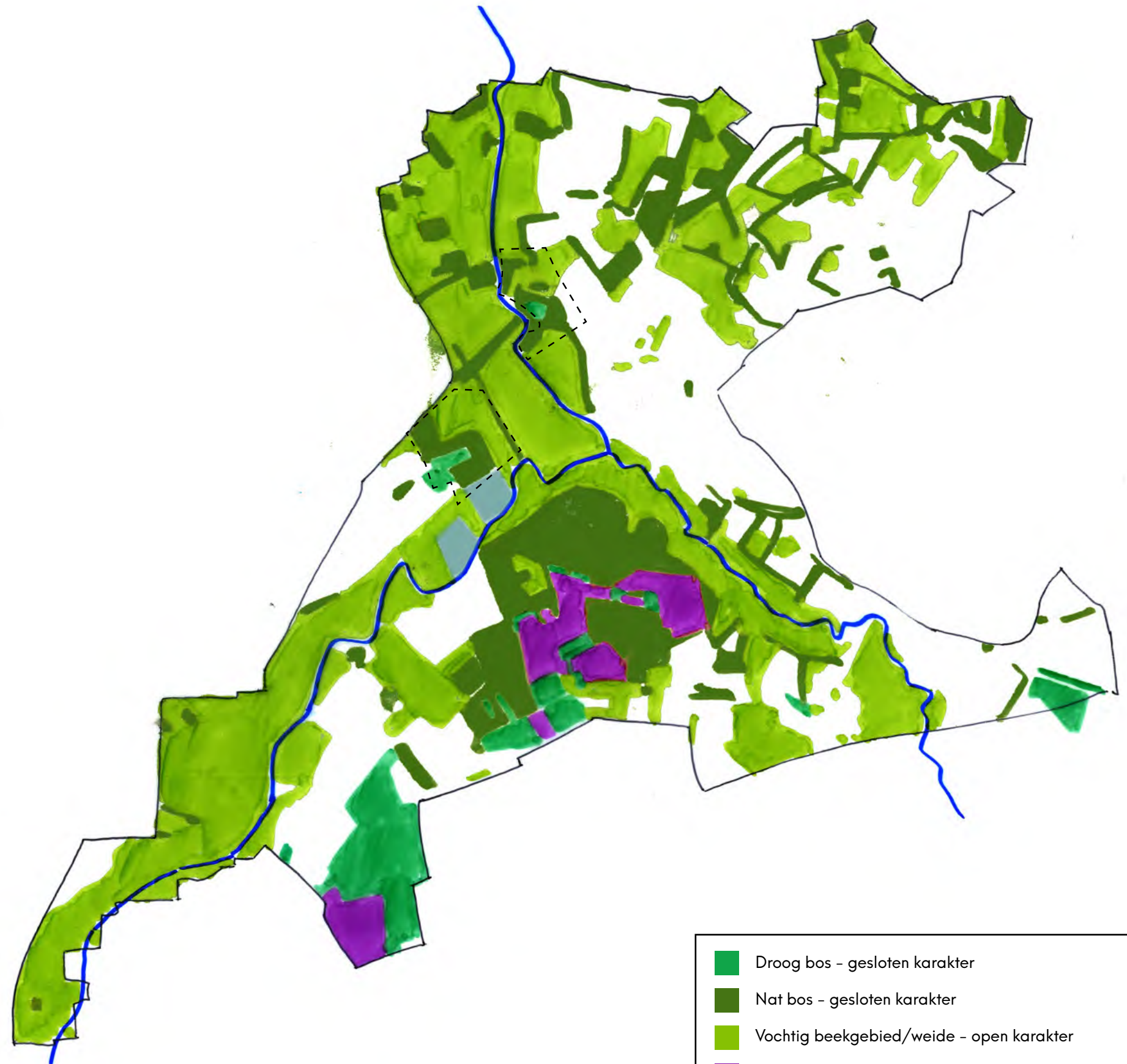


Landgebruik 1925

Deze kaart waarop landgebruik staat aangegeven is gebaseerd op een historische kaart uit de periode 1910-1930. Geomorfologie en bodemtypen bepalen de extensieve vormen van gebruik, vaak agrarisch van karakter.

CONCLUSIE

- Langs de Dommel zijn vochtige beekdalgraslanden in gebruik als hooiland of weide, daartussen opgaande perceelscheidingen van Els en Wilg. Slechts op bepaalde plekken zijn (gerief)bosjes aanwezig.
- Op de hoger gelegen drogere gronden liggen de akkerlanden.
- Heide omgeven door bebossing op de hoger gelegen gronden is een verdwenen landschapstype, de bebossing is nog aanwezig.
- Er is een afwisseling tussen open en dicht



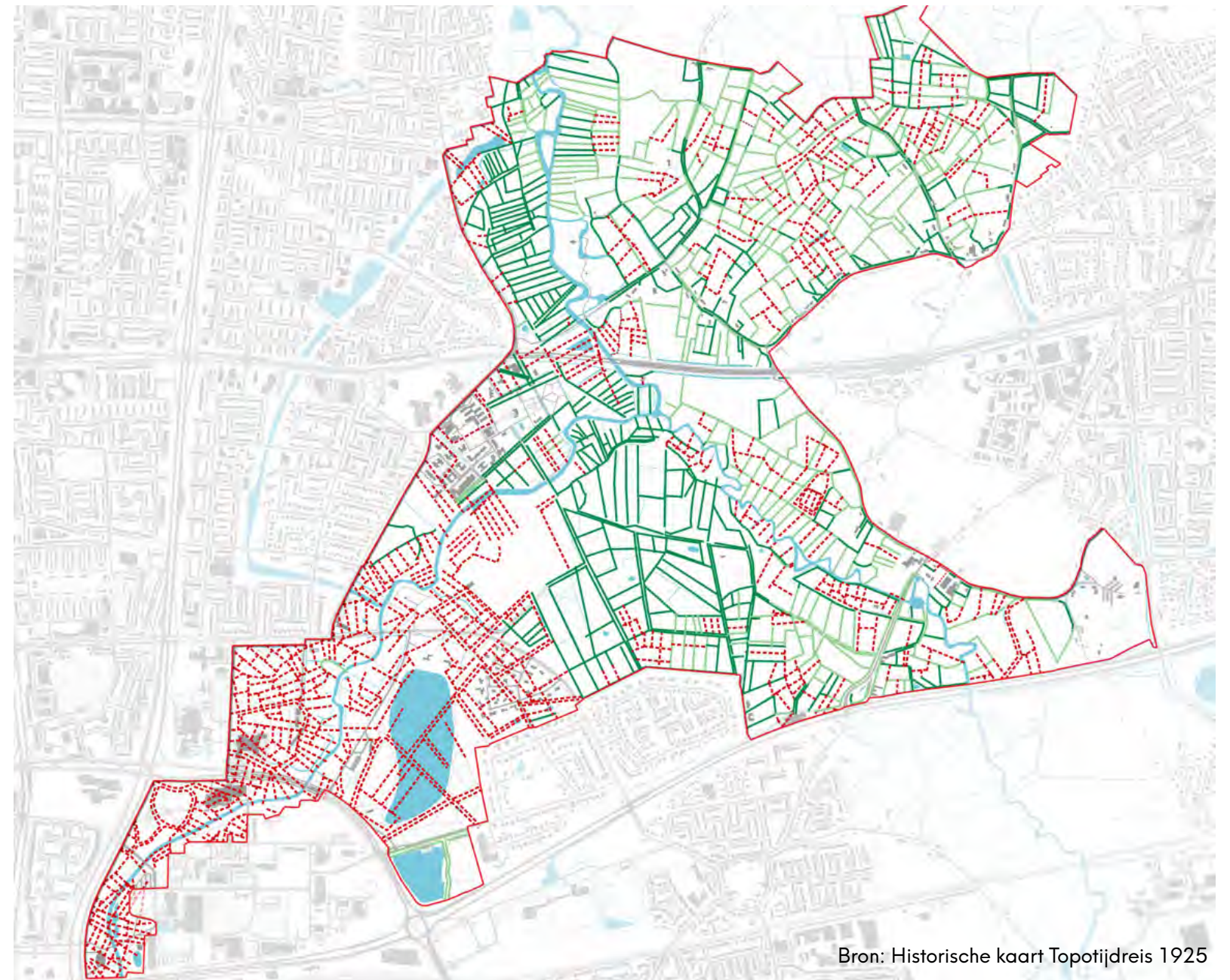
	Droog bos - gesloten karakter
	Nat bos - gesloten karakter
	Vochtig beekgebied/weide - open karakter
	Heide - open karakter
	Akkerland
	Moeras

Historische groenstructuren

Deze kaart laat de historische groenstructuren (haag, bomenrij, houtwal) zien, welke van deze structuren op dit moment nog aanwezig zijn en waar de structuren verdwenen zijn.

CONCLUSIE

- In het zuidwestelijke deel van het Dommelpark zijn nagenoeg alle historische structuren verdwenen door het graven van de plassen, woningbouw, de aanleg van infrastructuur en de toevoeging van recreatieve voorzieningen.
- De meeste groenstructuren zijn nog aanwezig op de bosrijke locaties, centraal gelegen in het Dommelpark. Ten oosten van de Dommel is de historische structuur ten dele herkenbaar. Vermoedelijk is hier door de ruilverkaveling en het vergroten van de kavels de oorspronkelijke kleinschaligheid verdwenen.



Bron: Historische kaart Topotijdreis 1925



Historische groenstructuur, nu
verwenen



Structuur nog aanwezig,
geen groen meer



Bestaande, nog aanwezige
groenstructuur

Historisch groen en cultuurhistorische elementen

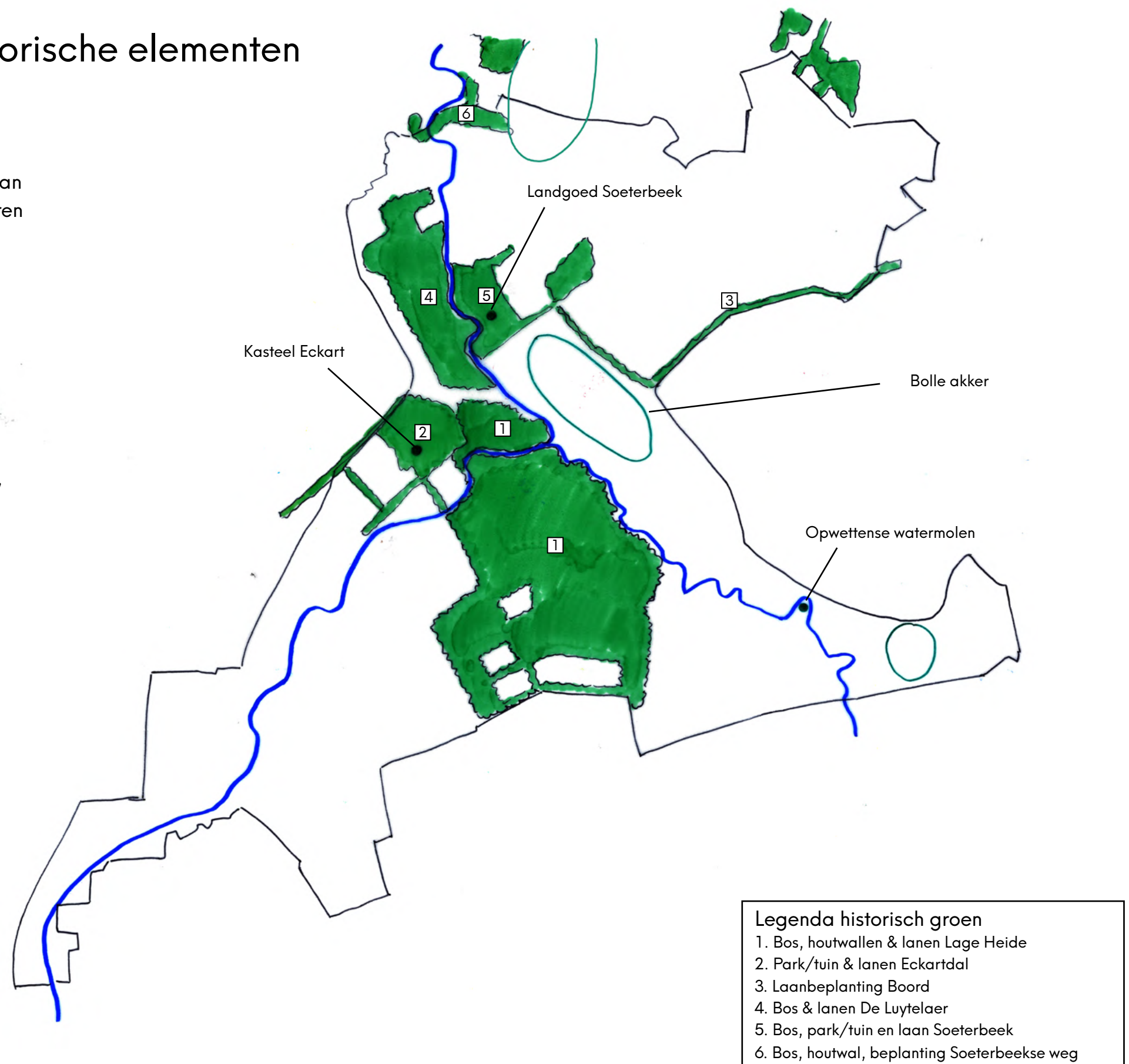
De kaart laat het historisch groen zien dat door de Provincie Noord-Brabant is aangewezen ten behoeve van de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW). De structuren zijn geïnventariseerd en geselecteerd op basis van de historische karakteristiek, ecologische en/of genetische waarde en de gaafheid ervan.

CONCLUSIE

- Een sterke concentratie van groengebieden in het middengebied van het Dommelpark.
- Twee lijnvormige structuren zijn aangegeven; de laanbeplanting behorend bij het wandelpark Eckart, verbonden met Eindhoven. En de laanbeplanting Boord, die verbinding maakt met Nuenen.



Kasteel Eckart



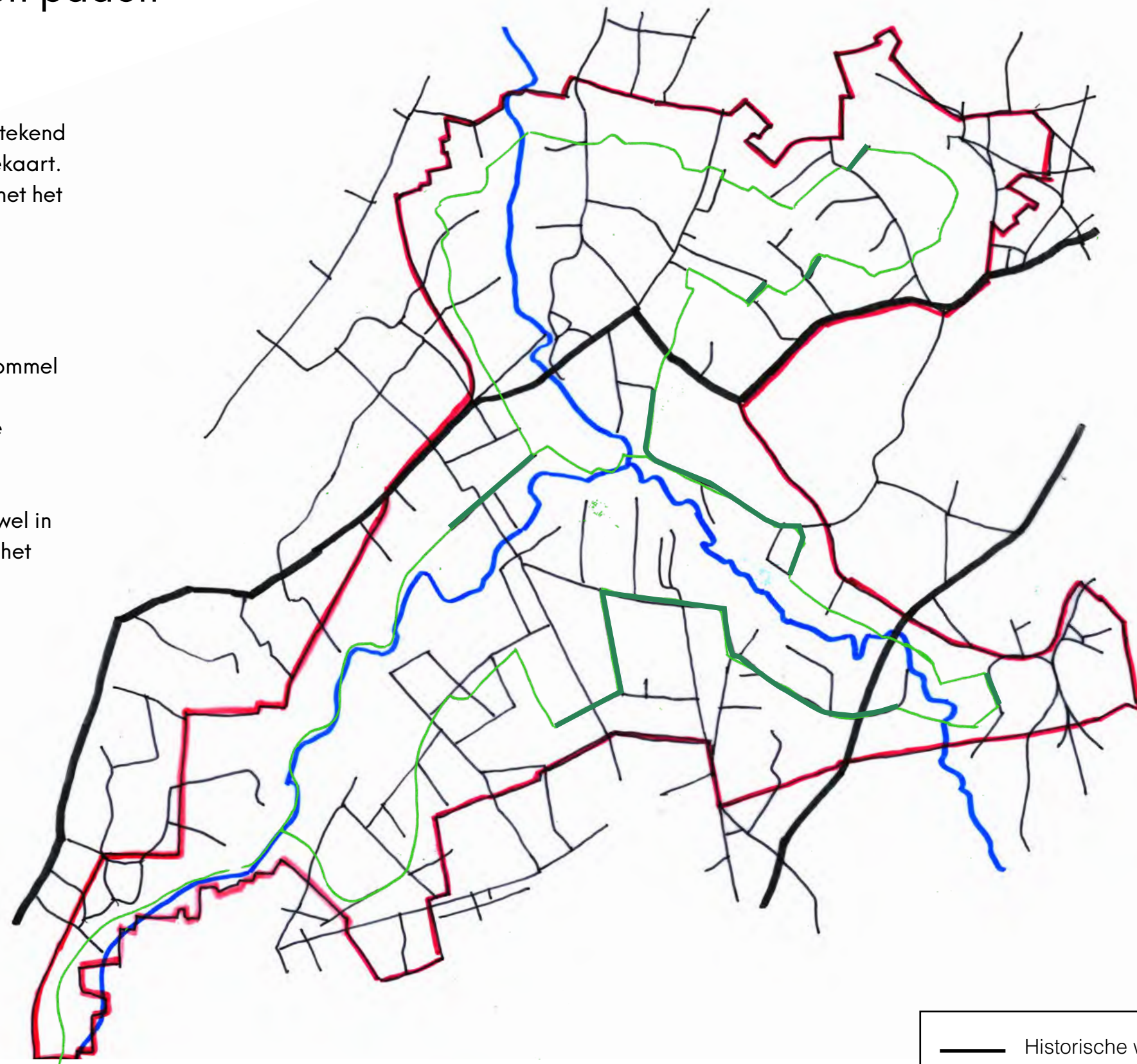
Bron: provincie Noord-Brabant

Cultuurhistorische wegen en paden

Aangegeven zijn de wegen zoals te zien op de historische kaart uit 1925, met daaroverheen getekend de recreatieve route zoals voorgesteld in de visiekaart. De groene lijn wordt dikker waar deze overlapt met het historische wegenpatroon.

CONCLUSIE

- Veel oude wegstructuren zijn gericht op de Dommel en Kleine Dommel, vaak doodlopende wegen gebruikt om de hooilanden langs de oevers te bereiken.
- De voorgestelde recreatieve route volgt op meerdere plekken de oude wegstructuren, zowel in het bosgebied als op het grensgebied tussen het beekdallandschap en de zandgronden.



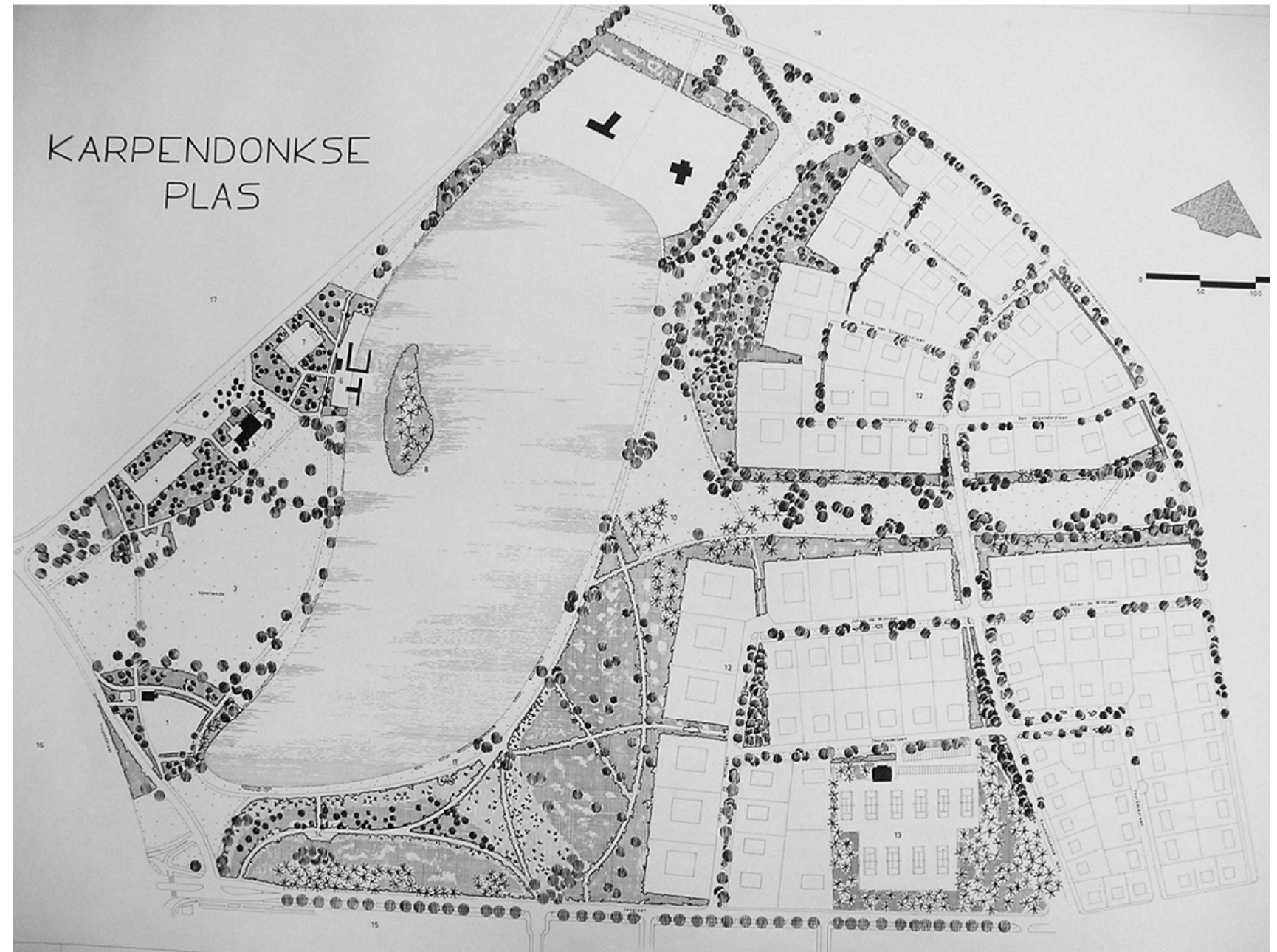
— Historische wegen
— Wandelroute visiekaart

Oude plannen voor het gebied

De Karpendonkse Plas is een park van de hand van de afdeling van Frans Fontaine. Het ontwerp wordt nog altijd in stand gehouden, op hier en daar enkele aanpassingen na. In het ontwerp werd de bebouwing zo veel mogelijk aan het zicht onttrokken zodat gebruikers zich, ondanks de betrekkelijk geringe breedte van het gebied, in een landelijke omgeving konden wanen zonder de stad te hoeven verlaten.

CONCLUSIE

- Dit is nog steeds beleid voor de drie grote stadsparken (Genneper Parken, Brainport Park en De Karpen). In deze uitloopgebieden van de stad dient de bezoeker het gevoel te kunnen hebben echt in het landelijk gebied te zijn doordat de stad visueel niet waarneembaar is.



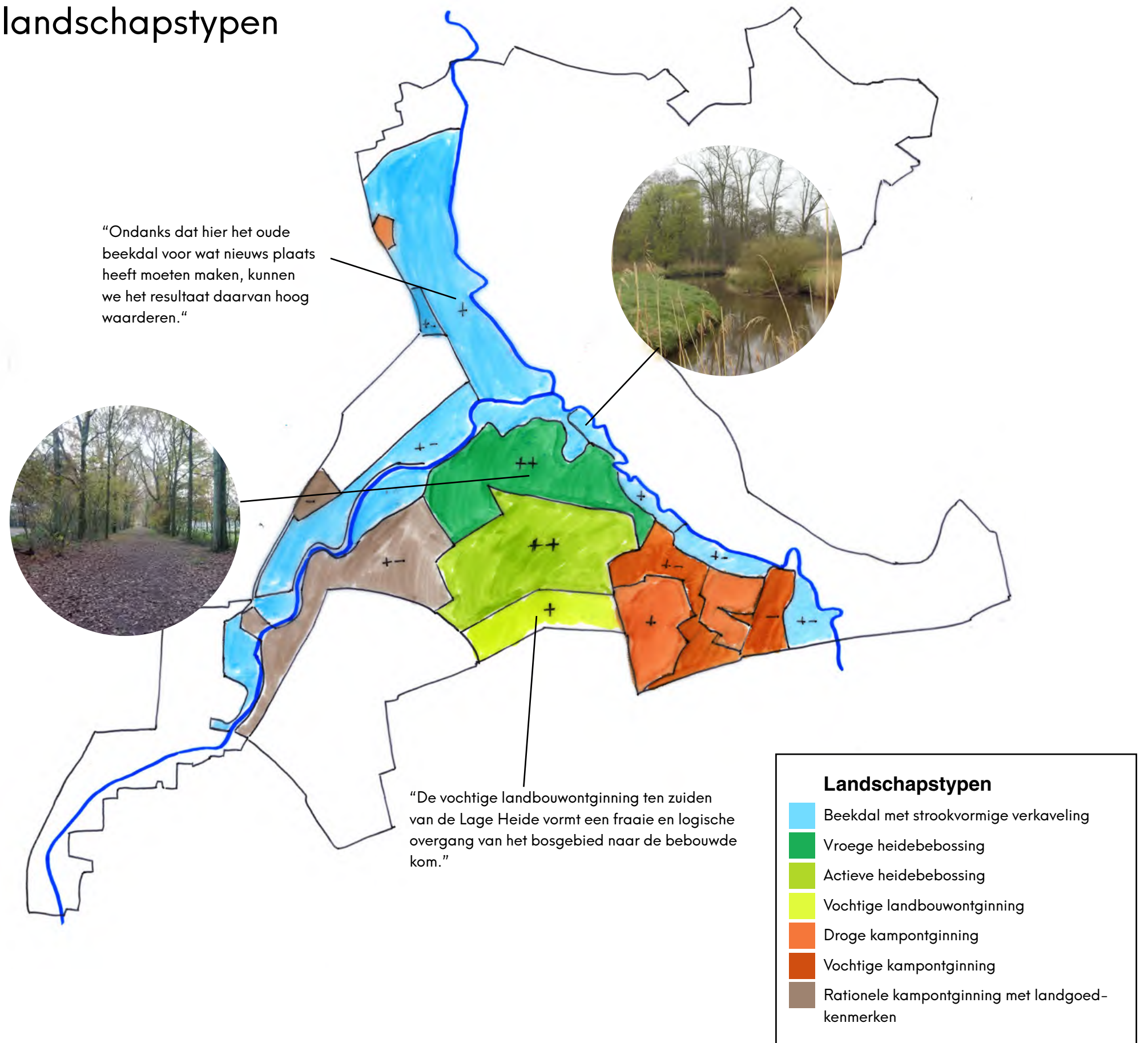
Karpendonk, Recreatiegebied beplanting 1963 van de afdeling Frans Fontaine

Cultuurhistorische waardering landschapstypen

De kaart van RAAP geeft de cultuurhistorische waardering van de verschillende landschapstypen. Deze waarderingskaart heeft alleen betrekking op het deel van hoort bij de gemeente Eindhoven, het laat het gebied ten oosten van de Dommel buiten beschouwing. De kleur verwijst naar de landschapstypen en de plusjes en minnetjes naar de toegewezen waardering.

CONCLUSIE

- Het landschapstype 'beekdal' verbindt de verschillende delen van het Dommelpark.
- Vooral de heidebebossing van wandelpark Eckart wordt hoog gewaardeerd. De duidelijk aanwezige historische structuren en de zeldzaamheid van het gebiedstype (vochtig bos) maken dit gebied bijzonder.

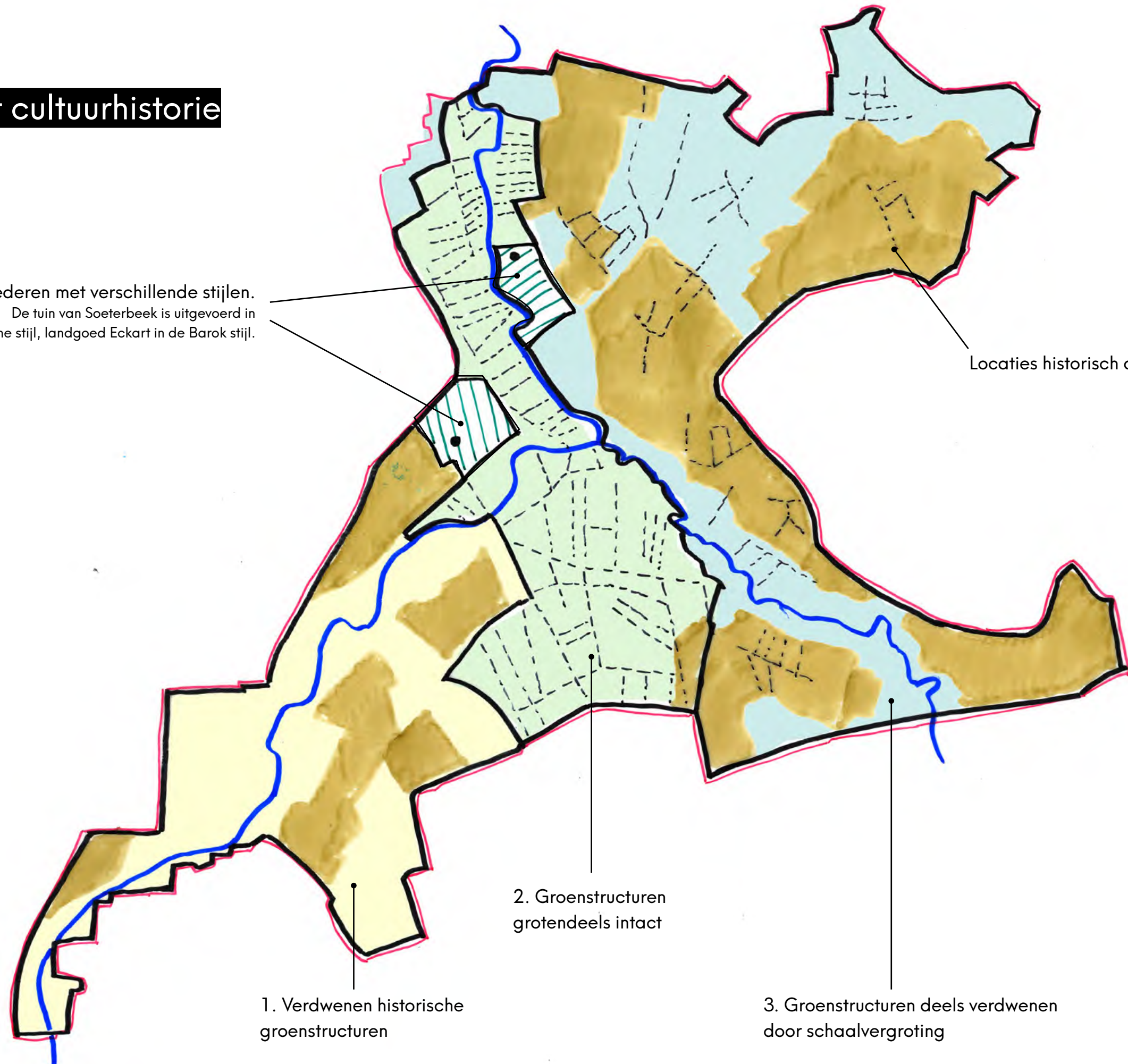


Bron: RAAP rapport gemeente Eindhoven

Conclusiekaart cultuurhistorie

Landgoederen met verschillende stijlen.
De tuin van Soeterbeek is uitgevoerd in
Romantische stijl, landgoed Eckart in de Barok stijl.

Locaties historisch akkerland



2. Groenstructuren
grotendeels intact

1. Verdwenen historische
groenstructuren

3. Groenstructuren deels verdwenen
door schaalvergroting

3.3 Ruimtegebruik

In het thema ruimtegebruik is er geanalyseerd welke functies er nu aanwezig zijn in het gebied. Dit thema is samen met het volgende thema infrastructuur afgesloten in één conclusiekaart die de verbanden tussen de verschillende analysekaarten duidelijk maakt.

De volgende analysekaarten zijn gemaakt:

FUNCTIEKAART

ONTWIKKELING BEBOUWING

LANDBOUW



Functiekaart

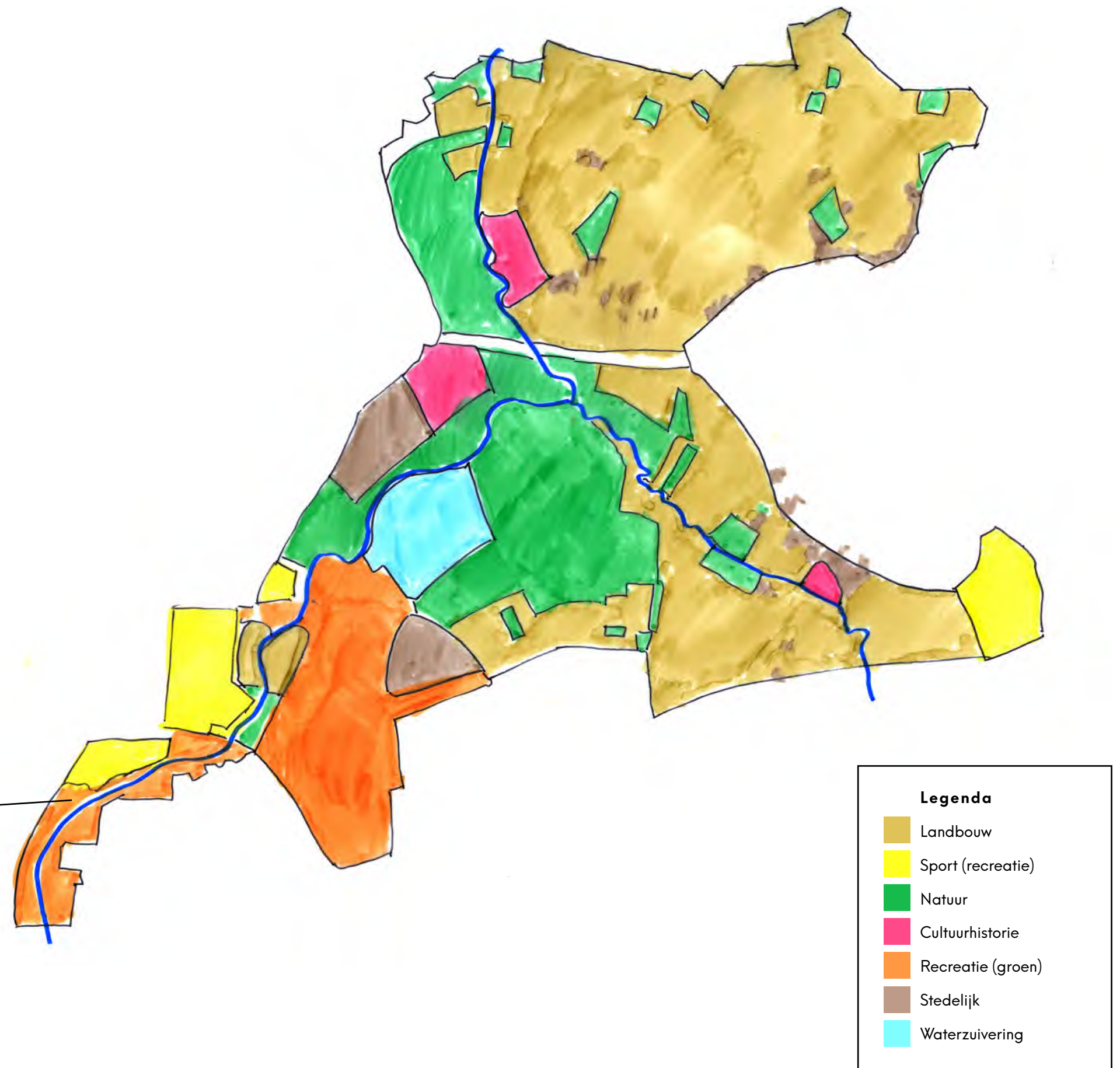
De kaart laat de verschillende functies en vormen van landgebruik in het gebied zien. De gebieden aangeduid met 'Cultuurhistorie' zijn de twee landgoederen (Eckart en Soeterbeek) en de Opwettense molen.

CONCLUSIE

- De westkant van het gebied is veelkleurig en heeft meerdere functies, het accent ligt op recreatief programma. Het kan worden getypeerd als een stedelijk uitloopgebied wat intensiever gebruikt wordt.
- De oostkant van het gebied wordt extensiever gebruikt, landbouw bepaalt de beleving aan deze zijde van de (Kleine) Dommel.
- Langs de beken bepalen de functies natuur en cultuurhistorie het beeld en de beleving.



Recreatie (wandelroute langs de Dommel)

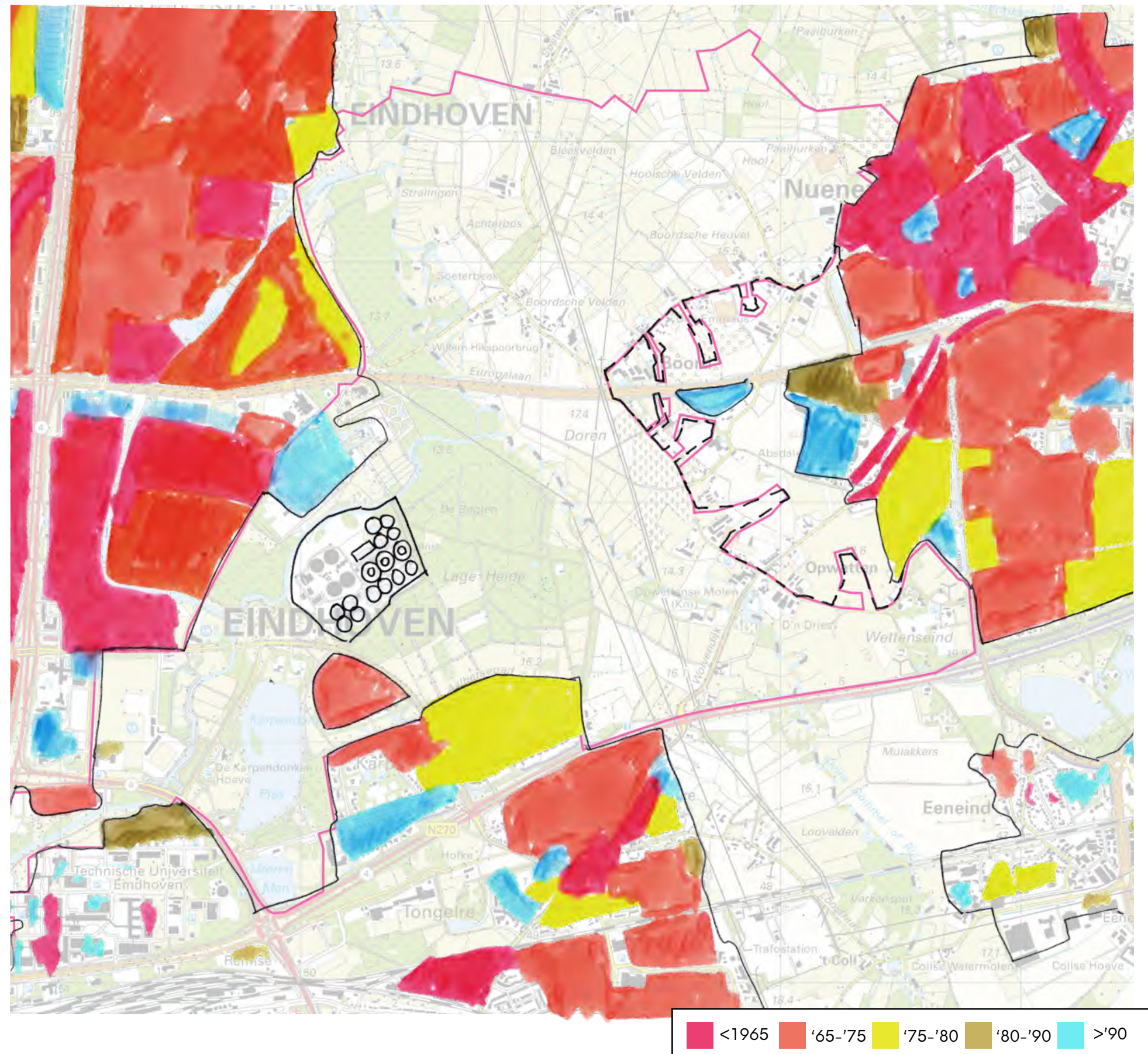


Ontwikkeling bebouwing

De kaart geeft een vereenvoudigde weergave van de verschillende bouwperiodes in Eindhoven en Nuenen. De meeste bebouwing dateert uit de periode 1965-1975.

CONCLUSIE

- Eindhoven en Nuenen groeien langzaam het landschap in, met woonbebouwing maar ook met de waterzuivering en recreatief programma.
- Infrastructuur voor de bereikbaarheid versnipperd het gebied.
- Nuenen heeft met Nuenen-West de laatste grote uitbreiding.

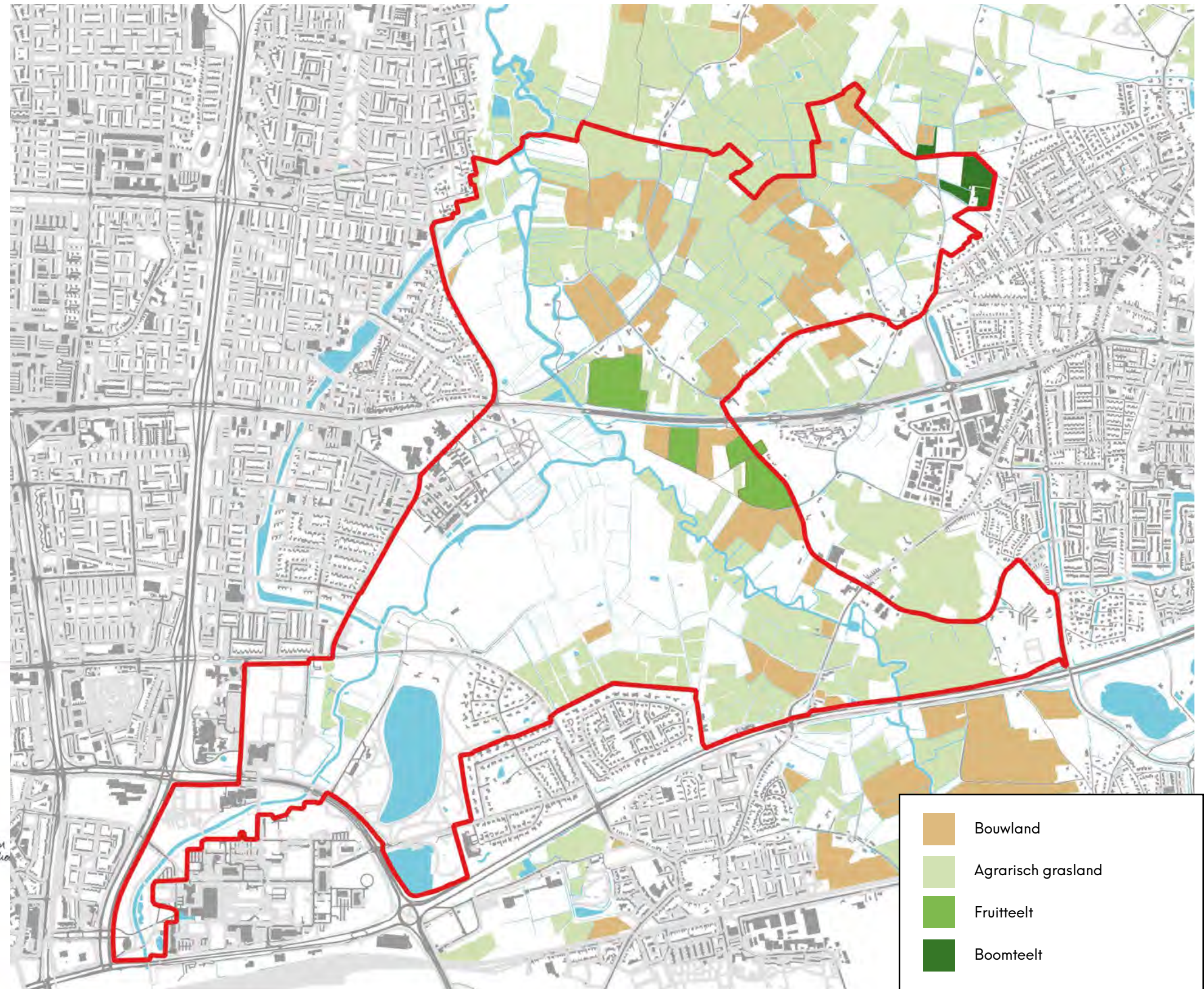


Landbouw

De landbouwkaart is gebaseerd op de topografische kaart van het gebied en laat het verschil in typen agrarisch landgebruik zien. Een groot gedeelte is in gebruik als grasland, naast akkerbouw en een klein gedeelte fruitteelt. (Productie)bos is hierin niet meegenomen.

CONCLUSIE

- De meeste landbouw bevindt zich aan de oostzijde van de Dommel, tegen de dorpsrand van Nuenen. Hier liggen de meest vruchtbare en goed bewerkbare eerdgronden.
- Akkerbouwgronden zijn vaak grotere aaneengesloten percelen die zich bevinden op de droge en hoger gelegen gronden. Hier is een relatie met het (cultuur)historisch gebruik van de gronden.



3.4 Grootschalige infrastructuur

In het thema grootschalige infrastructuur is er gekeken naar welke grote infrastructuur elementen er zijn en wat hun invloed is op het gebied. Dit thema is samen met het vorige thema ruimtegebruik afgesloten in één conclusiekaart die de verbanden tussen de verschillende analysekaarten duidelijk maakt.

De volgende analysekaarten zijn gemaakt:

GROOTSCHALIGE INFRASTRUCTUUR

WEGPROFIELEN



Grootschalige infrastructuur

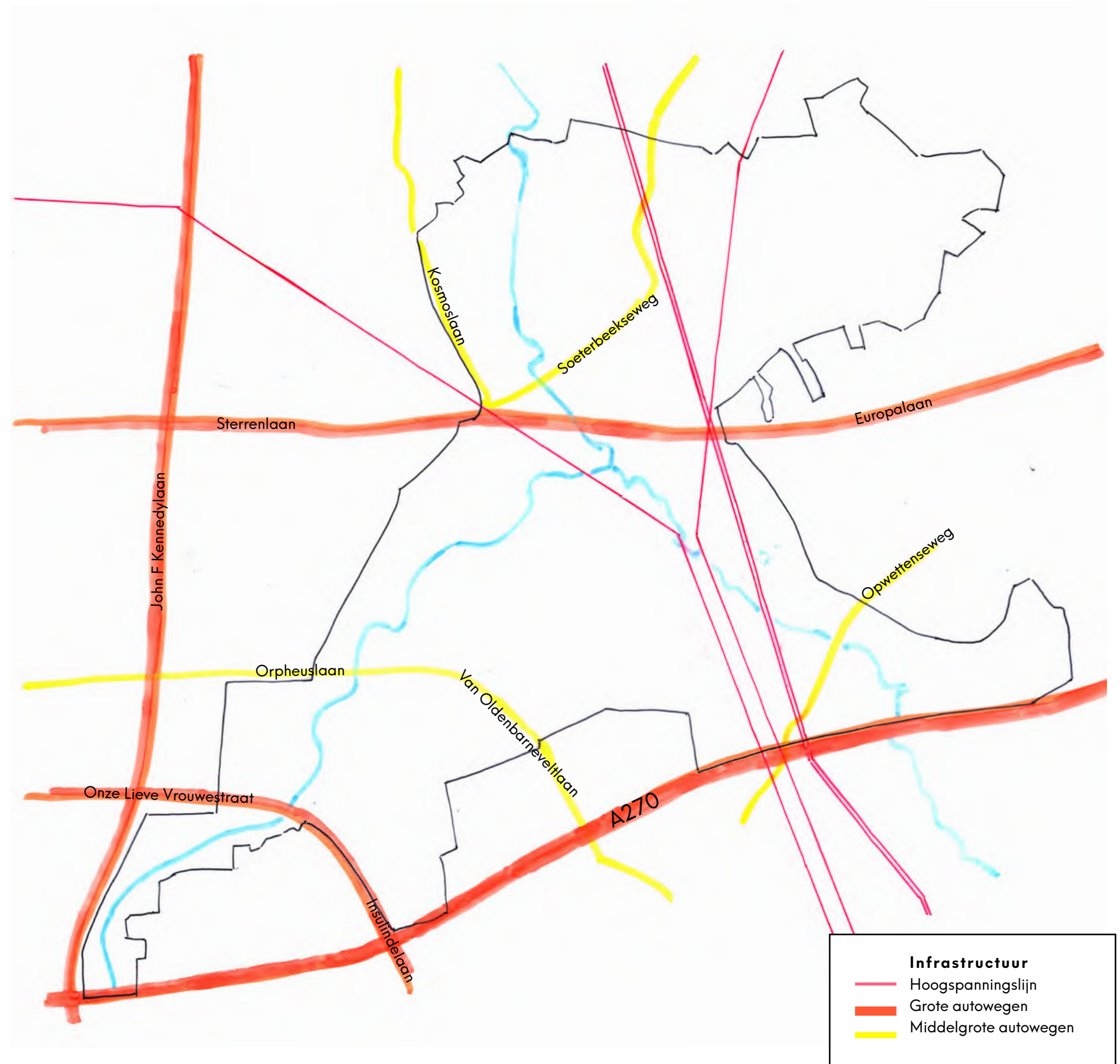
De kaart laat de infrastructuurlijnen zien die de meeste invloed hebben op de beleving en het gebruik van het landschap, de Europalaan en de N207.

CONCLUSIE

- De wegen vormen een sterke fysieke barrière en zijn lastig oversteekbaar, wat de aanleg van doorgaande recreatieve routes ingewikkeld maakt.
- De hoogspanningslijnen domineren vooral het beeld en de beleving in het open beekdallandschap.
- De doorgaande routes voor autoverkeer bieden een kans voor bezoekers aan het park.



Visuele impact hoogspanningslijnen



Grootschalige infrastructuur wegprofielen



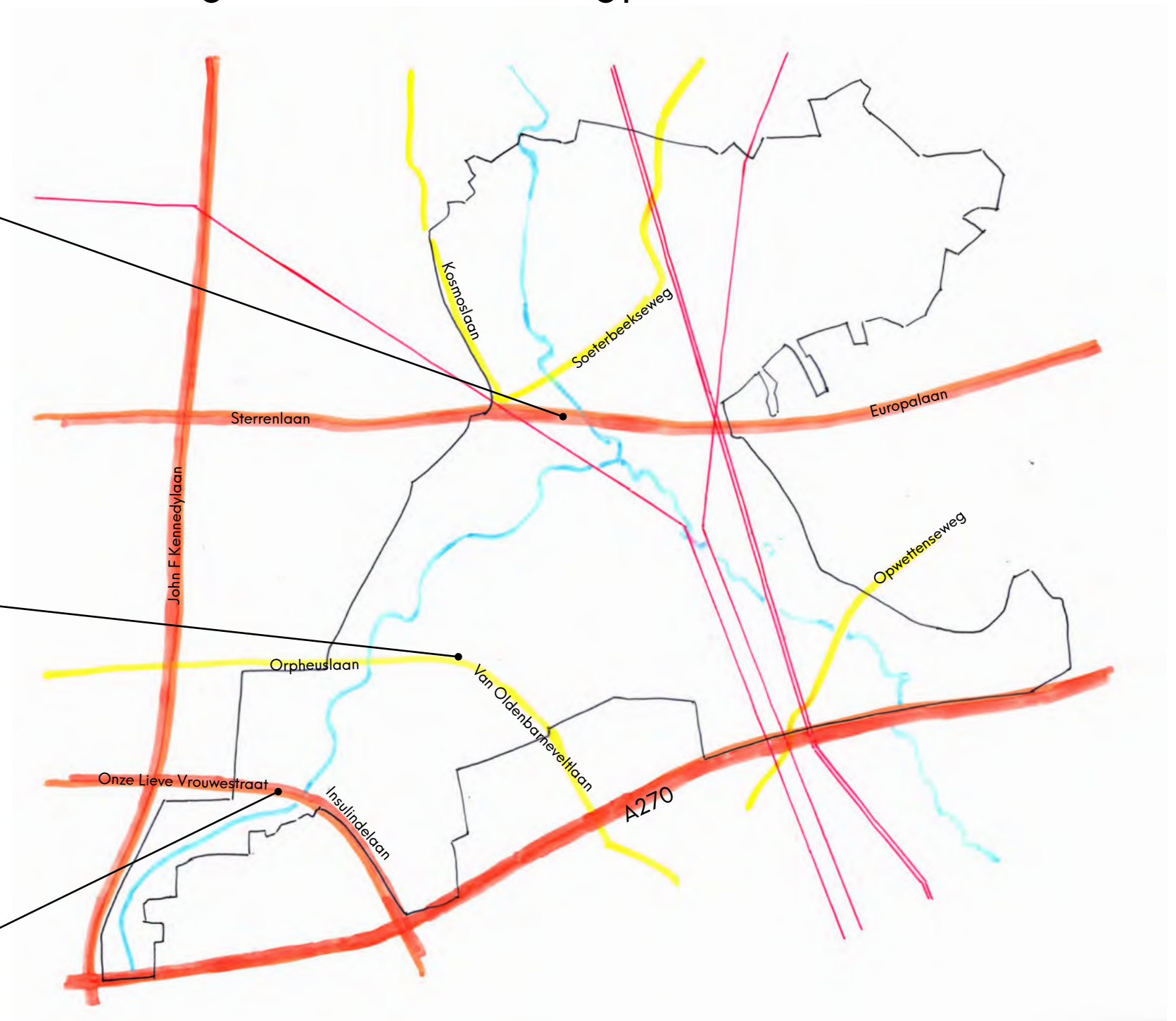
Sterrenlaan



van Oudenbarneveldtlaan

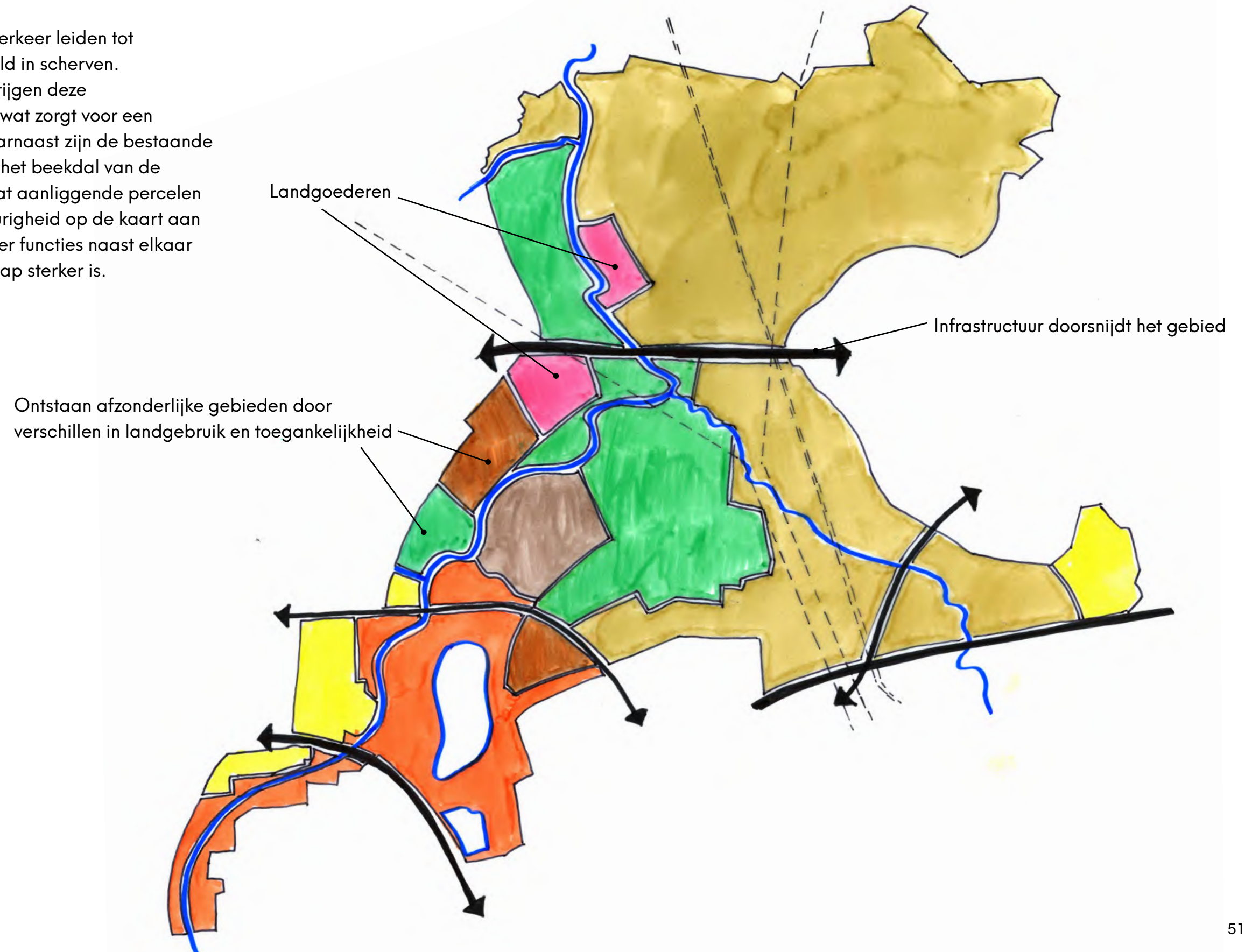


Insulindelaan



Conclusiekaart ruimtegebruik & infrastructuur

De doorgaande routes voor autoverkeer leiden tot versnippering, een gebied verdeeld in scherven. Door verschillend grondgebruik krijgen deze scherven verschillende karakters, wat zorgt voor een onsamenhangend landschap. Daarnaast zijn de bestaande landschappelijke structuren zoals het beekdal van de Dommel slecht beleefbaar doordat aanliggende percelen niet toegankelijk zijn. Een veelkleurigheid op de kaart aan de westzijde laat zien dat hier meer functies naast elkaar liggen en de claim op het landschap sterker is.



3.5 Routing en recreatie

In het thema routing en recreatie is er geïnventariseerd welke verschillende soorten recreatieve routes er op dit moment aanwezig zijn in het gebied. Dit thema heeft geen conclusiekaart, de informatie dient later als directe basis voor het uitzetten van de nieuwe recreatieve elementen en wandelroute voor het Dommeldalpark.

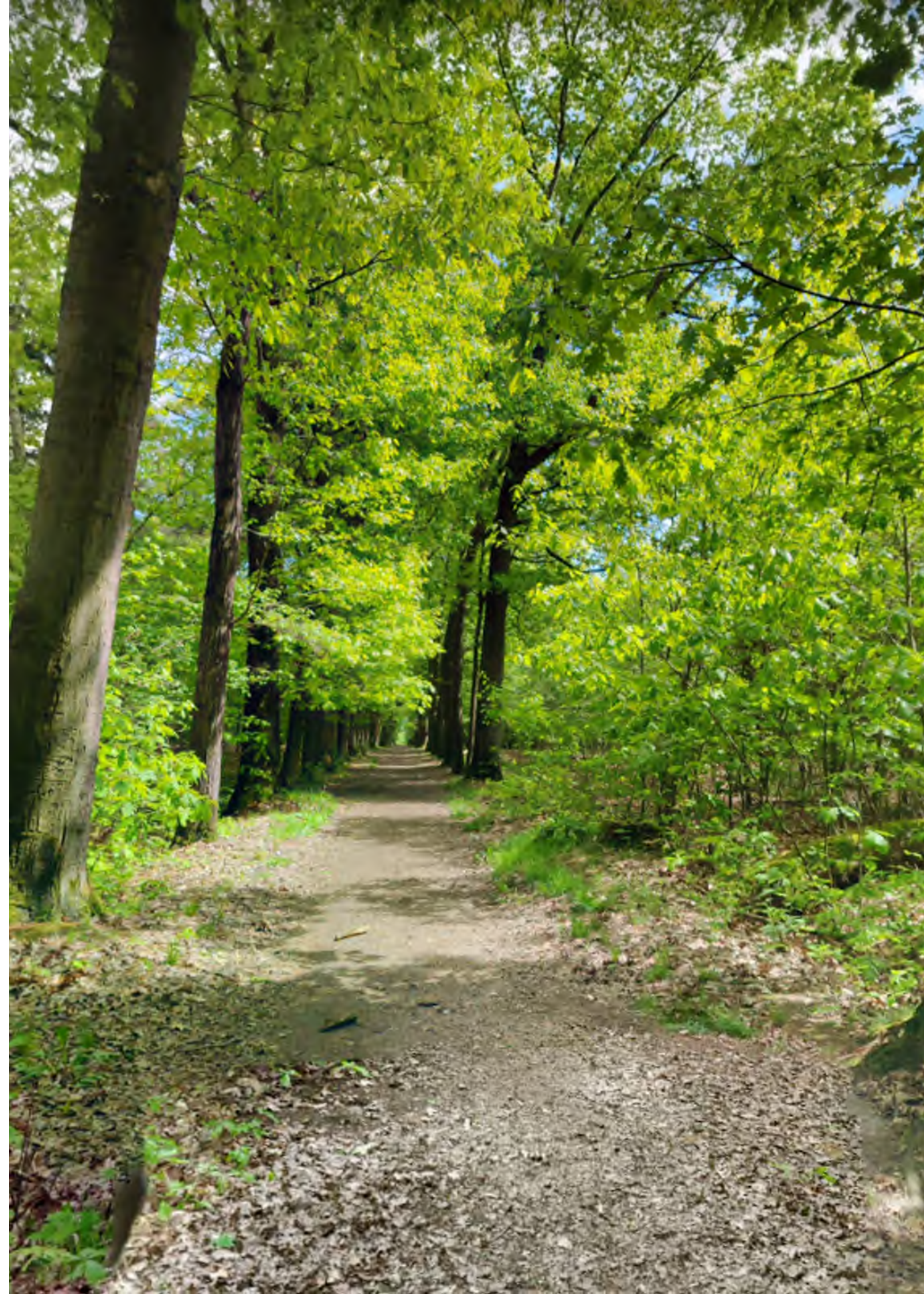
De volgende analysekaarten zijn gemaakt:

FIETSNETWERK

WANDELPADEN EN ONVERHARDE WEGEN

WANDELKNOOPPUNTEN

BESTAANDE RECREATIEVE ROUTES



Fietsnetwerk

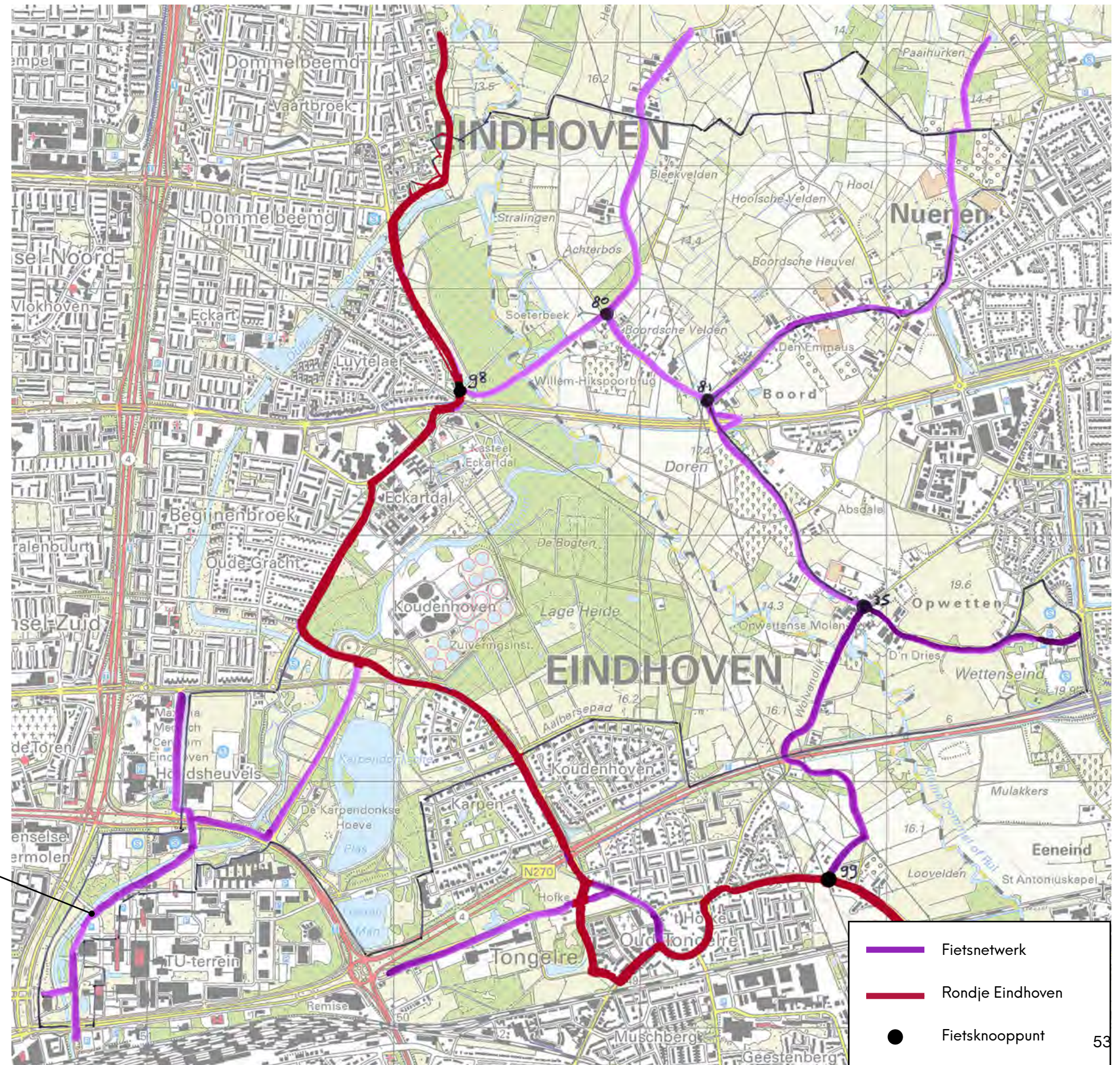
De kaart laat het bestaande fietsnetwerk in ons plangebied zien, met daarin aangegeven de fietsknooppunten die door veel recreanten gebruikt worden.

CONCLUSIE

- De fietsroutes hebben een grote overlap met de autowegen, de routes liggen aan de randen van het gebied.
- Ook de fietsroute 'rondje Eindhoven' gaat langs het gebied.



Fietspad langs de Dommel

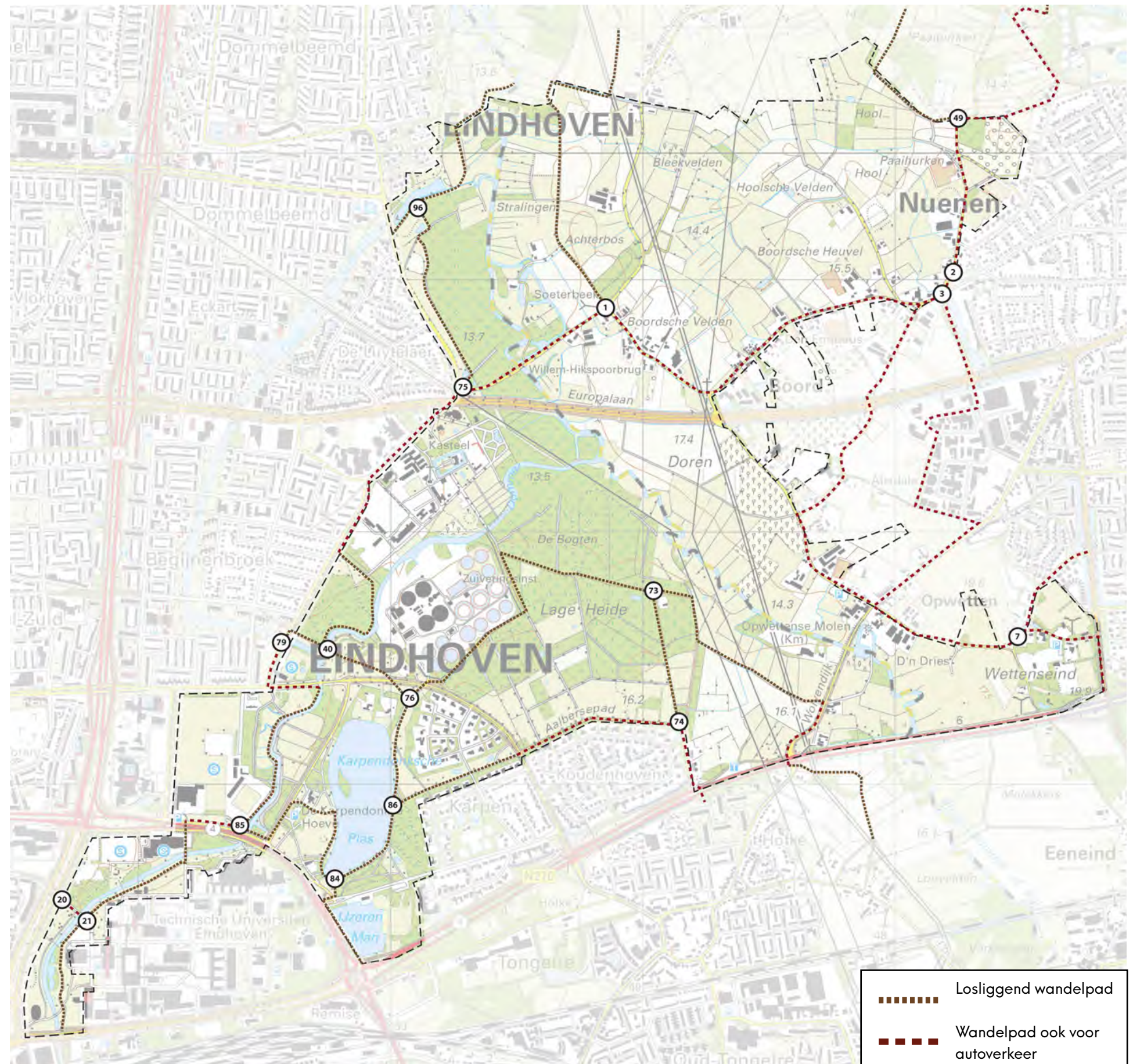


Wandelknooppunten

Wandelroutes en knooppunten in het gebied die gemarkeerd zijn of aangegeven op routekaarten.

CONCLUSIE

- Meerdere van de wandelroutes lopen langs of over een weg die ook toegankelijk is voor autoverkeer.

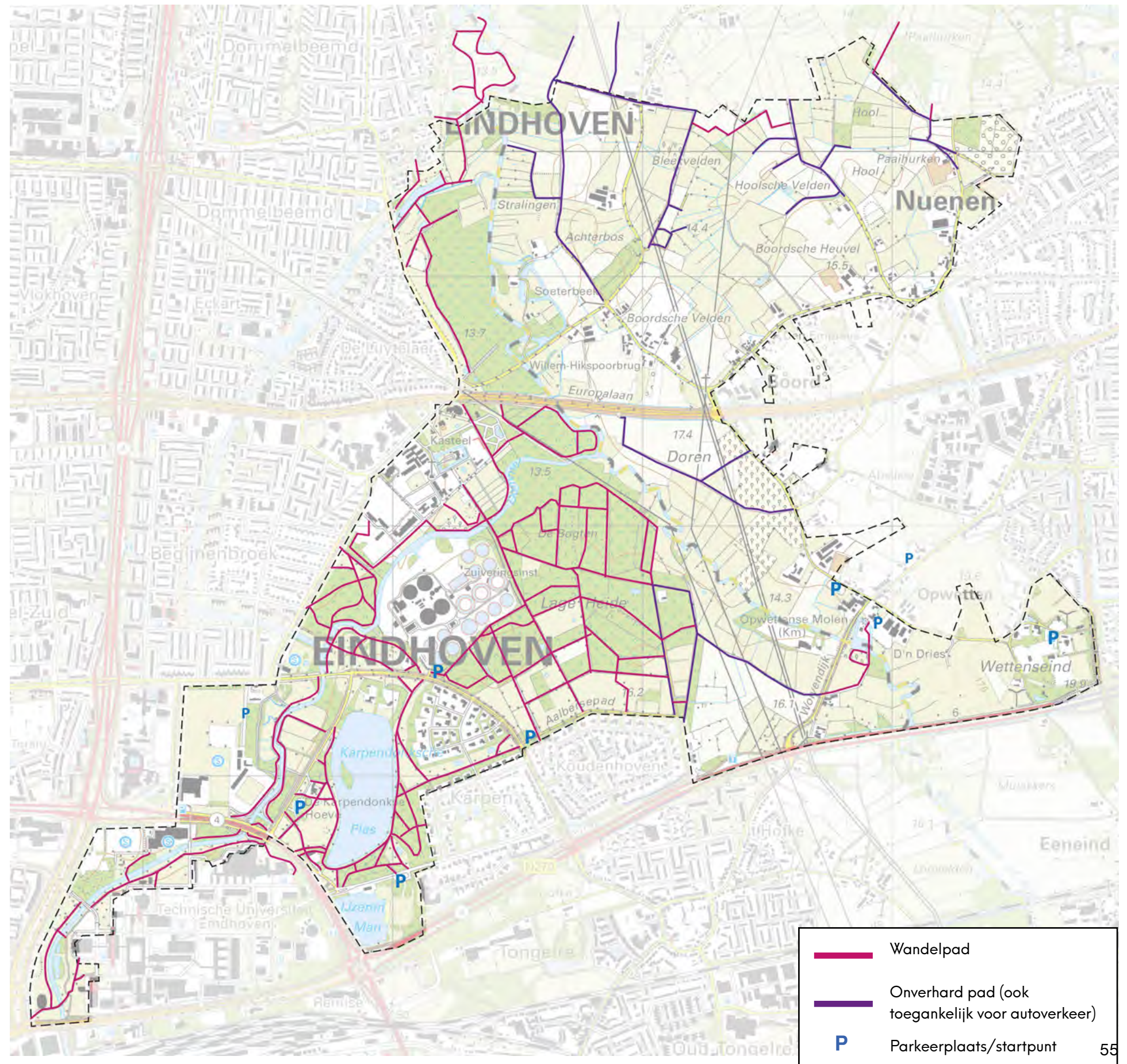


Wandelpaden & onverharde wegen

Te zien zijn de paden en onverharde wegen in het gebied, veelal routes tussen percelen en naar weides en akkers en soms met een historisch gebruik.

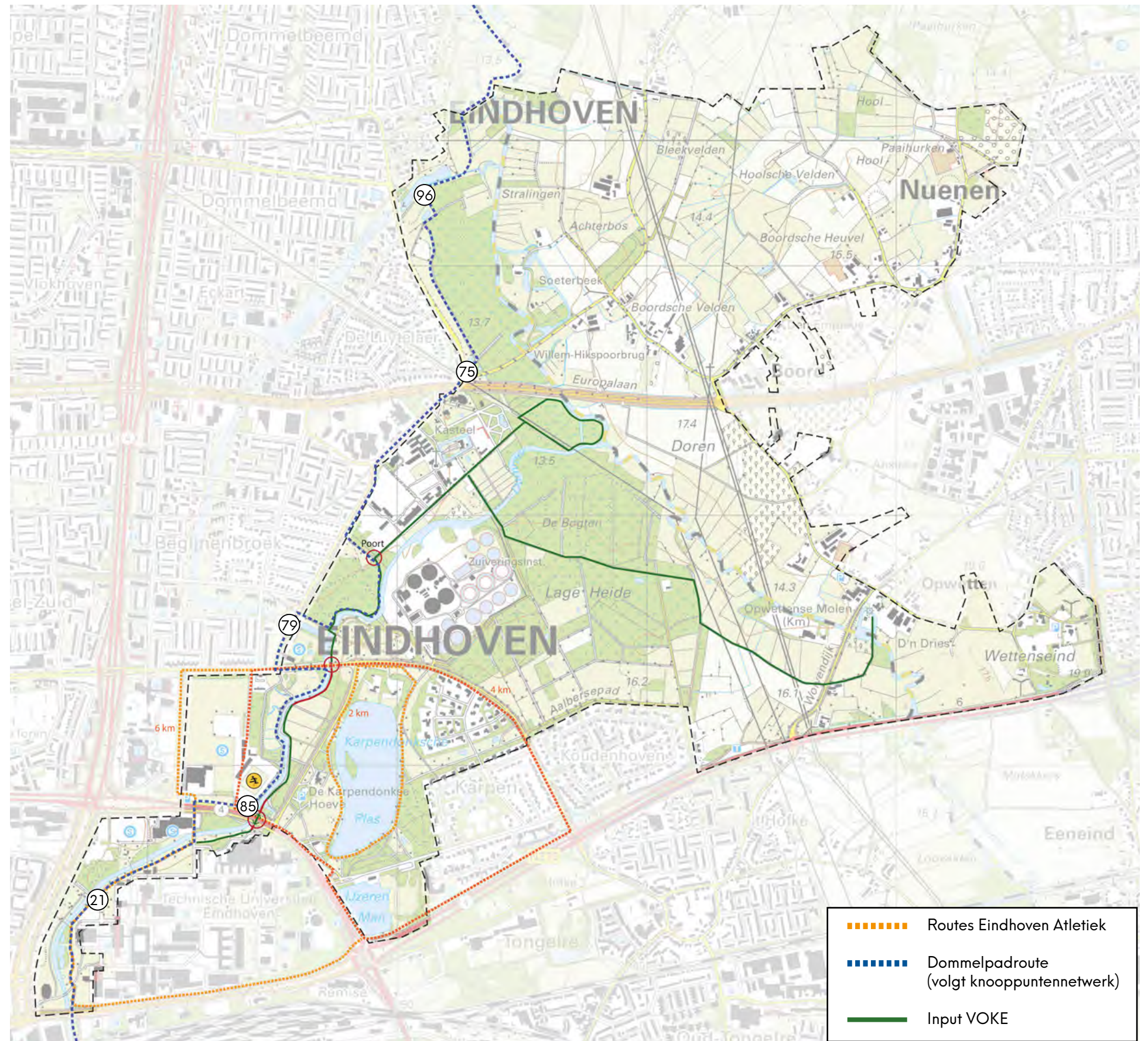
CONCLUSIE

- Wandelpaden vinden zich vooral aan de Eindhovense kant van de (Kleine) Dommel. Aan de oostzijde zijn er weinig wandelpaden. Recreatieve routes zijn nu geconcentreerd rond de Karpendonkse plas, Lage Heide, landgoed Eckart en in het noorden. Veel routes zijn deels geasfalteerd of kruisen autowegen.
- Langs de zuidelijke tak van de Dommel en in het noorden zijn er paden langs de waterrand. In de rest van het gebied is dit niet of nauwelijks het geval.



Bestaande recreatieve routes

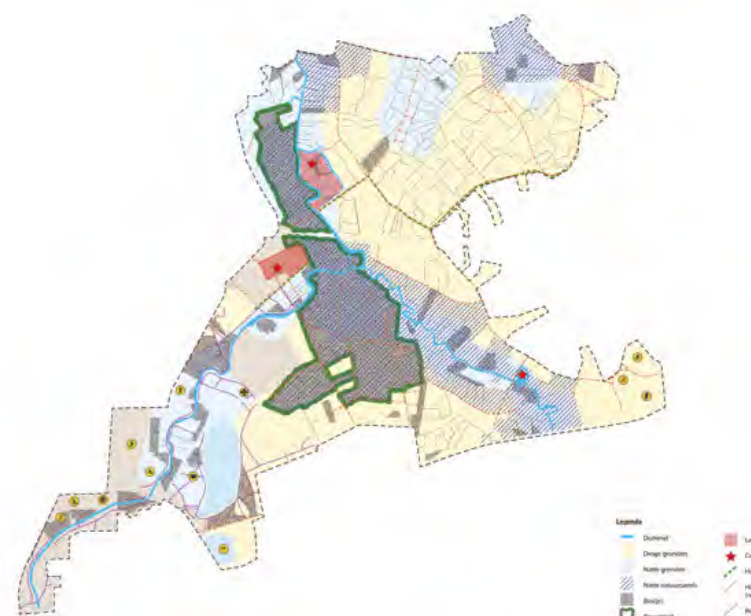
Ingetekend bestaande routes en rondjes zoals aangeleverd door stakeholders. Opgenomen zijn routes van Eindhoven Atletiek, de Dommelpadroute en de input van de buurtvereniging VOKE.



4. Waardering, kansen en bedreigingen



Vier karakters



Waarderingskaart



Kansenkaart



Bedreigingenkaart

4.1 Vier karakters en één route

De waarderingskaart is de basis voor de visie. Hierin komen de thema's uit de analyse en een indeling in gebieden samen.

De thema's uit de analyse worden vertaald naar onderdelen die van waarde zijn, kansen bieden voor de toekomst en onderdeel worden van de visie op het Dommelpark. De uitwerking van deze kansen is de basis om een park met samenhang te maken. Dat gaat niet vanzelf. Het gebied staat onder druk van claims op de beschikbare ruimte. Daarnaast zijn er strategische ingrepen noodzakelijk om van het gebied één geheel te maken en fysieke barrières op te heffen.

De kracht van het Dommelpark zit in de rijke gelaagdheid van het gebied, de afwisseling van verschillende landschappen. De afwisseling in deze landschappen en de verschillende vormen van gebruik maken het Dommelpark aantrekkelijk. Zowel voor de ontwikkeling van natuur, om de ontstaansgeschiedenis te vertellen, als ook voor andere vormen van landbouw en recreatief bezoek.

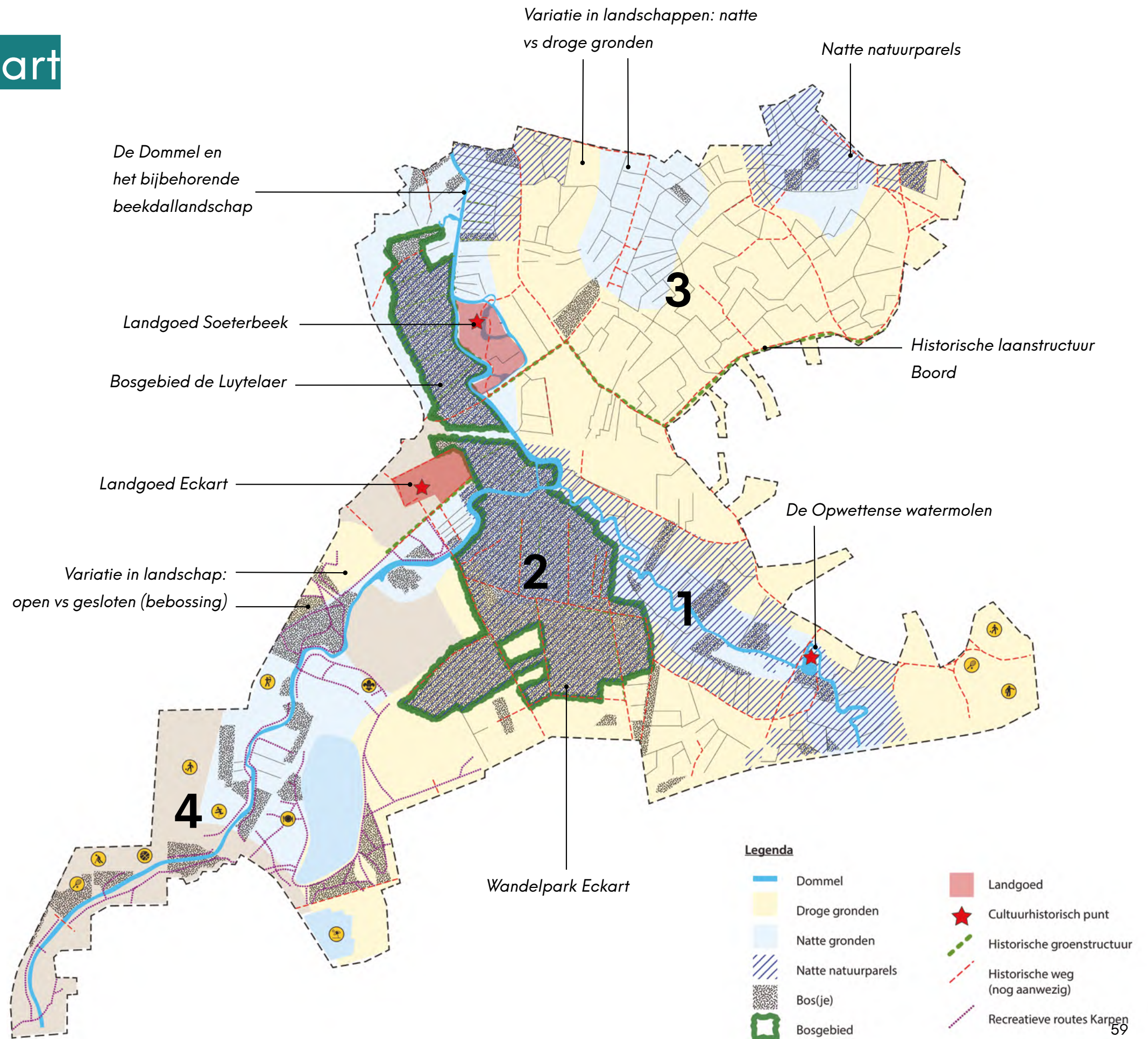
We onderscheiden in ons plangebied vier 'karakters'; verschillende gebieden met elk een eigen sfeer en karakteristieken. Deze zijn: het beekdal van de Dommel en de broekgebieden waar water en natuur samenkomen; de bos- en landgoedzone als ruimtelijke tegenhanger van de open flanken; het landbouwgebied aan de kant van Nuenen, afwisselend open en dicht, gelegen op de hogere zandgronden; en als laatste het stadspark 'De Karpen', een intensief gebruikt gedeelte als uitloopgebied van Eindhoven rond de IJzeren Man en Karpendonkse Plas. Deze gebieden kennen geen scherpe begrenzing, sommige plekken zullen zowel onderdeel uitmaken van het beekdal als het bosgebied.

Per karakter benoemen we de kansen die de samenhang en identiteit kunnen vergroten. Als laatste voegen we een route toe die de vier karakters met elkaar verbindt. Door deze ingreep ontstaat de mogelijkheid één park te maken, een park wat meer is dan de som der delen.



4.2 Waarderingskaart

De waarderingskaart laat zien welke elementen uit de analyse gewaardeerd worden. Op de volgende pagina worden per analysethema de aspecten benoemd die een bijdrage kunnen leveren aan de visie op het toekomstige Dommelpark. De nummers op de kaart geven een indicatie van waar de verschillende gebiedskarakters zich bevinden. Deze gebieden zijn echter niet scherp begrensd.



Water & natuur

De Dommel en het bijbehorende beekdallandschap is één van de belangrijkste waarden uit het gebied. Water en natuur komen hier samen en geven identiteit en herkenning aan het gebied.

Bijzonder in het gebied is het vochtige, beekbegeleidende bostype met hoge natuurwaarden. Het beekdallandschap is gevarieerd en afwisselend door het meanderen van de beek maar ook door de verschillen tussen open en dicht en de verschillende vegetatietypen. De beek ligt in een laagte en heeft mooie overgangen naar de hoger gelegen zandgronden.

Cultuurhistorie

Er zijn verschillende soorten cultuurhistorisch waardevolle elementen in het gebied. Zo zijn er de cultuurhistorische routes, de paden die van oudsher gebruikt worden om het gebied te ontsluiten en die nog steeds herkenbaar zijn. Andere lijnvormige elementen zijn de groene structuren, bijvoorbeeld de elzensingels haaks op de Dommel. Als laatste zijn er de waterlopen, sloten en greppels, die het gebied al eeuwen lang ontwateren. Gezamenlijk vormen deze structuren een fijnmazig patroon wat de historie van het gebied laat zien en houvast biedt voor de ontwikkeling van een landschap met een hoge belevingswaarde.

Daarnaast zijn er een paar specifieke plekken verbonden met de ontstaansgeschiedenis van dit landschap. De Opwettense watermolen aan de Kleine Dommel waar koren gemalen en hout gezaagd werd is één van de kenmerkende locaties. Verder zijn de twee landgoederen met een verschillende aanleg. Landgoed Soeterbeek met een romantisch ontwerp waarin gebogen lijnen en slingerende routes bepalend zijn voor beleving en sfeer. Landgoed Eckart met een formele en meer barokke opzet van rechte lijnen en diagonalen.

De drie locaties worden met elkaar verbonden door het fijnmazige patroon van routes en het beekdal van de (Kleine) Dommel.

Ruimtegebruik

Het gebied heeft een divers gebruik van het landschap. Voor het ruimtegebruik zijn er twee aspecten van belang: de intensiteit van het gebruik, van druk tot rustig, en de vormen van gebruik. Van een intensief gebruik aan de zuidwestzijde, rondom de Karpendonkse plas, tot de lastig of niet toegankelijke gebieden zoals landgoed Soeterbeek en bosgebied de Luytelaer. Voor zowel de rustzoeker als de bezoeker die graag mensen om zich heen heeft biedt het park mogelijkheden.

De manier waarop het landschap gebruikt wordt is eveneens uiteenlopend. Naast de gedeelten met natuur is het gebied in gebruik door intensieve recreatie, landbouw, waterzuivering, wonen, sport en kleinschalige bedrijvigheid.

Door de contrasten tussen intensief en extensief gebruikt landschap en de diverse vormen van gebruik is het een aantrekkelijk gebied voor meerdere doelgroepen.

Infrastructuur

De aanwezige infrastructuur voor autoverkeer is enerzijds van waarde voor het gebied, anderzijds geeft een optimale bereikbaarheid een versnipperd landschap waarin de auto dominant is. De reden dat infrastructuur positief beoordeeld wordt is de toegankelijkheid voor bezoekers. Recreanten uit de regio, en daarbuiten, kunnen het gebied ontdekken vanuit één van de 'poorten' in het gebied. Bijvoorbeeld de Opwettense watermolen als vertrekpunt en parkeerplaats voor wandelaars of fietsers.

Recreatie & routing

De aanwezigheid van de Kleine Dommel en de Dommel, naast een fijnmazig patroon als basis voor een recreatief routenetwerk en enkele recreatieve trekkers maken dit gebied aantrekkelijk voor bezoek. Natuurliefhebbers maar ook sporters en gezinnen kunnen in het Dommelpark terecht. De aanwezigheid van de waterzuivering geeft een kans voor verdieping van het recreatieve programma.

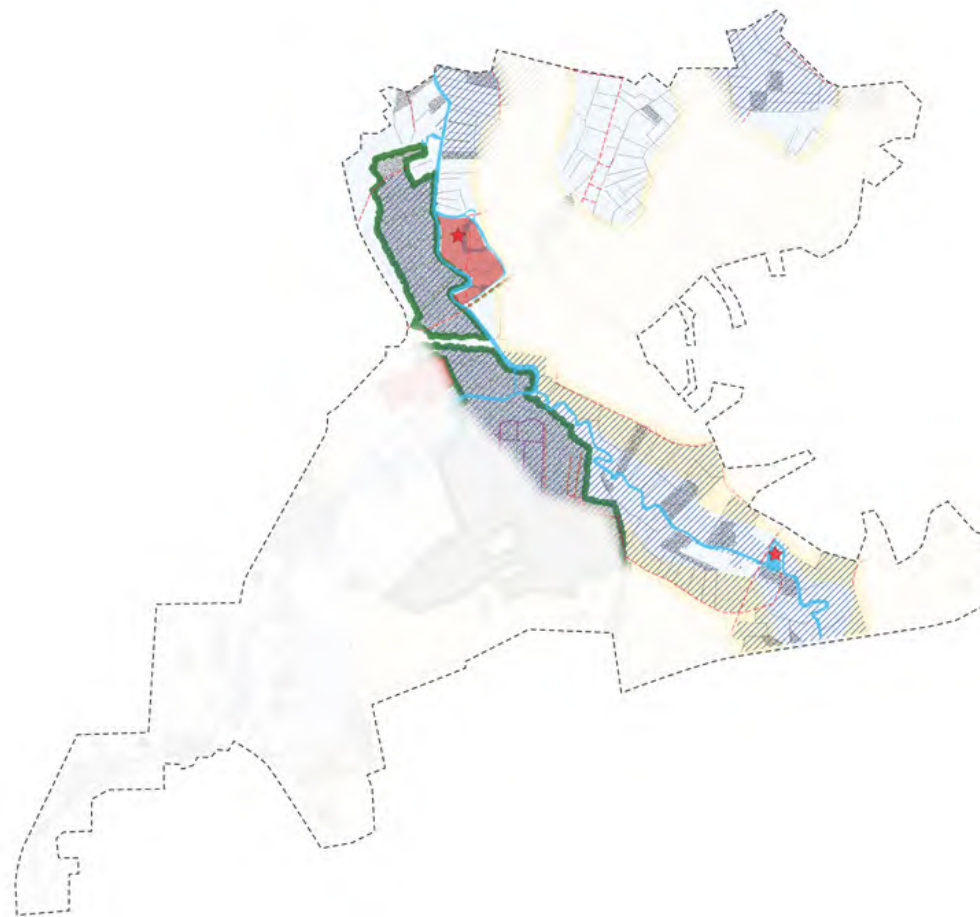
4.3 Kansen

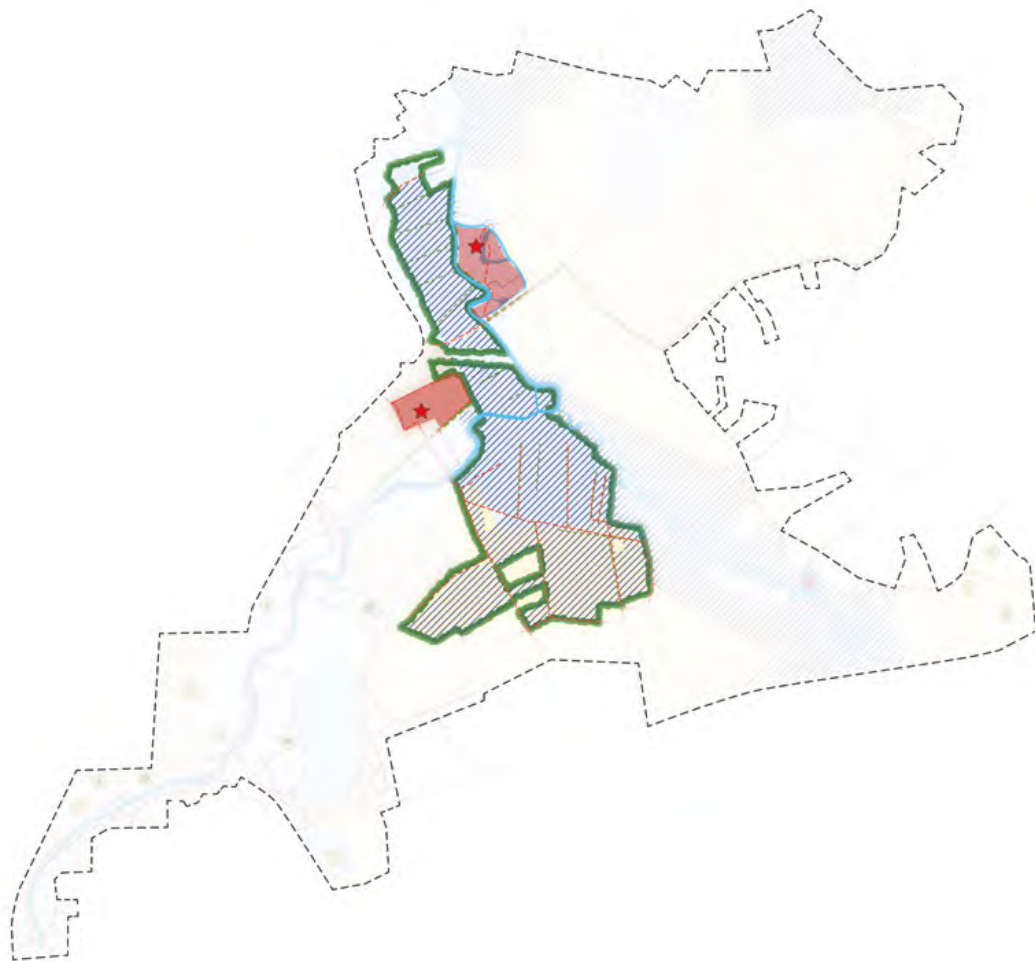
Voor ieder karakter worden de kansen benoemd.

1. Beekdal & broekgebieden

KANSEN BEEKDAL EN BROEKGEBIEDEN

- Uitwerking van het thema water door de ontwikkeling van natte natuur en ruimte voor waterberging;
- Meer water vasthouden, het gebied als klimaatbuffer;
- Versterken van de herkenbaarheid van het beekdal karakter door herstel van landschappelijke structuren (o.a. B5-bod);
- Broekgebieden onderscheidend maken door inzet op (natte) natuurontwikkeling of natuurlijke landbouw.
- Natuurontwikkeling en recreatie combineren waar mogelijk, of scheiden door de mate van toegankelijkheid;
- De oversteekbaarheid van de (Kleine) Dommel vergroten door het toevoegen van recreatieve oversteekplaatsen (bruggen, trekpontjes, etc).

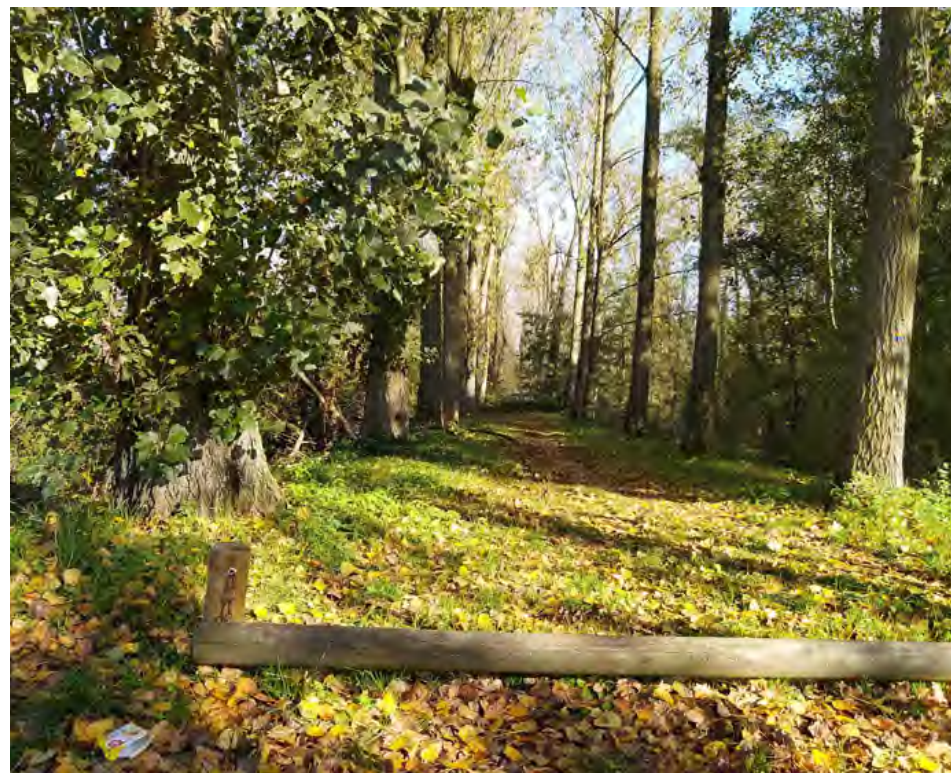


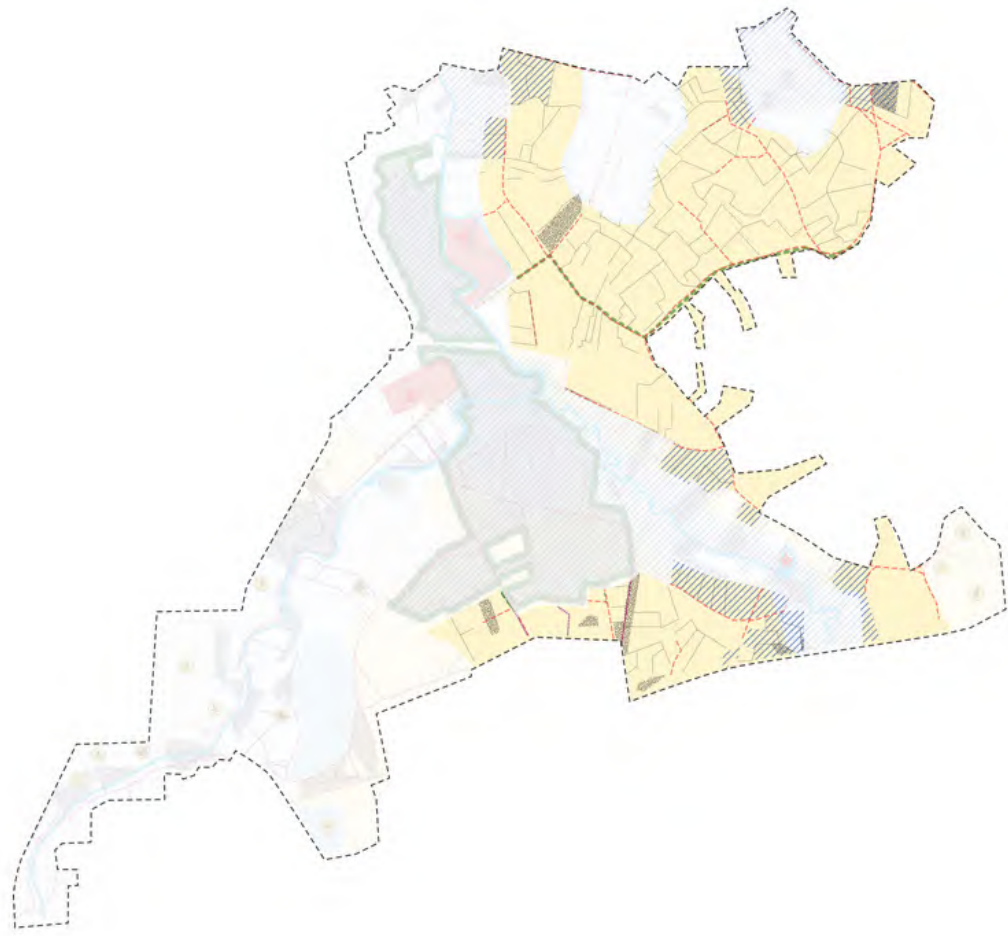


2. Bos en landgoed

KANSEN BOS EN LANDGOED

- De toegankelijkheid van het landgoederen en bos vergroten door (gedeeltelijke) openstelling;
- Het versterken en leesbaar maken van de verschillen tussen de beide landgoederen;
- Zichtlijnen en de relatie met het aanliggende landschap herstellen;
- Herstel en ontwikkeling van het 'natte' natuurbos;
- De aanleg van een bosroute als onderdeel van het rondje Dommelpark



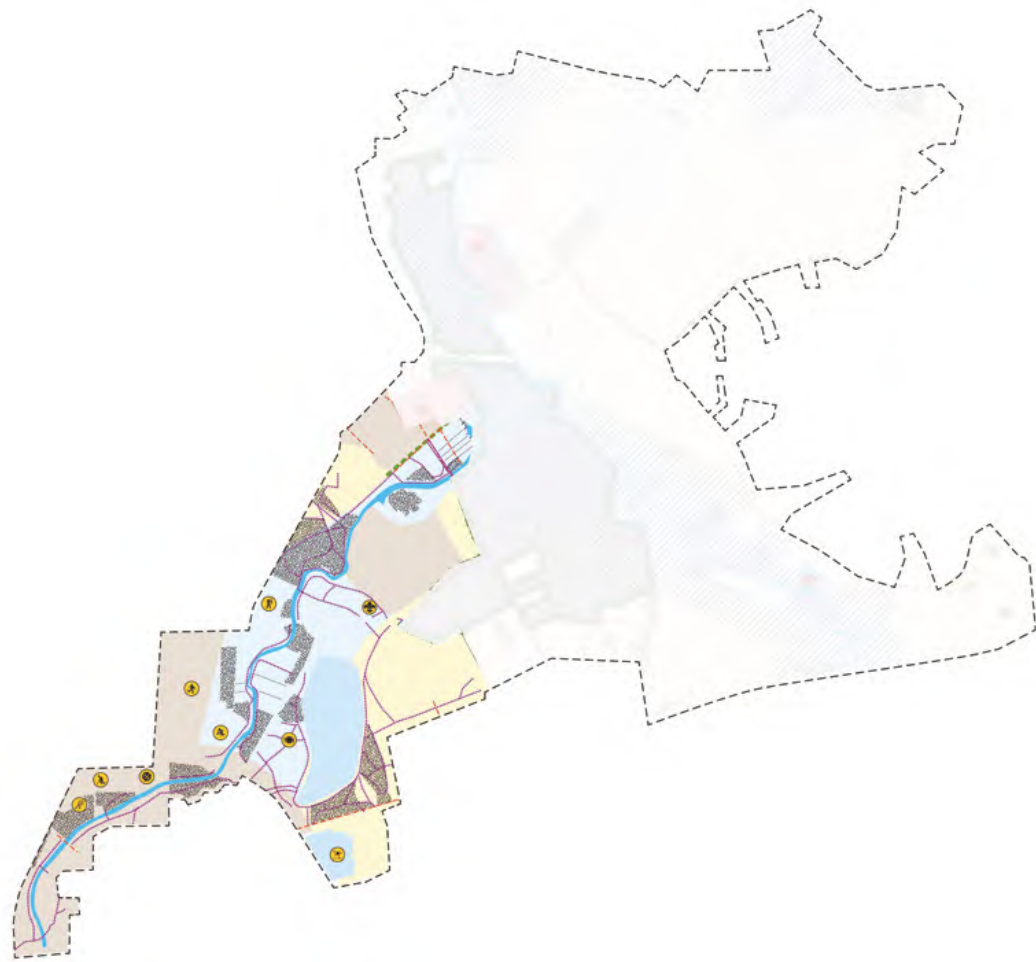


3. Landbouw

KANSEN LANDBOUWGEBIED

- Transformatie naar een kleinschalige landbouw door het stimuleren van gemengde agrarische bedrijvigheid;
- Stimulering van bodemverbeteringsmaatregelen;
- Verbrede landbouw met aanbod van lokale producten, uitgaand van teelt en gebruik passend bij het gebied (natte teelten op natte gronden);
- Kleinere percelen door het herstel van historische structuren (o.a.houtwallen), ruimte voor natuurontwikkeling door extensieve teeltwijzen;
- Openstellen van percelen voor informele recreatieve routes (right to roam);





4. Park de Karpen

KANSEN DE KARPEN

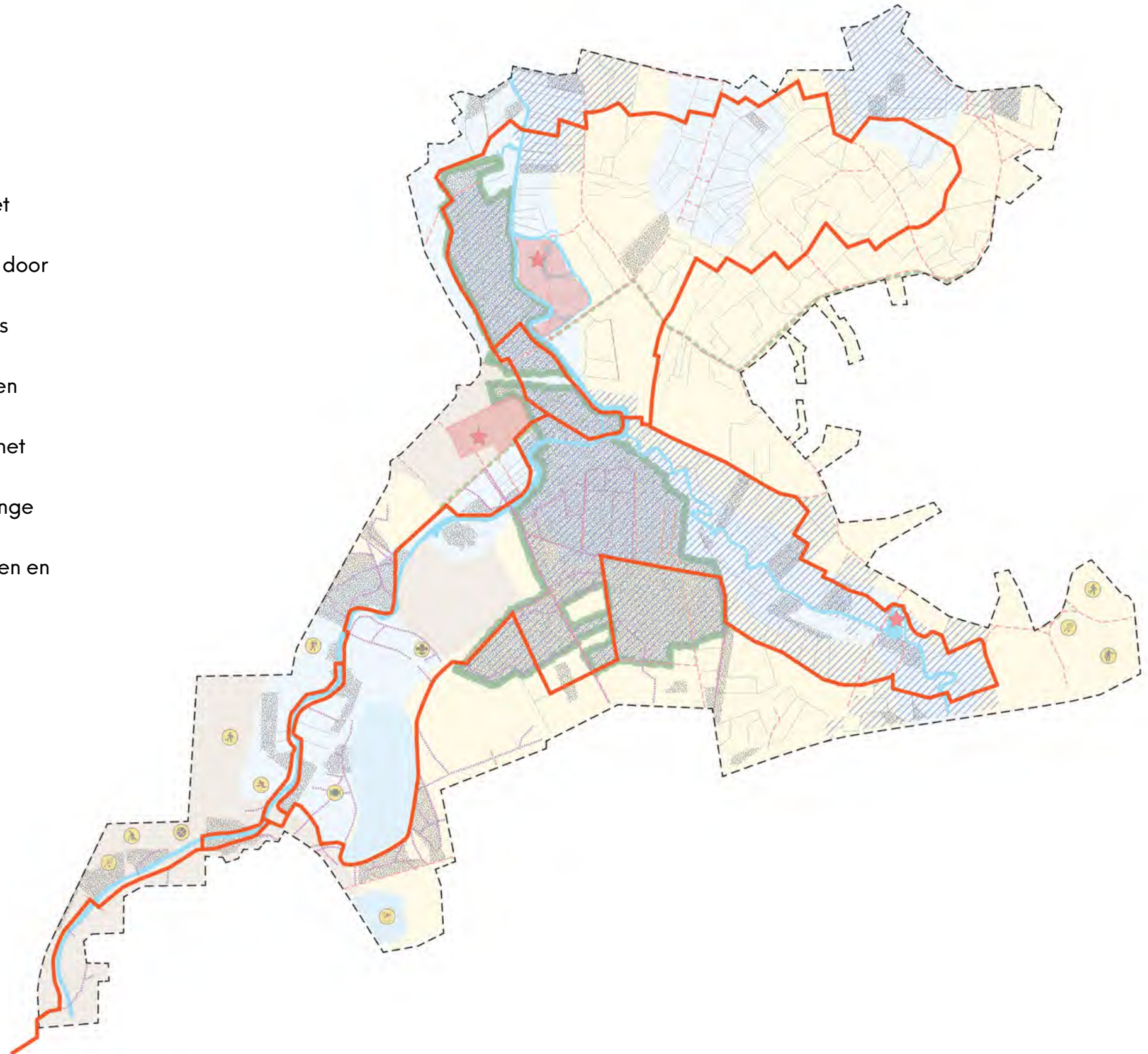
- Versterken van het parkkarakter en het recreatief gebruik als uitloopgebied van Eindhoven;
- Herkenbaar houden ontwerp stadspark de Karpen van Fontaine
- Verbeteren routes en aansluitingen op functies in de stadsrand (o.a sportvoorzieningen, TU/e, wonen en zorginstellingen);
- Herkenbare routes voor verschillende vormen van gebruik;



5. Routing

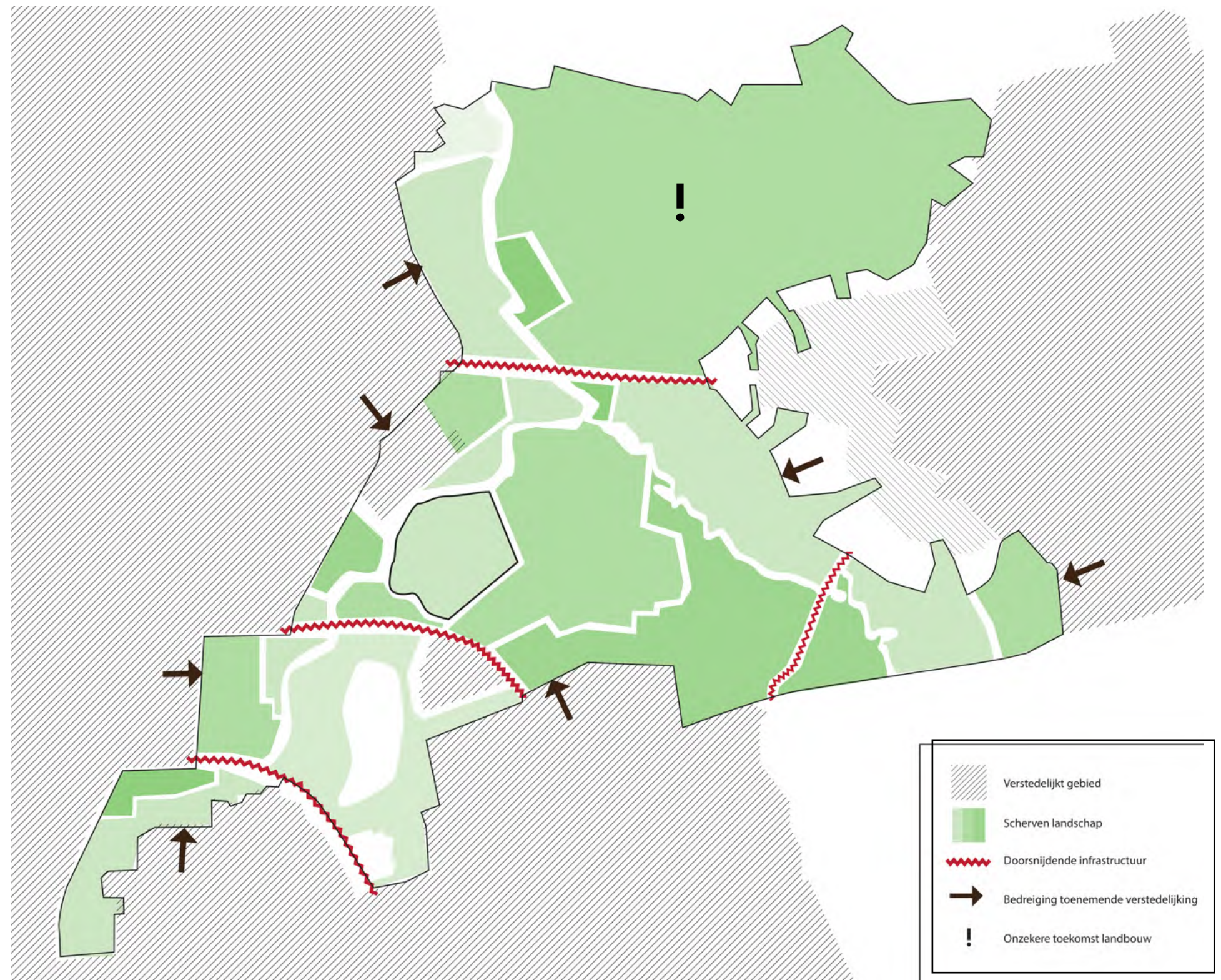
KANSEN ROUTING

- Herkenbare 'Dommelpark-route' gekoppeld aan recreatieve poorten als vertrekpunt en entree van het park;
- Beleving van de vier verschillende landschapstypen door één samenhangende route;
- Gebruik van oude, cultuurhistorische, routes als basis voor recreatieve routes;
- De aanleg van oversteken (autowegen en Dommel) en ontbrekende delen van routes;
- Routes los van het autonetwerk om de beleving van het park te vergroten;
- De mogelijkheid om zowel korte, middellange als lange rondjes door het park te wandelen en fietsen;
- De aanleg van een recreatieve route tussen Eindhoven en Nuenen als doorsteek over de (Kleine) Dommel;



4.4 Bedreigingen

- Toenemende verstedelijking ten koste van het landschap
- Doorsnijdende infrastructuur
- Verdere versnippering landschap
- Barrières door gebieden met beperkte toegankelijkheid, zoals de RWZI.
- Toekomst landbouw onzeker



5. Uitgangspunten per thema

In diverse werksessies is aan de hand van specifieke thema's als natuur, wateropgave, cultuurhistorie maar ook realiseerbaarheid en beheerbaarheid feedback gegeven door de provincie, beide gemeentes (Nuenen en Eindhoven), het waterschap, de gebiedsbeheerders en adviseurs voor ecologie en natuurbeheer. Op basis van deze input, de gemaakte analyse en voorgaande beschreven kansen zijn we gekomen tot enkele belangrijke richtlijnen per thema.



Water



Natuur



Cultuurhistorie



Recreatieve routing



Invloeden

5.1 Water en natuur

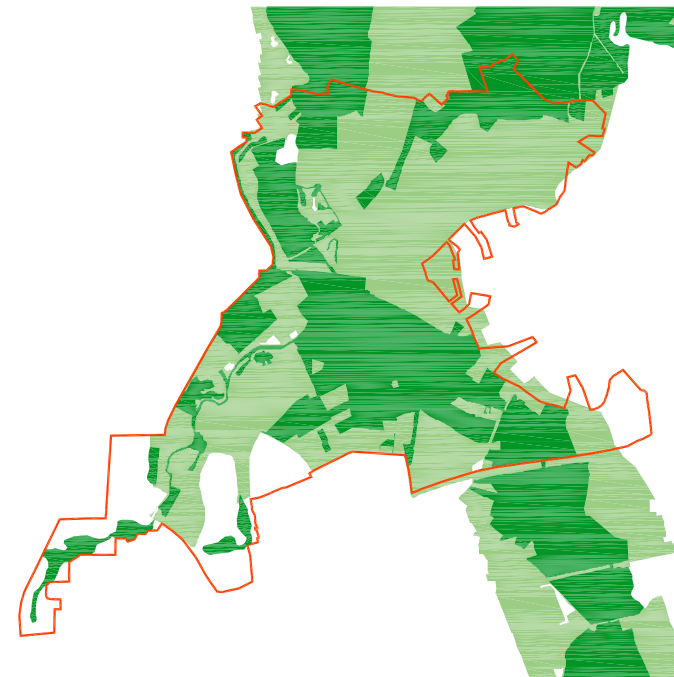
Gebruik water als het leidende thema

Het feit dat in het landschapspark de Dommel en de Kleine Dommel samenkomen en dat hiermee een natuurlijke basis is gelegd voor veel overgangen tussen natte en droge gebieden maakt dat “water” het leidende thema zou moeten zijn. Deze aanbeveling sluit aan bij de structuurvisie Rijk van Dommel en Aa, waarin verschillende landschappelijke verschijningsvormen zijn voorgesteld en dat voor dit gebied het fenomeen beekdal als drager ziet. Het voorziet hiermee in de behoefte om meer land te gebruiken voor klimaatdoelstellingen als het vasthouden van regenwater.



Zet de groenblauwe mantel in als bijdrage aan de ontwikkeling van het beekdal

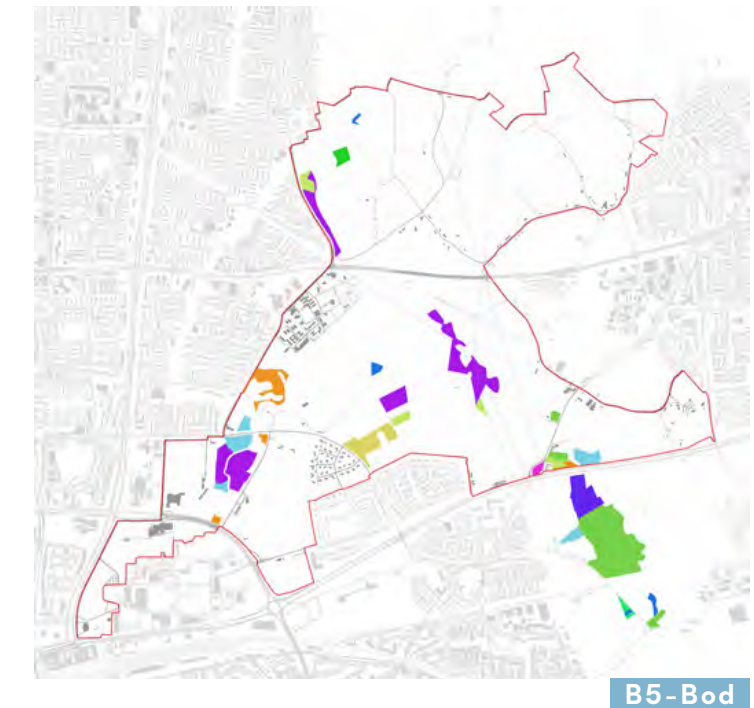
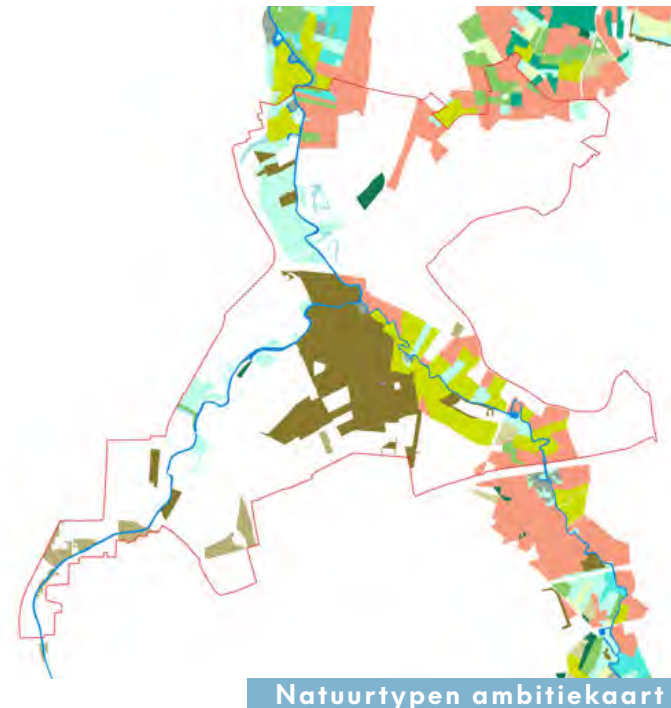
De provincie Noord Brabant heeft voor de ontwikkeling en borging van belangrijke “natte structuren” in de provincie een zogenaamde “Groenblauwe Mantel” vastgesteld. De doelstelling is niet alleen de natte gebieden zelf te benoemen maar ook zogenaamde invloedsgebieden aan te wijzen waar een positieve bijdrage t.o.v. de natte gebieden van wordt verlangd. De groenblauwe mantel is bijna gebiedsdekkend over het landschapspark heen te leggen.



Zorg dat vastgestelde ecologische ambities verweven zijn

Op de ambitiekaart van de NNN (Natuur Netwerk Nederland, voormalig EHS) is een deel van het landschap geprogrammeerd. De ambitiekaart geeft een goede indicatie welke natuur/landschapsbeelden worden nagestreefd in het gebied. Hierbij valt op dat rondom de Dommel en Kleine Dommel een diverse serie landschaps verschijningen worden voorgesteld die variëren van kruiden- en faunarijk grasland tot rivier- en beekbegeleidend bos.

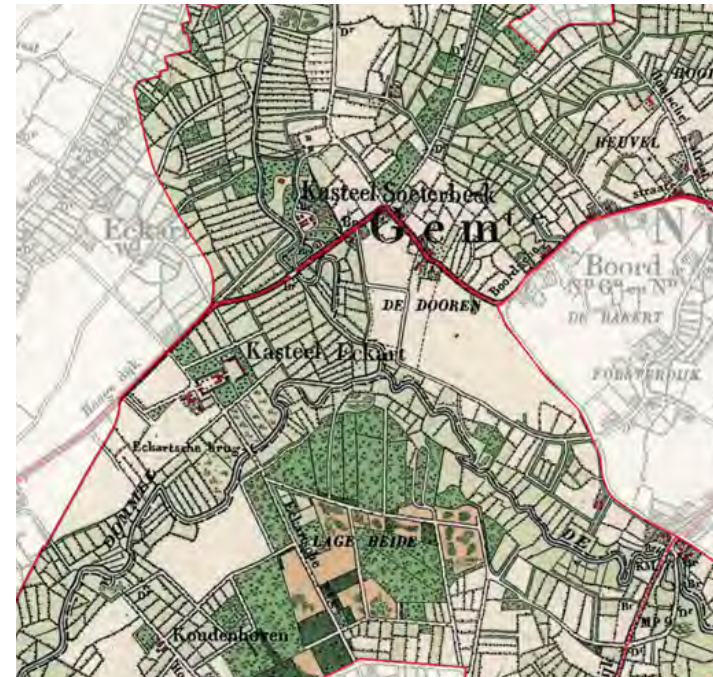
Los van de gronden die zijn benoemd op de ambitiekaart van de NNN heeft de gemeente Eindhoven het plan om nog meer gronden om te vormen naar natuur. In dit zogenaamde B5 bod zijn deze gronden benoemd. Ook deze programmatische wijziging dient te worden opgenomen in de planvorming.



5.2 Cultuurhistorie

Gebruik de cultuurhistorie voor een fijnkorrelige en diverse landschapsstructuur

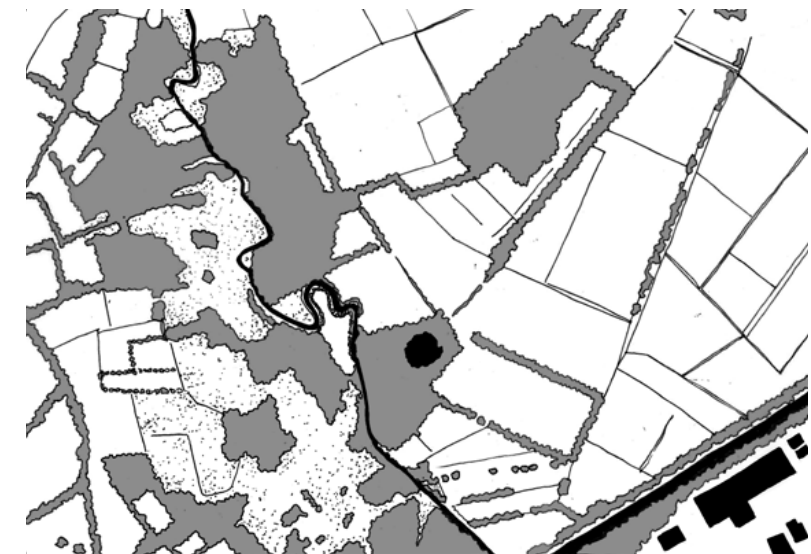
Een uitsnede van de topografische kaart van 1925 laat zien hoe divers en fijnkorrelig het landschap ooit is geweest. Bij de rondgang langs de stakeholders blijkt een sterke focus op dit historische landschap te liggen. Er wordt dan ook een oproep gedaan het verhaal van het landschap zo min mogelijk te nivelleren. Ook zijn er voorbeelden aangedragen waar dit soort kleinschalige landschappen zijn doorontwikkeld. Als referentiegebieden zijn gekozen: Sang en Goorkens bij Mierlo, het beekdal van de Drentse Aa en de Urkhovense Zegge.



Sang en Goorkens



Drentse Aa



Urkhovense Zegge

5.3 Grootschalige infrastructuur en ruimtegebruik

Veranderingen 20e-21e eeuw vragen om robuuste ingrepen

De rondgang leert ons dat bij de stakeholders een duidelijk besef bestaat dat alle recente ruimtelijk-functionele ingrepen bij elkaar opgeteld die in en rond het landschapspark hebben plaatsgevonden en mogelijk nog zullen plaatsvinden, grote impact hebben op het landschap. Te denken valt aan de hoogspanningsmasten, grote autowegen, de ruimtevraag vanuit de energieopgave en de aanwezigheid van een woonwijk en de RWZI midden in het gebied. Dit soort veranderingen vragen om robuuste ingrepen, een aanpak die deze grootschalige ingrepen meer integreert in het landschap of juist het effect ervan verzacht.



5.4 Routing & recreatie

Creëer samenhang door één herkenbare recreatieve hoofdroute

Alhoewel er in de feedbacksessies veel werd gediscussieerd over de landschappelijke programmering is het voorstel om te komen tot een herkenbare recreatieve hoofdroute voor voetgangers door iedereen omarmd. Het organiserend principe van het park zit volgens velen meer in de routing dan in een samenhangende ruimtelijke compositie.

Koppel bestaande en nieuwe highlights aan de route

Bij een aangename beleving van het landschapspark horen een serie “Recreatieve Highlights”. Dit zijn plekken van bestemming die zijn gekoppeld aan de hoofdroute en waar de nadruk ligt op ontmoeten en verblijven. Een aantal van deze highlights zijn al in het gebied aanwezig. De Opwettense molen in Nuenen is hiervoor uitstekend geschikt, dat geldt ook voor de bestaande landhuizen en de Karpendonkse hoeve in Eindhoven. Daarnaast zullen zich ook nieuwe “highlights” aandienen. Zo is het voorstelbaar dat het Waterschap met de RWZI een belangrijke rol gaat vervullen in de voorlichting over de betekenis van water in het gebied en zou er ten noorden van de Europalaan een nieuwe uitspanning aan het netwerk kunnen worden toegevoegd.



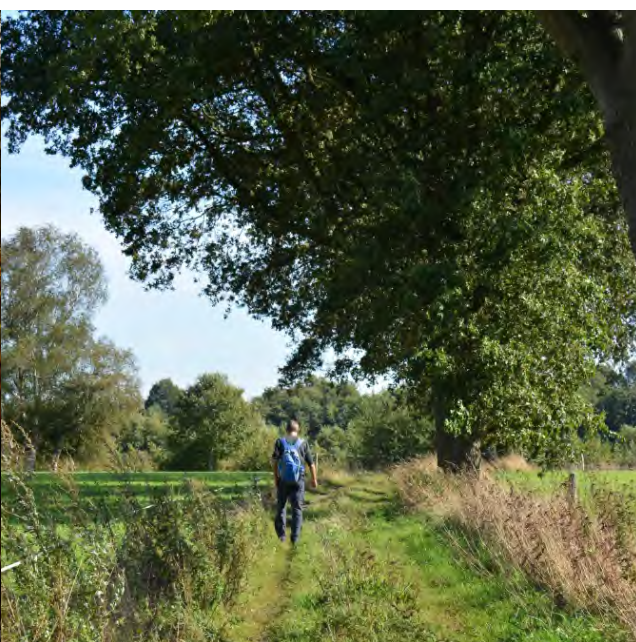
Houd de wandelroute los van de autowegen

Het landschapspark is geen maagdelijk gebied. Tal van wegen doorkruisen het of vormen de rand. De ultieme landschappelijke beleving vanuit het voetgangersperspectief verhoudt zich slecht tot wegen waar auto's overheen rijden, in welke intensiteit dan ook. Het doorgaande parkpad met ondersteunende paden dient dan ook autovrij te zijn en komt hiermee autonoom van de bestaande wegen in het park te liggen. De positie is nog exacter te bepalen maar de totale rondgang dient altijd mogelijk te zijn. Het noordelijk deel en het zuidelijk deel van de route zijn los van elkaar te ontwikkelen.

6. Ontwikkelingsvisie



Water als leidend thema



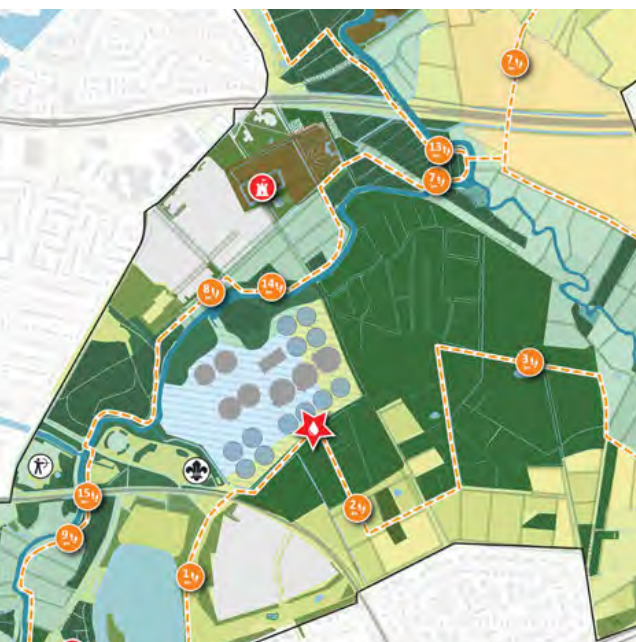
Gebruikers van het park



De regierol



Hoofdoggaven



Visiekaart

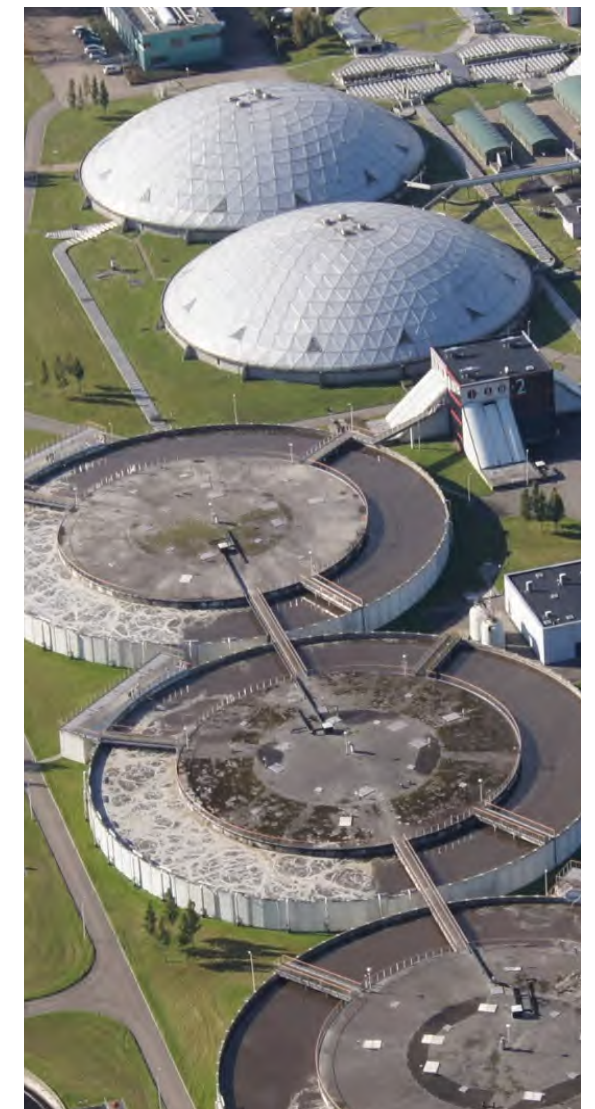
6.1 Visie

Water als leidend thema

Het samenkomen van de beekdalen van de Dommel en de Kleine Dommel maakt dat water al eeuwen bepalend is voor de beleving en het gebruik van dit gebied. Het verschil in natte en droge gronden leidt tot een natuurlijke rijkdom en landschappelijke betekenis. Door water als leidend thema te kiezen ontstaat er een focus op het behoud en de versterking van de bestaande waarden hiervan, zowel in het beekdal en broekgebieden als op de zandgronden. Water is een thema wat zeer actueel is en past binnen de klimaatdoelstellingen van Rijk, Provincie en gemeente. Het bufferen van water, het voorkomen van verdroging en verhogen van de waterkwaliteit zijn opgaven waarvoor het Dommelpark ruimte biedt. De keuze voor water als een leidend thema sluit aan bij de structuurvisie 'Rijk van Dommel en Aa' en bij de keuze van de gemeente Eindhoven voor de thematisering van de drie groene wiggen.

Gebruikers van het Dommelpark

De ontwikkelingsvisie Dommelpark gaat over meer dan alleen water. Naast natuurontwikkeling, herstel van landschappelijke waarden en de transformatie van landbouw is recreatie één van de dragers. Door het Dommelpark open te stellen en beter te ontsluiten wordt het een bestemming, voor bewoners uit Nuenen of Eindhoven maar ook uit de regio en verder. In de visie kiezen we voor een specifieke doelgroep, de wandelaar annex natuurliefhebber die graag op avontuur gaat. Niet over asfaltpaden maar door akkers, langs heggen en zo nu en dan over de beek. Natuurlijk kunnen ook andere typen wandelaars in het park terecht.



De ambassadeur

Een goed landschapspark heeft een ambassadeur nodig. Een organisatie of een persoon die het boegbeeld is, de ontwikkeling van het Dommelpark stimuleert en de samenhang bewaakt. Bij de ontwikkeling van het park is het belangrijk dat belanghebbenden, eigenaren, initiatiefnemers en

overheden dezelfde richting hebben. Dat gaat niet vanzelf en vraagt om betrokkenheid en een lange adem. Aangezien water het leidende thema is en de RWZI midden in het park ligt, ligt het voor de hand Waterschap De Dommel te benaderen voor deze rol.

Thema water per gebied



1. Het beekdal: water voor natuur en waterbuffering



2. Bos en landgoed: water als cultuurhistorisch element



3. Landbouw: verbeteren waterproblematiek



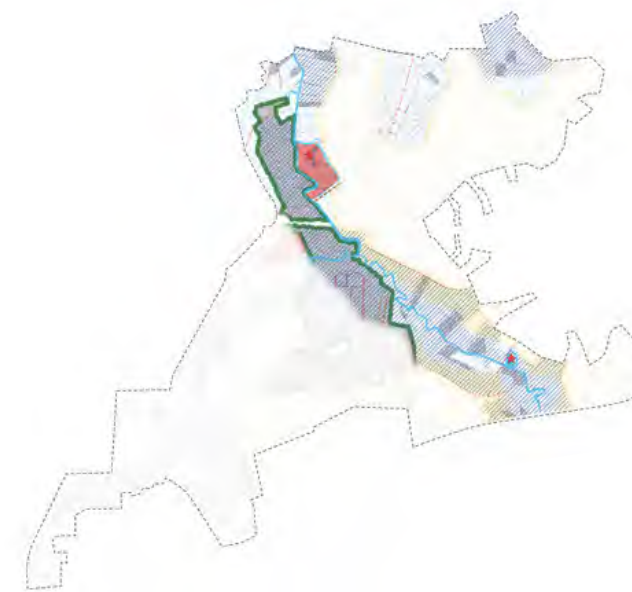
4. De Karpen: water voor recreatie



6.2 Hoofdopgaven

1. Natuur- en beekherstel

Herstel de beeklopen en de aangrenzende natuur op basis van bestaand beleid en bouw dit verder uit tot een samenhangend stelsel. Geef tegelijkertijd ruimte aan waterberging. Maak de verbinding met voorlichting en educatie en laat zien wat de betekenis van water is.



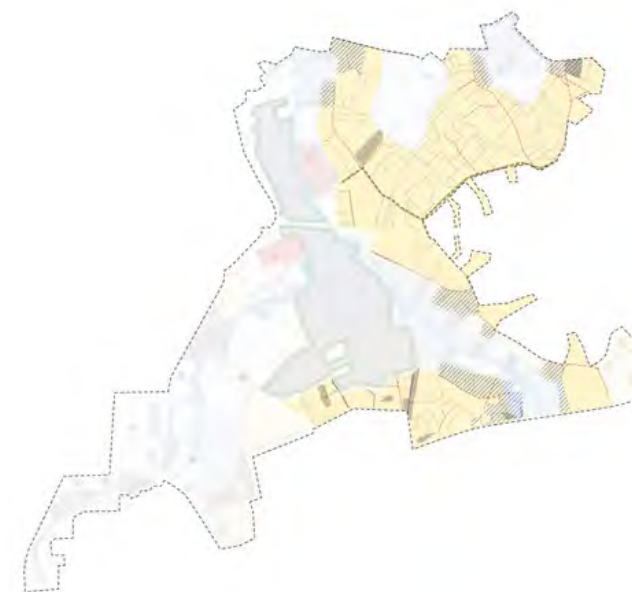
2. Bos- en landgoedherstel

Maak de landgoederen onderdeel van het Dommelpark en veranker de ligging in het bos door routes en zichtlijnen. Stimuleer het herstel en de openstelling van de landgoederen. Cultuurhistorie en natuurontwikkeling (nat natuurbos) versterken elkaar.



3. Transformatie landbouw

Door schaalverkleining van de landbouw te stimuleren ontstaat een fijnmaziger patroon van routes en beplanting. Aanwezige cultuurhistorische patronen worden herkenbaar en waar mogelijk hersteld. Ondernemers in de landbouw worden deels beheerder van het landschap.



4. Parkontwikkeling de Karpen

Ontwikkel de Karpen tot een park met meerdere functies. Van uitloopgebied aan de stadsrand met ruimte voor sport en natuurbeleving tot plek voor educatie rondom het thema water. De plassen en bestaande functies zijn het vertrekpunt voor verdere ontwikkeling.



5. Samenhangende routes en recreatieve highlights

Verbind het Dommelpark met Eindhoven en Nuenen en maak verschillende routes mogelijk, om te struinen of te flaneren. Door bestaande routes te benutten en te verbinden ontstaat het rondje Dommelpark. Maak recreatieve knooppunten die het Dommelpark een adres geven, zoals de Opwettense molen. Gebruik de oude routes en het landschap om de ontstaansgeschiedenis en cultuurhistorie van het gebied te vertellen.



6. Klimaatopgave

De klimaatopgave wordt steeds meer onderdeel van het ruimtelijk denken in ons land. De opgave is divers. Naast een transformatie van energiebronnen (van fossiele brandstoffen en kernenergie naar wind- en zonne-energie) ligt de opgave voor de stedelijke regio in drie hoofdaspecten: het duurzaam omgaan met water (zowel in tijden van droogte als in tijden van extreme regen), het vergroten van biodiversiteit en het voorkomen van hittestress. Al deze ambities hebben maatregelen nodig die strijden om de beperkte ruimte.

Vanuit de visie redenerend ligt het voor de hand dat met name de water gerelateerde ambitie, de vergroting van biodiversiteit en het voorkomen van hittestress aspecten zijn die welhaast als voorbeeldproject in het Dommelpark kunnen worden opgenomen. De andere ambitie om te komen tot toepassing van duurzame energieopwekking ligt wellicht meer voor de hand toe te passen in andere gebieden.

6.3 Visiekaart

Gebaseerd op de waarderingskaart en de kansen per gebiedskarakters hebben we een globale visiekaart opgesteld. Dit is geen gefixeerd masterplan, maar een stip op de horizon waar het landschapspark naartoe zou kunnen groeien.

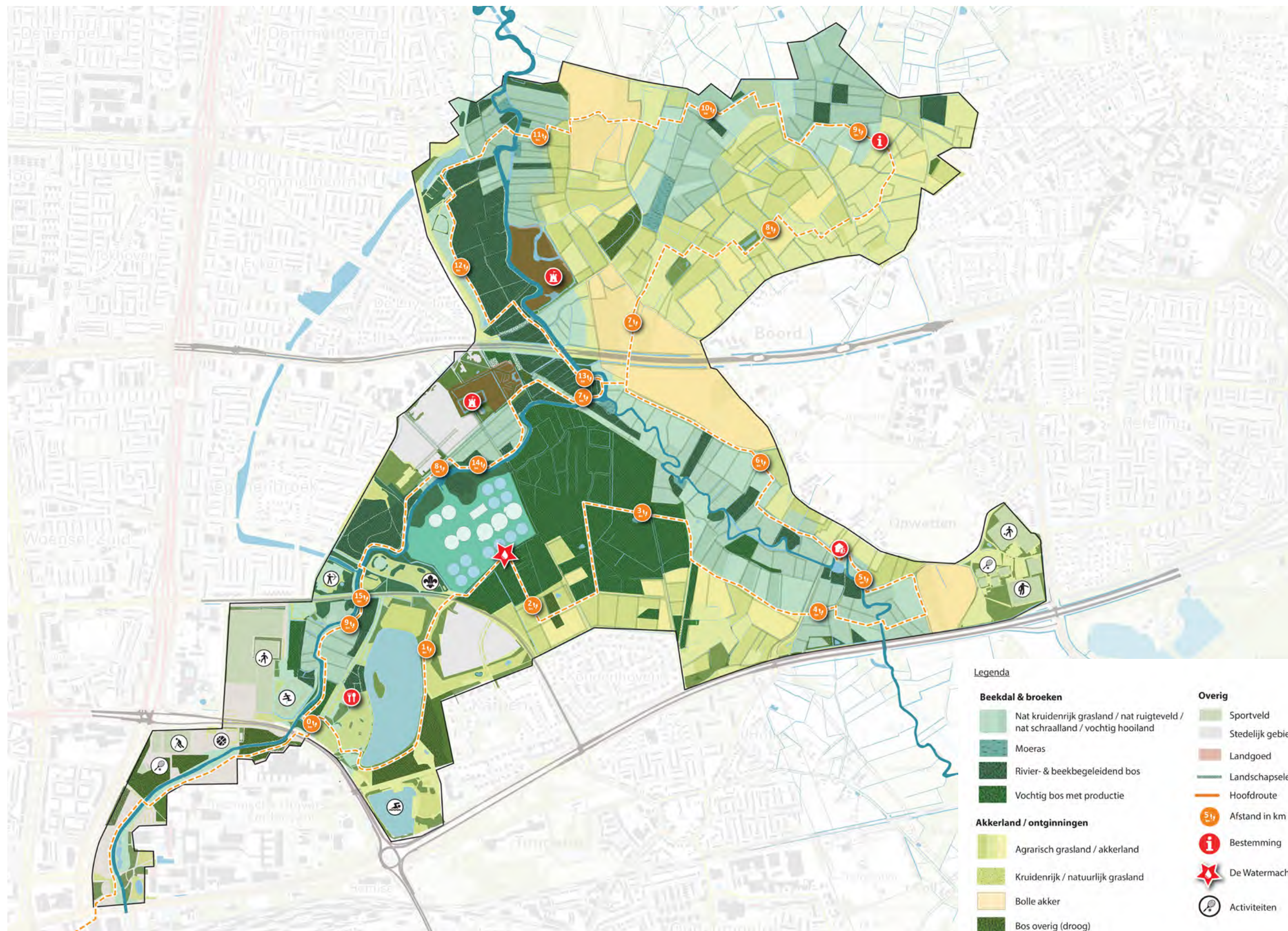
Het beekdal is duidelijk herkenbaar in het landschap, met zijn natte graslanden en lijnvormige groenstructuren haaks op de (Kleine) Dommel. De focus ligt hier op natuurwaarde en waterberging. Natte bosjes zorgen voor de afwisseling tussen open en dicht. Hetzelfde geldt voor de broekgebieden, die echter een andere ruimtelijke structuur kennen. De locatie van de natte gronden is gebaseerd op de bodemkundige kaart in combinatie met de locatie van de natte natuurparels. De daadwerkelijke grens tussen droge en natte gronden zal in werkelijkheid zeker niet overal zo scherp zijn.

De landgoederen gaan meer deel uitmaken van het Dommelpark door (gedeeltelijke) openstelling, en zijn dan ook aangegeven als recreatieve highlight in het gebied. De verbinding met het aanliggende bosgebied waaronder de Luytelaer wordt versterkt. Hierbij wordt rekening gehouden met cultuurhistorische structuren.

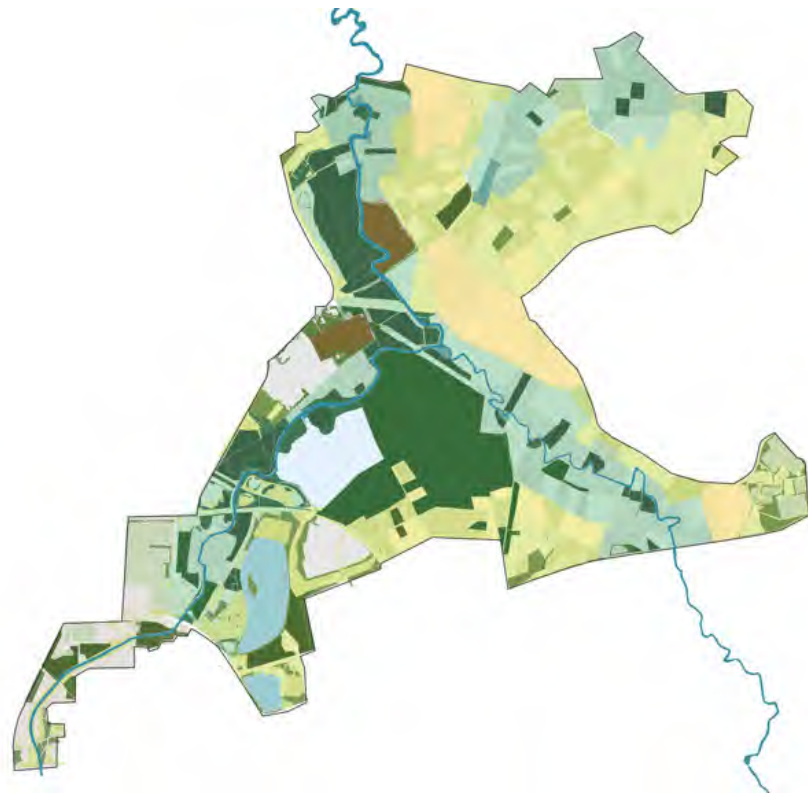
Het landschap in het landbouwgebied wordt kleinschaliger en ecologischer door het herstel van historische structuren, waaronder houtwallen en hagen. Ecologische, lokale en gemengde agrarische bedrijvigheid wordt gestimuleerd. Door het openstellen van percelen voor een recreatieve route, zijn er ook mogelijkheden voor de boer om zijn bedrijf te verbinden aan de bezoeker, bijvoorbeeld door eigen verkoop van producten.

De Karpen wordt beter verbonden met de rest van het park en de functies in de stadsrand door knelpunten in bestaande routes weg te nemen en een doorlopende route langs de Dommel mogelijk te maken. Het gebied is gericht op recreatie en kent een intensiever gebruik dan de rest van het park.

De recreatieve route is de grootste nieuwe ingreep ingetekend op de visiekaart. Deze hoofdroute zorgt voor samenhang tussen de verschillende gebieden in het park. De ligging van de route wordt uitgebreider beschreven in het volgende hoofdstuk.



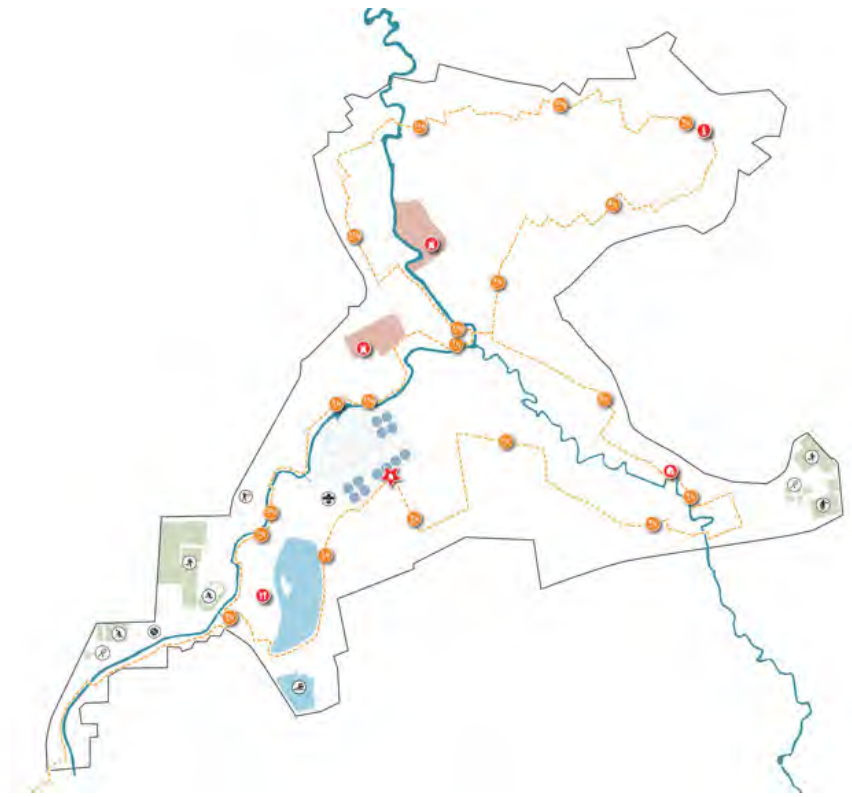
Visiekaart in lagen



Landgebruik



Landschappelijk raamwerk (structuren)



Recreatief raamwerk

7. Routing



7.1 Route visiekaart

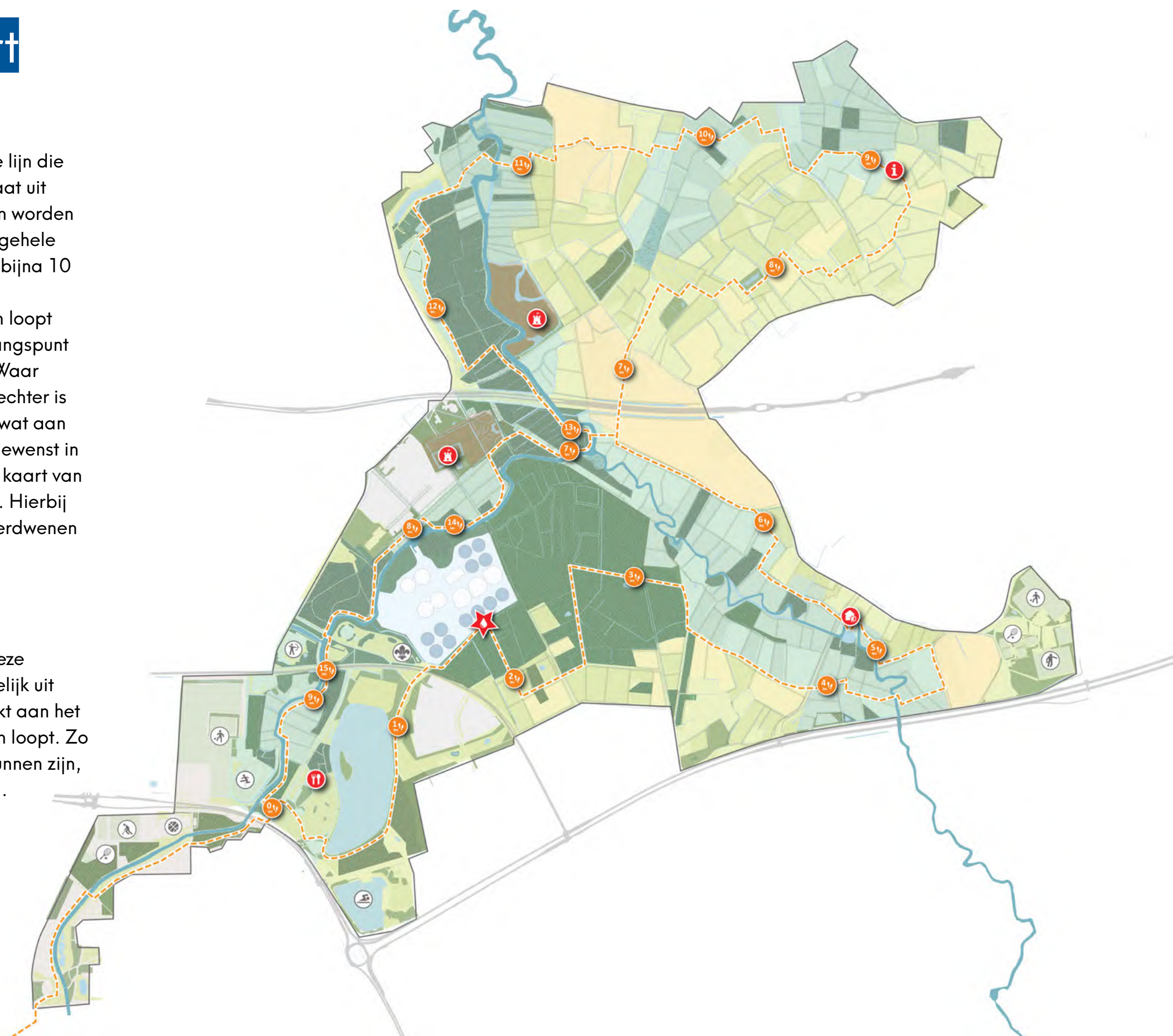
Route

De aangegeven wandelroute is de verbindende lijn die door het gehele Dommelpark loopt. Deze bestaat uit één grote lus, die halverwege doorgestoken kan worden waardoor ook twee losse rondjes ontstaan. De gehele rondgang is circa 16 km lang, de zuidelijke lus bijna 10 km.

De route gaat langs de highlights in het park en loopt door alle verschillende landschapstypen. Uitgangspunt is dat de route altijd los van autowegen loopt. Waar mogelijk is deze gelegd op bestaande paden, echter is op meerdere locaties nog geen pad aanwezig wat aan deze voorwaarde voldoet. Hier is het daarom gewenst in de toekomst een nieuw pad aan te leggen (een kaart van de missende verbindingen staat op pagina 81). Hierbij is onder andere gekeken naar de ligging van verdwenen cultuurhistorische structuren.

Wandelpad

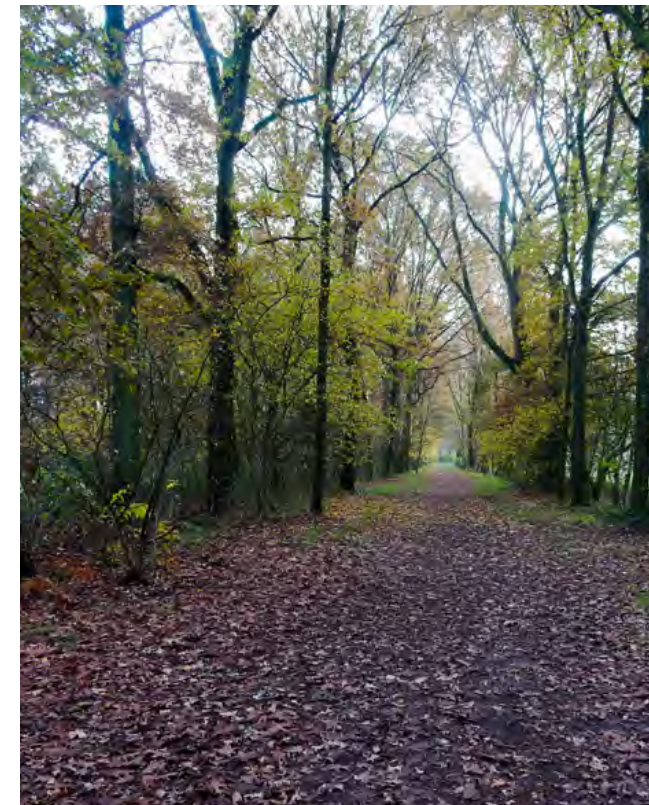
Met de wandelaar als hoofdgebruiker van het Dommelpark is het pad met name gericht op deze doelgroep. De route bestaat dan ook voornamelijk uit onverharde of halfverharde wegen, deels gelinkt aan het specifieke landschapstype waar deze doorheen loopt. Zo zou het een knuppelpad in het natte beekdal kunnen zijn, en een onverhard zandpad door het bosgebied.



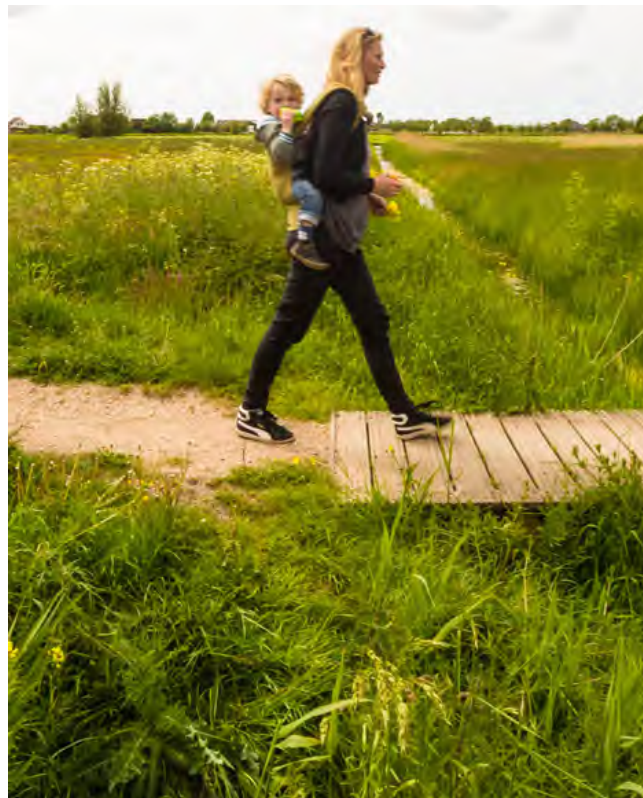
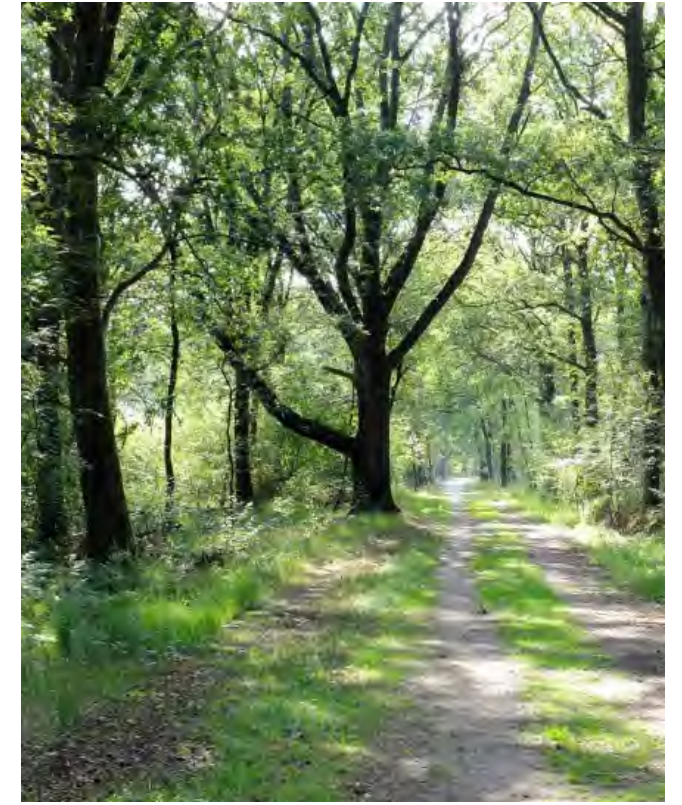
Referenties paden



Referenties paden beekdal



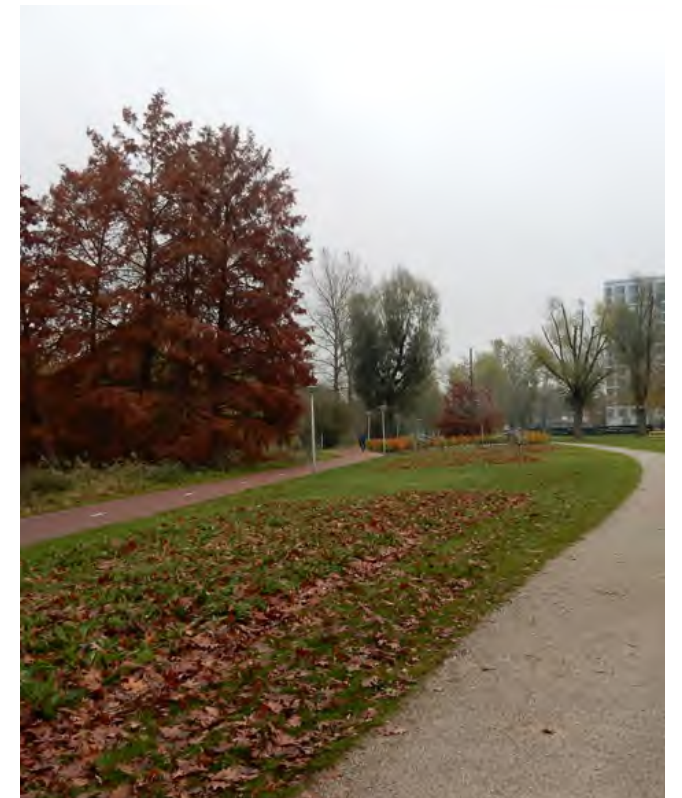
Referenties paden bos & landgoed



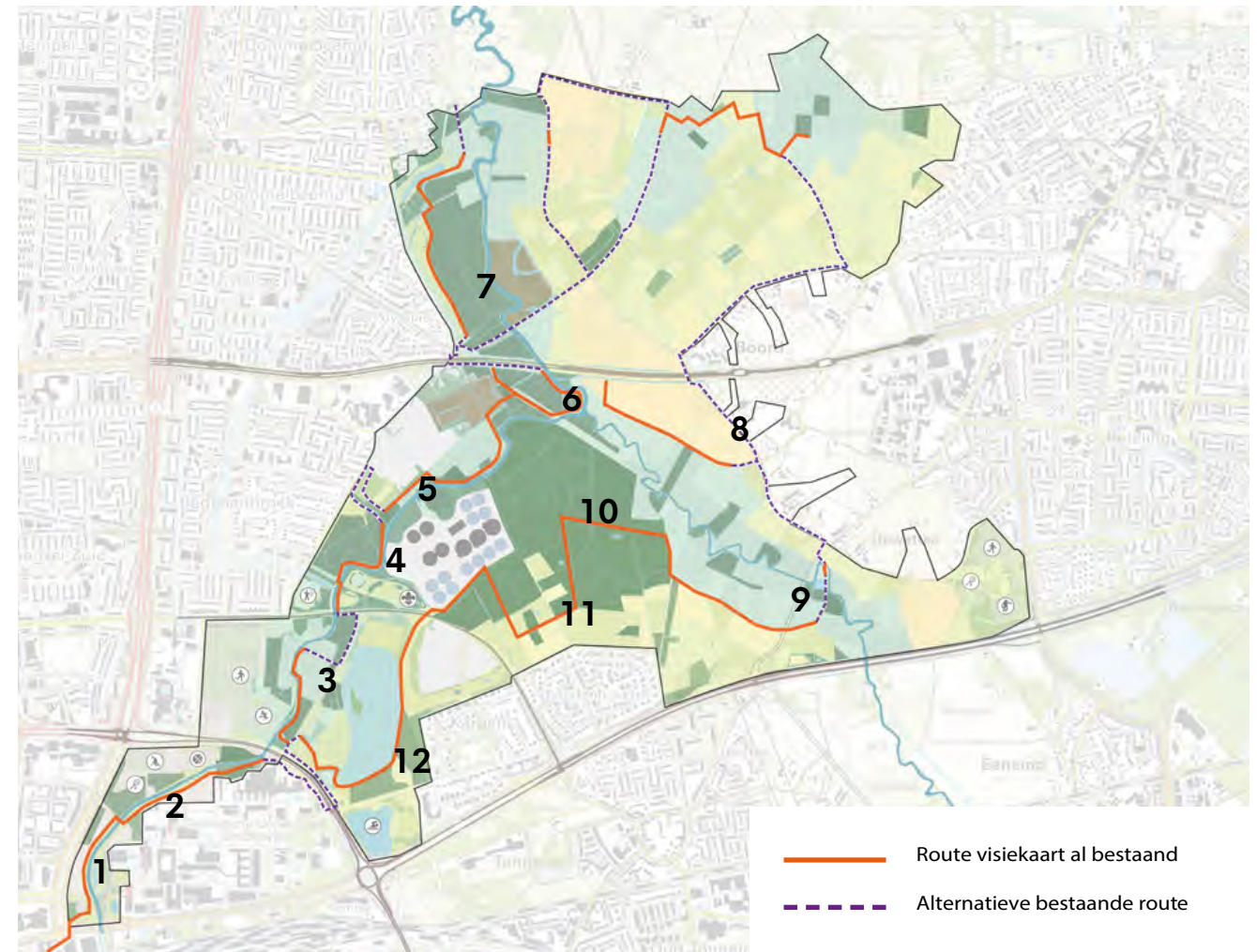
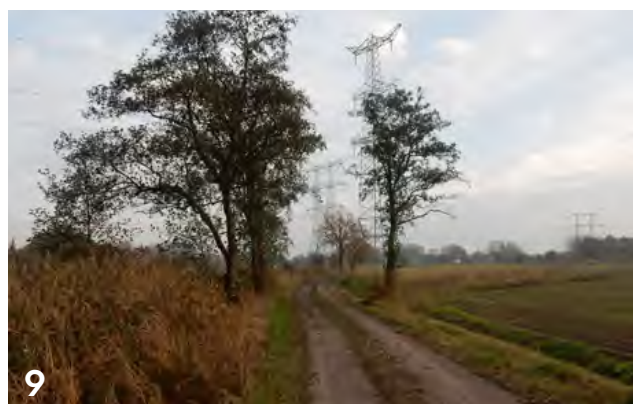
Referenties paden landbouw



Referenties paden de Karpen



7.2 Huidige situatie route



Missende schakels



Hek TU/e terrein - Insulindelaan



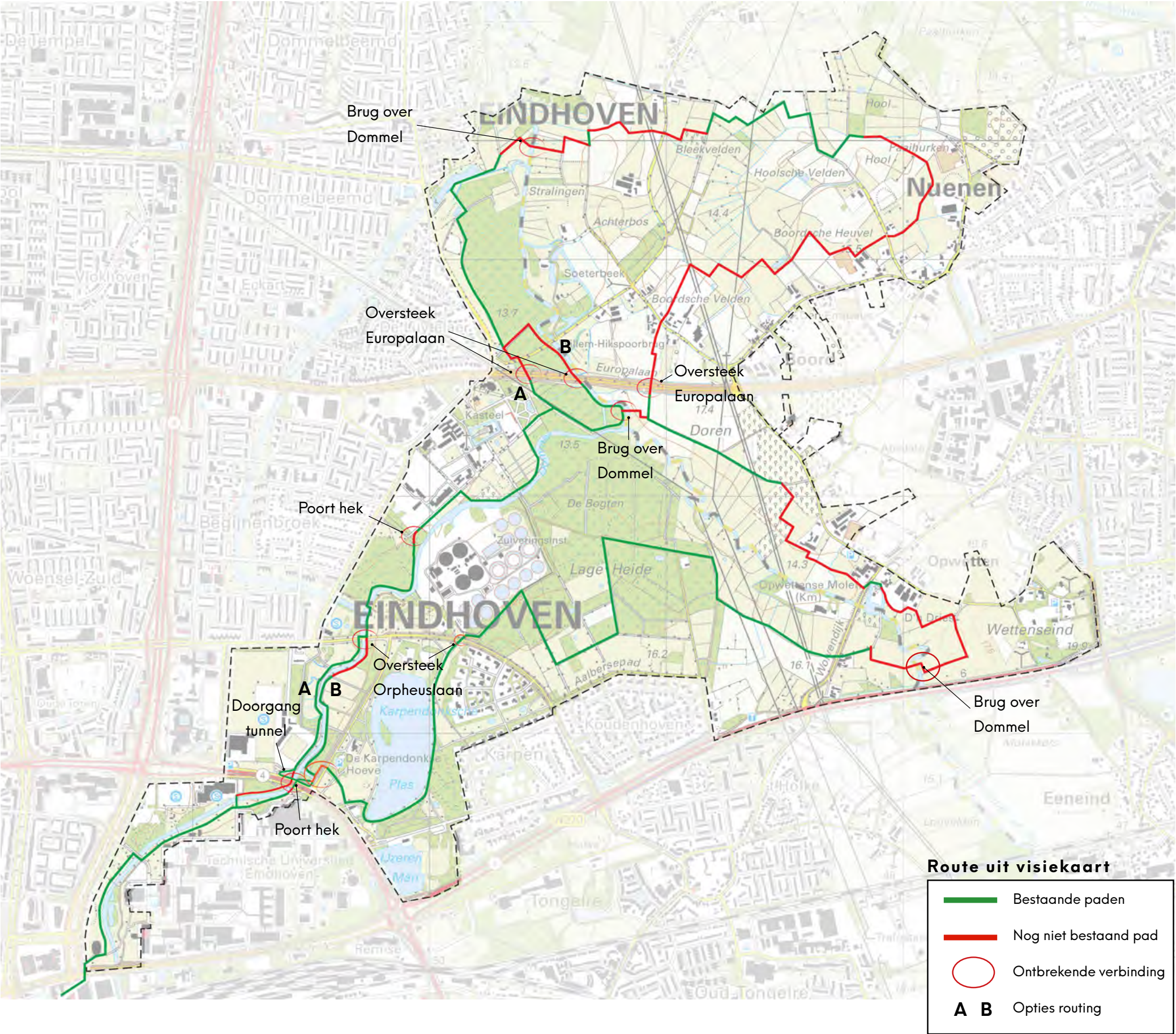
Oversteek Orpheuslaan



Hek tussen wandelpad en Eckartdal



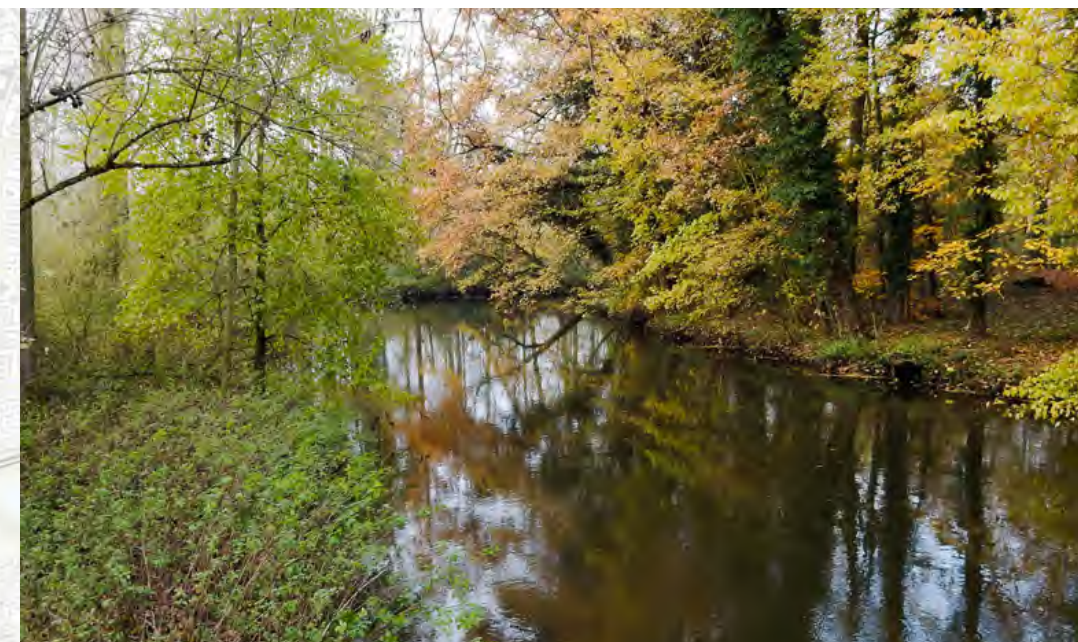
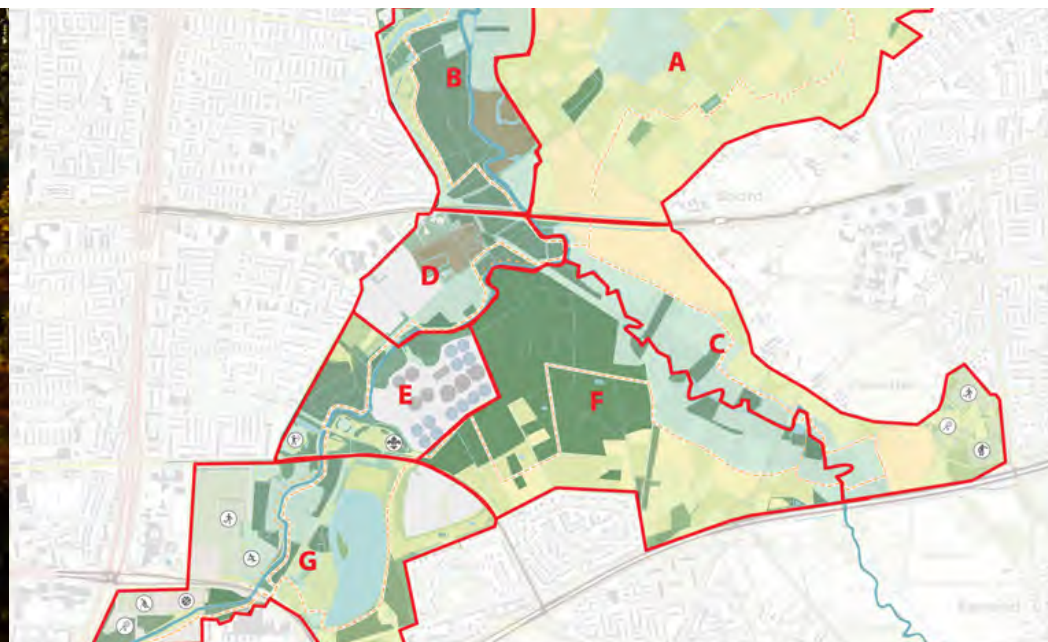
Europalaan vanaf wandelpad



8. Kader voor uitvoeringsprogramma

In het komende hoofdstuk koppelen we actueel beleid aan de visiekaart, zodat duidelijk wordt waar bestaand beleid van toepassing is en kan bijdragen aan de realisatie van het Dommelpark. Ook wordt gekeken naar bestaande projecten die al van toepassing zijn op het gebied. Deze moeten echter wel een fysieke vertaling kennen en bijdragen aan de ambities van het Dommelpark.

Om de vertaling van visie naar uitvoering overzichtelijk te houden is gekozen voor een onderverdeling van het park in zeven deelgebieden. Voor elk van deze deelgebieden zal worden benoemd wat de relevante hoofdopgaven, overige opgaven, huidig beleid, projecten, prioritering, stakeholders, hoofdtrekker en financieringsmogelijkheden zijn.

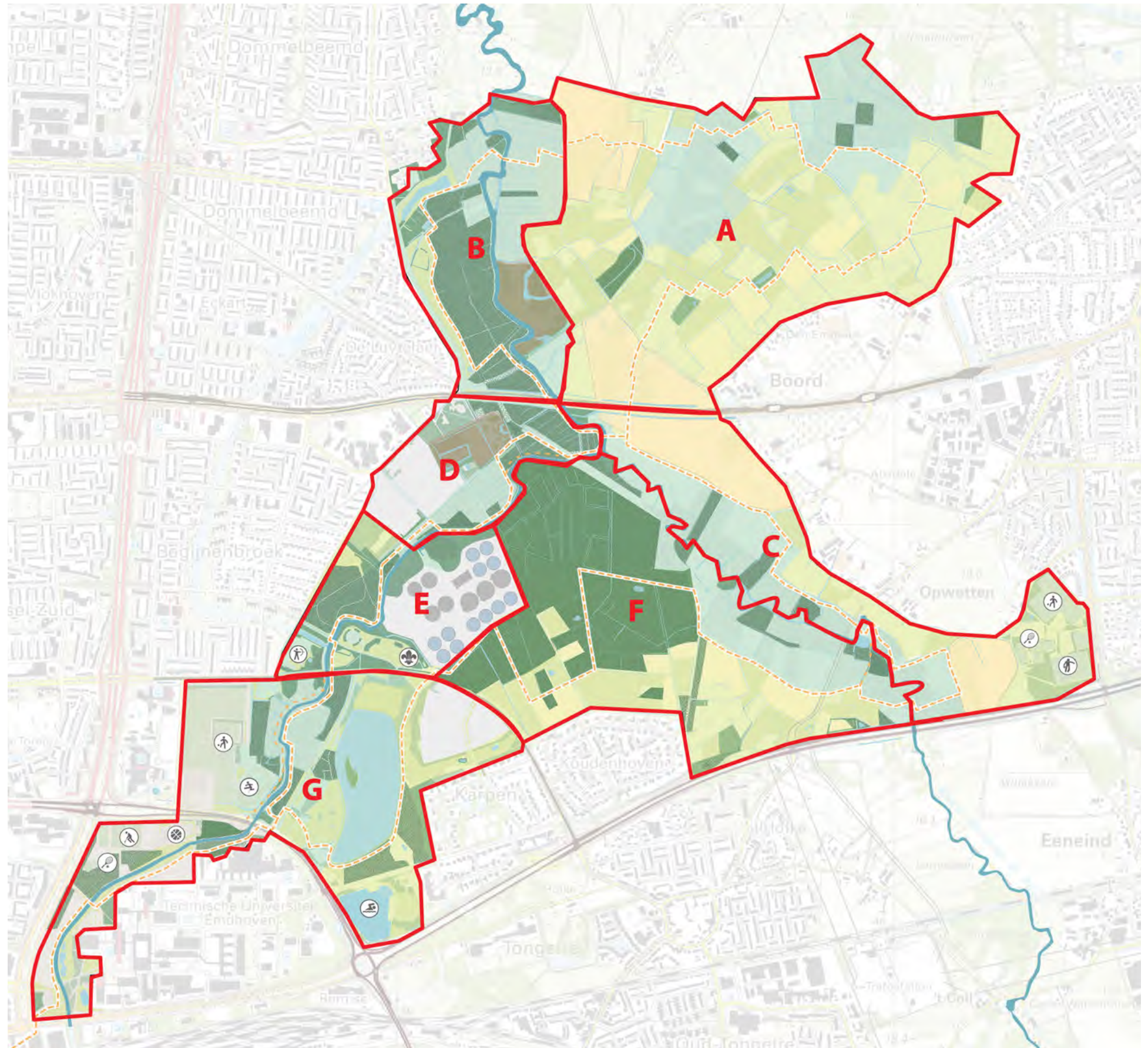


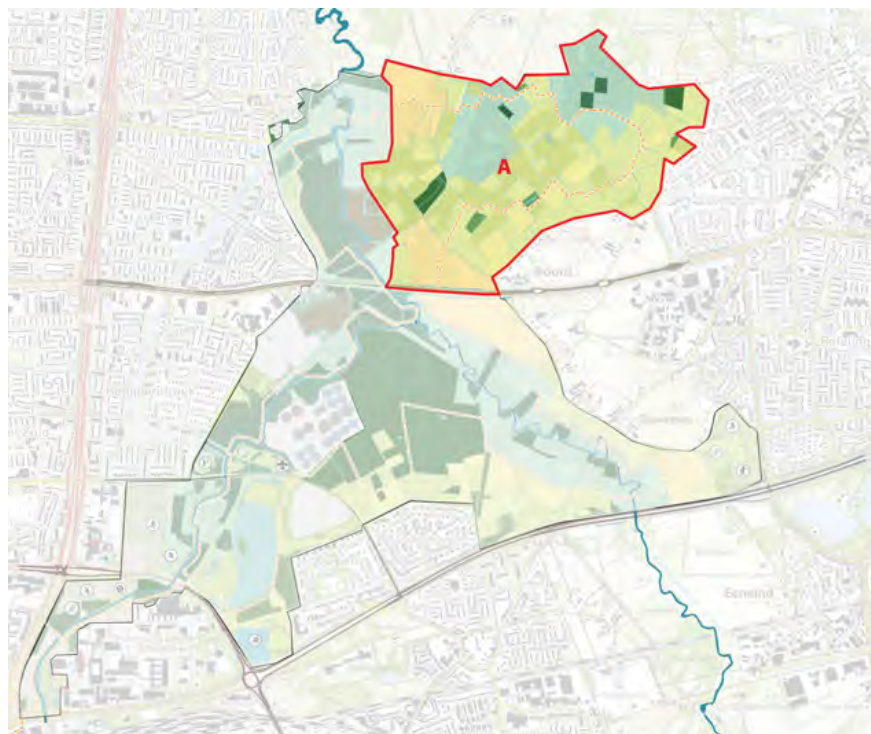
8.1 Deelgebieden

Voor het uitvoeringsprogramma is gekozen om niet de eerdere verdeling in gebiedskarakters te gebruiken, aangezien deze elkaar deels overlappen en veel projecten betrekking hebben op een gebied wat deze landschappen overstijgt. Er is daarom een nieuwe indeling in deelgebieden gemaakt, waarbij gekeken is naar wat een logische verdeling zou zijn op basis van de relevante stakeholders per gebied en de invloedssfeer van projecten. De wandelroute is hierbij een overkoepelend project wat zich in elk van de deelgebieden bevindt.

Voor elk van de deelgebieden worden acht aspecten benoemd. De relevante hoofdoopgaven bevatten de hoofdoopgaven uit 6.2 die hier van toepassing zijn. Onder opgaven staan de al bekende opgaven die specifiek in dit gebied spelen, in feite zijn deze een utiwerking van de hoofdoopgaven. Concrete, uitvoerbare projecten worden genoemd bij het kopje projecten. Verder worden relevante beleidsstukken en stakeholders in het gebied opgesomd. Het aspect prioritering geeft in willekeurige volgorde aan welke projecten als eerste aangepakt moeten worden.

Tenslotte worden voor elk deelgebied de hoofdtrekker en de financieringsmogelijkheden benoemd.





Gebied A

Landbouw en broekgebieden Nuenen

Relevante hoofdopgaven

- Natuur- en beekherstel (broekgebieden)
- Transformatie landbouw
- Samenhangende routes en recreatieve highlights
- Klimaatopgave

Beleid

- Natuurnetwerk Brabant
- Natte natuurparels (Nuenens Broek)
- Intergemeentelijke structuurvisie Rijk van Dommel en Aa

Stakeholders

- Gemeente Nuenen
- Brabants Landschap
- Agrarische ondernemers
- Waterschap De Dommel

Hoofdtrekker

- Gemeente Nuenen

Opgaven

- Natte natuurparel benadrukken met transitie naar ecologische landbouw (sleutelproject 5)
- Terugbrengen kleinschalig cultuurlandschap op basis van cultuurhistorische landschapsstructuren
- Waterberging in broekgebieden

Projecten

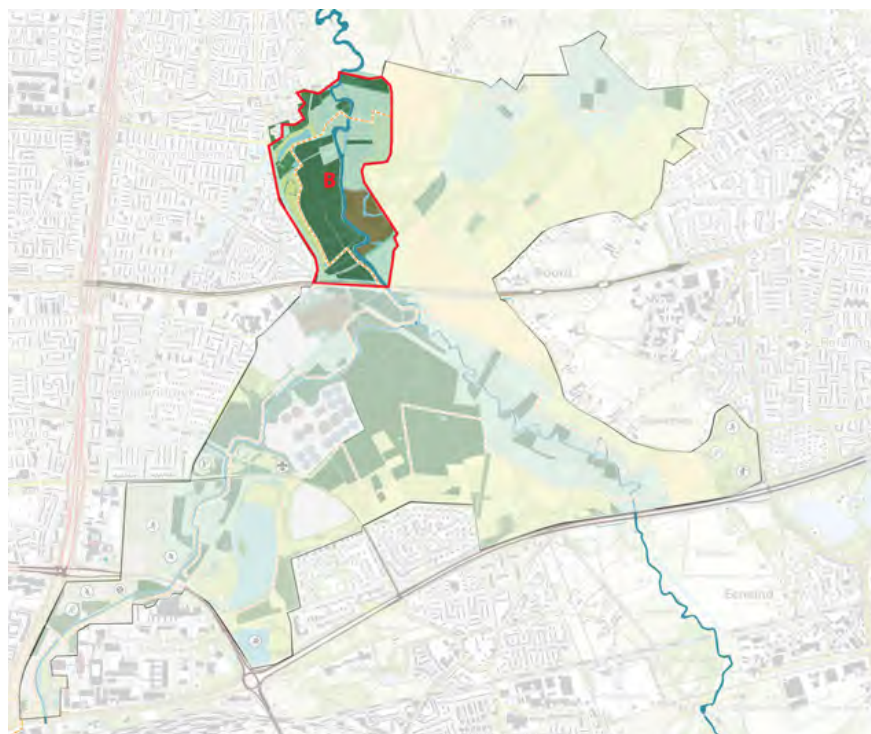
- Dommeldal uit de verf
- STIKA

Prioritering

- Realisatie Natuur Netwerk Brabant
- Aanleg wandelstructuur in samenspraak met agrarische ondernemers
- Transformatie landbouw

Financiering

- Reserve Rood voor Groen regeling
- Stimuleringskader Groenblauwe Diensten (STIKA)
- Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB)
- Samenwerkingsovereenkomst Tot Uitvoering Waterdoelen (STUW)
- Subsidieregeling Biodiversiteit en Leefgebieden



Gebied B

Landgoed Soeterbeek, bos de Luytelaer en beekdal Dommel

Relevante hoofdopgaven

- Natuur- en beekherstel
- Bos- en landgoedherstel
- Samenhangende routes en recreatieve highlights
- Klimaatopgave

Beleid

- Natuurnetwerk Brabant
- Natte natuurparels
- Intergemeentelijke structuurvisie Rijk van Dommel en Aa
- B5 bod Eindhoven

Stakeholders

- Gemeente Eindhoven
- Gemeente Nuenen
- Smits van Oyen
- Particuliere grondeigenaren
- Staatsbosbeheer

Hoofdtrekker

- Gemeente Nuenen

Opgaven

- Landgoed Soeterbeek verbinden met recreatief netwerk (sleutelproject 7)
- Waterberging
- Versterken en verbinden landgoed Soeterbeek
- Intensivering tuinbouwbedrijf de Haas vs landschap
- Relatie met de Oude Gracht

Projecten

- Dommeldal uit de verf
- Grondruil met landgoed Soeterbeek
- Uitvoering B5 bod (onderzoek en inrichting / GOB aanvraag)
- Leefgebiedenproject Herstel beekdallandschap Dommel

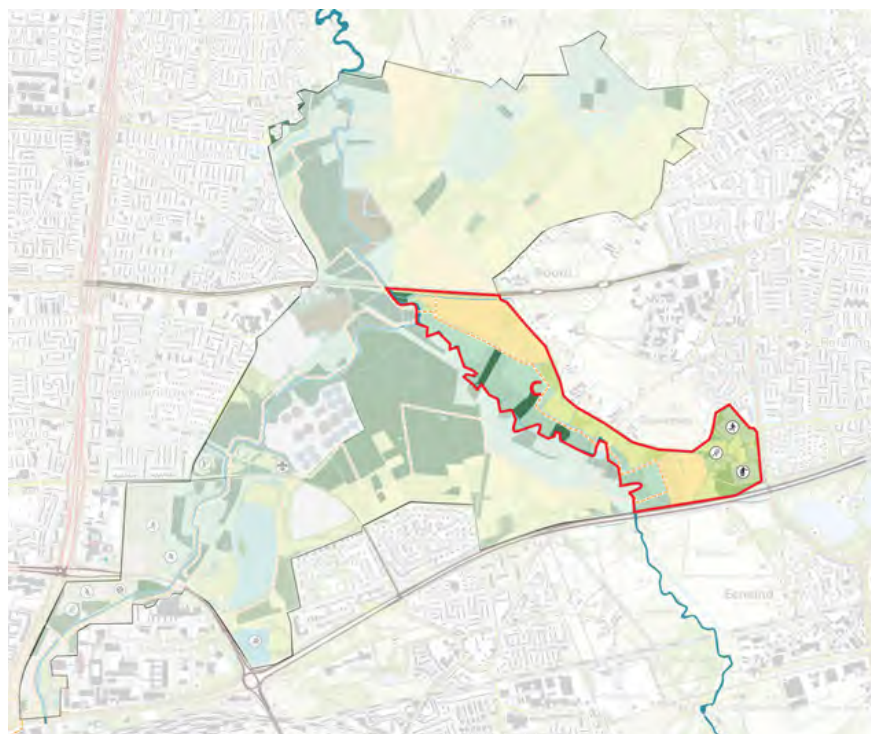
Prioritering

- Realisatie Natuur Netwerk Brabant
- Uitvoering B5 bod

Financiering

- Reserve Rood voor Groen regeling
- Stimuleringskader Groenblauwe Diensten (STIKA)
- Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB)
- Samenwerkingsovereenkomst Tot Uitvoering Waterdoelen (STUW)
- Subsidieregeling Biodiversiteit en Leefgebieden





Gebied C

Landelijk gebied Nuenen langs kleine Dommel

Relevante hoofdopgaven

- Natuur- en beekherstel
- Transformatie landbouw
- Samenhangende routes en recreatieve highlights
- Klimaatopgave

Beleid

- Natuurnetwerk Brabant
- Natte natuurparels
- Intergemeentelijke structuurvisie Rijk van Dommel en Aa

Stakeholders

- Gemeente Nuenen
- Eigenaar Opwettense watermolen
- Particuliere grondeigenaren (boeren)
- Staatsbosbeheer
- BPD (ontwikkelaar Nuenen-West)

Hoofdtrekker

- Gemeente Nuenen

Opgaven

- Opwettense watermolen omvormen tot recreatief knooppunt (sleutelproject 2)
- Natuurnetwerk Brabant realiseren
- Waterberging
- Wateropgave vanuit Nuenen-West
- Bolle akkers herstellen/weer herkenbaar maken

Projecten

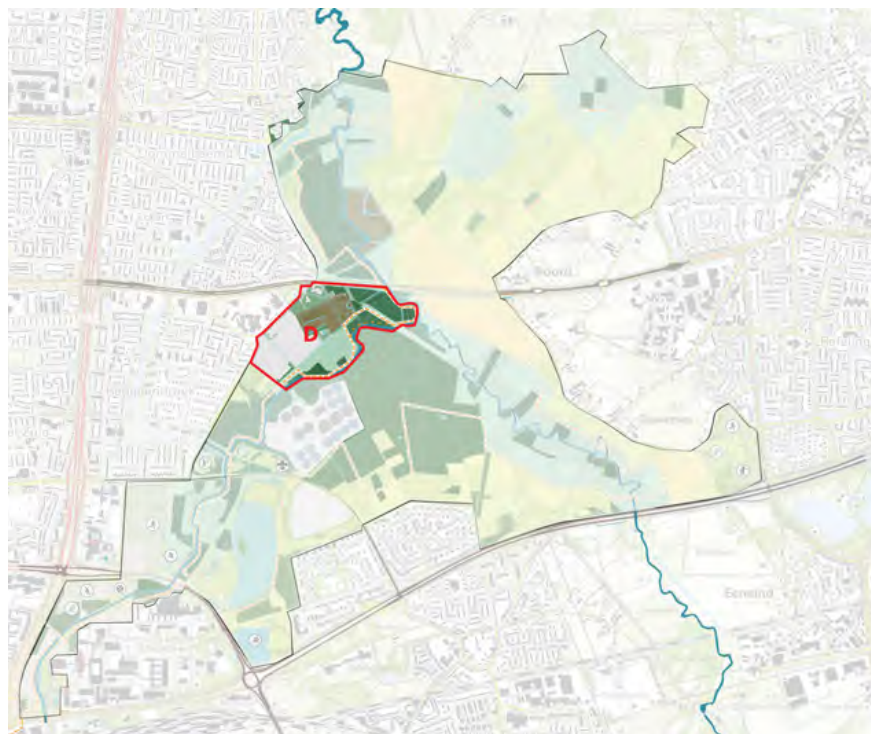
- Dommeldal uit de verf
- STIKA
- Watermolenlandschap
- Grondruil Staatsbosbeheer en Gemeente Nuenen
- Leefgebiedenproject Herstel beekdallandschap Dommel

Prioritering

- Realisatie Natuur Netwerk Brabant
- Aanleg wandelstructuur in samenspraak met agrarische ondernemers, financiering vanuit Stimuleringskader Groenblauwe Diensten (STIKA)
- Inpassing huidige grondgebruik (fruitteelt)
- Realisatie park als onderdeel van Nuenen-West

Financiering

- Reserve Rood voor Groen regeling
- Stimuleringskader Groenblauwe Diensten (STIKA)
- Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB)
- Samenwerkingsovereenkomst Tot Uitvoering Waterdoelen (STUW)
- Subsidieregeling Biodiversiteit en Leefgebieden



Gebied D

Eckartdal

Relevante hoofdopgaven

- Natuur- en beekherstel (broekgebieden)
- Bos- en landgoedherstel
- Samenhangende routes en recreatieve highlights
- Klimaatopgave

Beleid

- Natuurnetwerk Brabant
- Natte natuurparels

Stakeholders

- Gemeente Eindhoven
- Lunet zorg
- Vereniging Omwonenden Kasteel Eckart (VOKE)

Hoofdtrekker

- Gemeente Eindhoven

Opgaven

- Brug over de Dommel om wandelverbinding te realiseren (sleutelproject 3)
- Natuurnetwerk Brabant realiseren

Projecten

- Sponswerking van de stad 'Leve de Dommel'
- Openstelling pad / poort Eckartdal
- Inrichtings- cq ontwikkelplan gebied Lunetzorg
- Uitvoering B5 bod (onderzoek en inrichting / GOB aanvraag)
- Leefgebiedenproject Herstel beekdallandschap Dommel

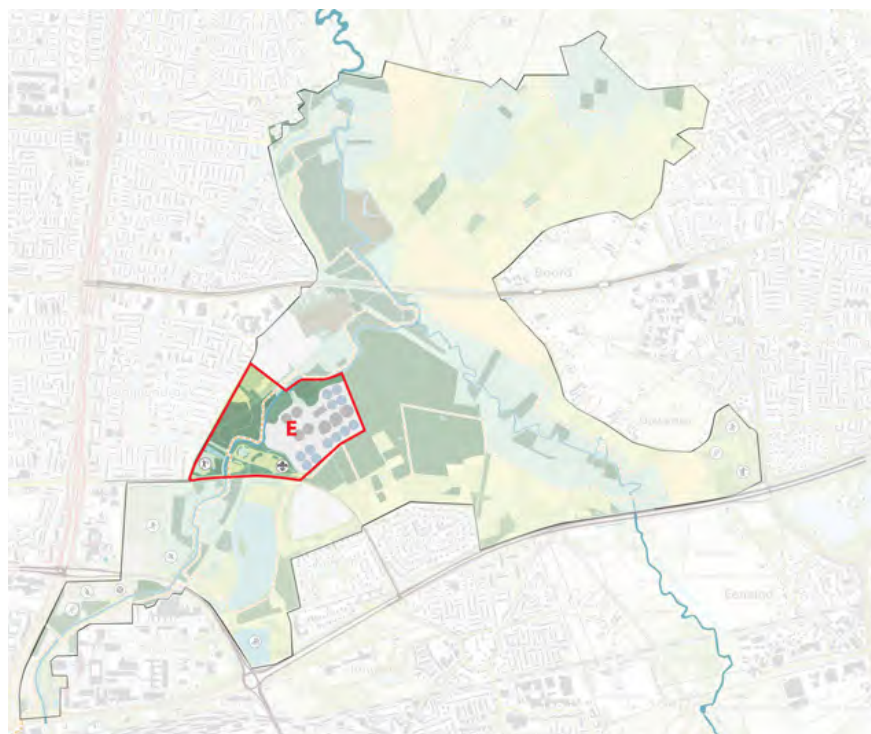
Prioritering

- Openstelling pad/poort Eckartdal
- Uitvoering B5 bod

Financiering

- B5 bod





Gebied E

De RWZI en omgeving

Relevante hoofdopgaven

- Natuur- en beekherstel
- Samenhangende routes en recreatieve highlights
- Klimaatopgave

Beleid

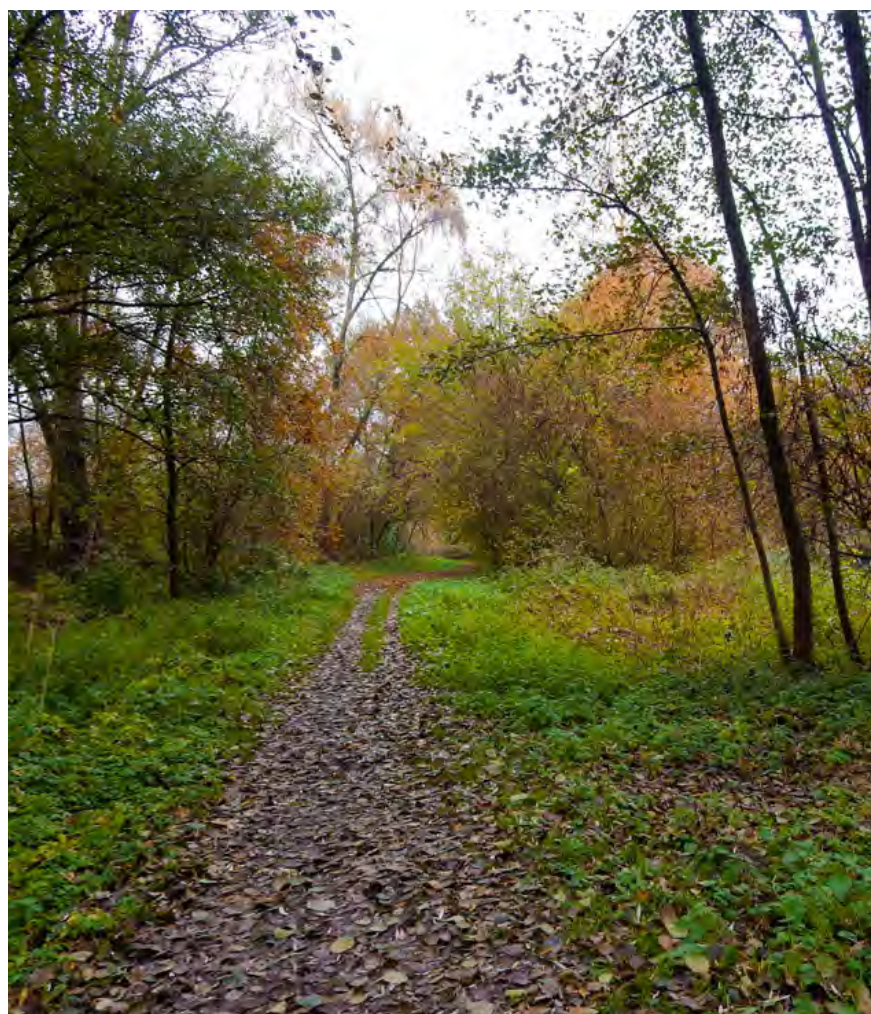
- Natuurnetwerk Brabant
- B5 bod Eindhoven

Opgaven

- Betrekken van de waterzuivering bij het Dommelpark als ambassadeur, invloedsgebied vergroten (sleutelproject 1)

Projecten

- Uitvoering B5 bod (onderzoek en inrichting / GOB aanvraag)



Stakeholders

- Gemeente Eindhoven
- Waterschap De Dommel
- VOKE

Hoofdtrekkers

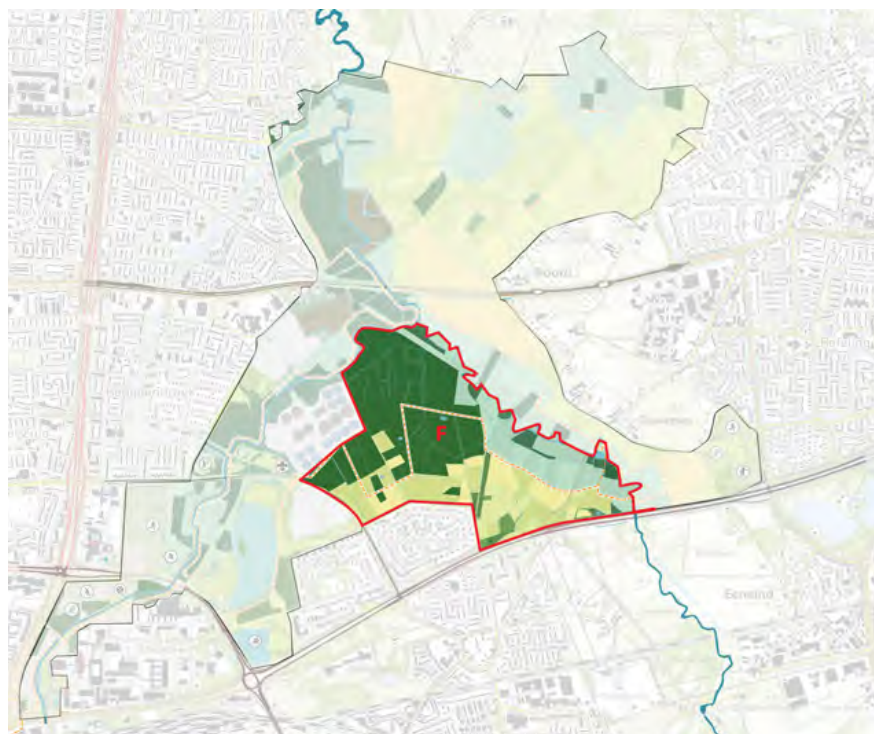
- Gemeente Eindhoven
- Waterschap De Dommel

Prioritering

- Betrekken van de waterzuivering bij het Dommelpark
- Uitvoering B5 bod

Financiering

- Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB)
- Samenwerkingsovereenkomst Tot Uitvoering Waterdoelen (STUW)



Gebied F

Wandelpark Eckart, landbouw en beekdal Kleine Dommel

Relevante hoofdopgaven

- Natuur- en beekherstel
- Transformatie landbouw
- Bos- en landgoedherstel
- Samenhangende routes en recreatieve highlights
- Klimaatopgave

Opgaven

- Ontwikkeling natuurlijke landbouw en landschapsherstel (sleutelproject 6)
- Bestaande historische boerderij verpachten
- Inzichtelijk maken cultuurhistorische waarde bosgebied

Beleid

- Natuurnetwerk Brabant
- Natte natuurparels
- B5 bod Eindhoven

Projecten

- Uitvoering B5 bod (onderzoek en inrichting / GOB aanvraag)
- Leefgebiedenproject Herstel beekdallandschap Dommel
- Grondruilproject met Staatsbosbeheer

Stakeholders

- Gemeente Eindhoven
- Particuliere grondeigenaren
- Staatsbosbeheer

Prioritering

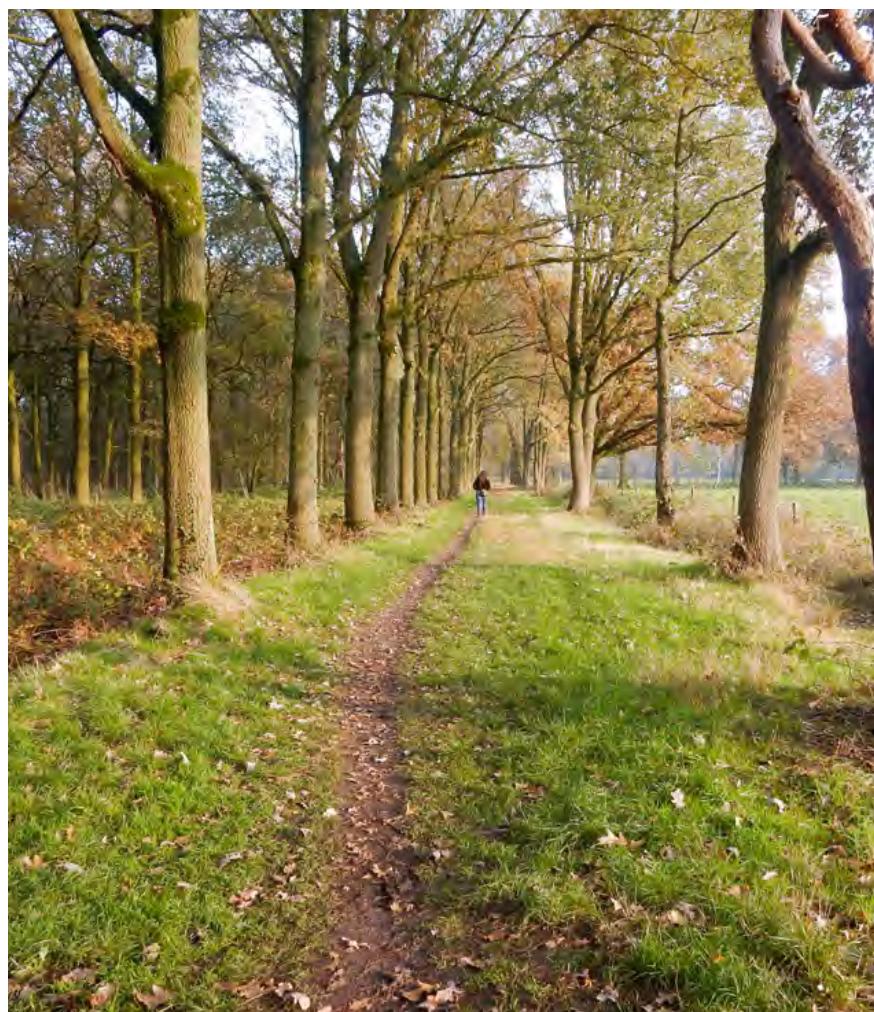
- Uitvoering B5 bod

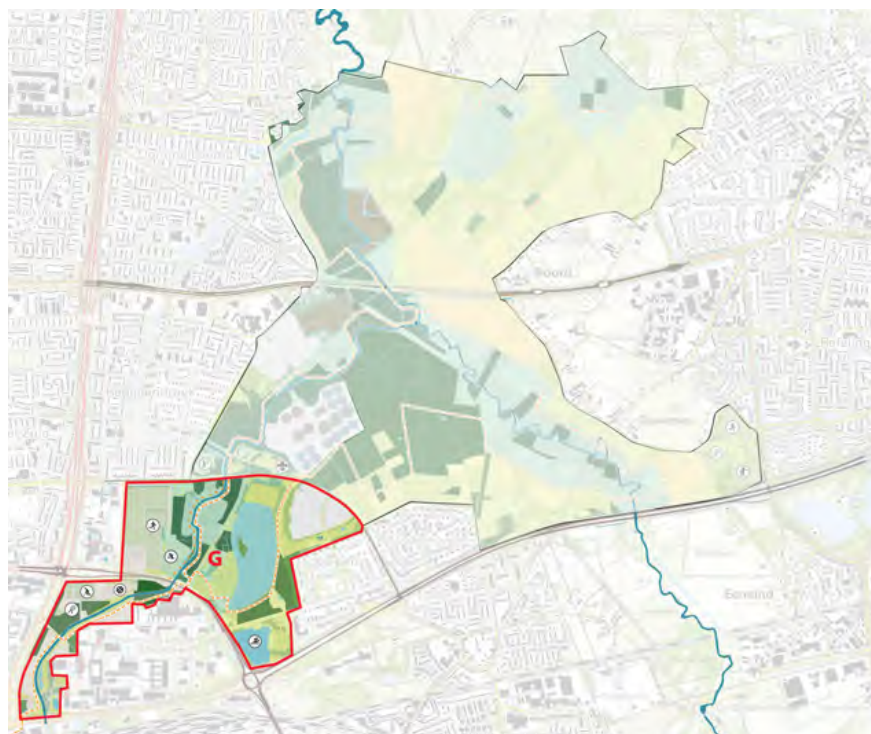
Hoofdtrekker

- Gemeente Eindhoven

Financiering

Nog niet aanwezig, dient te worden gezocht





Gebied G

De Karpen

Relevante hoofdopgaven

- Natuur- en beekherstel
- Parkontwikkeling de Karpen
- Samenhangende routes en recreatieve highlights
- Klimaatopgave

Beleid

- Natuurnetwerk Brabant
- B5 bod Eindhoven

Stakeholders

- Gemeente Eindhoven
- Technische Universiteit Eindhoven
- Eigenaar midgetgolf
- De Karpendonkse Hoeve
- Sportverenigingen en recreatie organisaties
- Bewoners Karpen

Hoofdtrekker

- Gemeente Eindhoven

Opgaven

- De Karpen als stadspark verbinden met omgeving en routes; parkgrenzen definiëren, duidelijke entree (sleutelproject 4)
- Routenetwerk sport & recreatie (rondje plas)
- Parkontwerp van Fontaine herstellen en behouden

Projecten

- Uitvoering B5 bod (onderzoek en inrichting / GOB aanvraag)
- Opwaarderen park de Karpen
- Aanpakken padenstructuur "Park de Karpen" - paden binnen het park houden
- Herontwikkeling midgetgolf tot recreatief paviljoen
- Verbreden Insulindelaan
- Tunnel onder Insulindelaan tbv doorgaande route vanuit TU/e naar Karpendonkse plas
- Afwaarderen Sumatralaan tbv recreatieve route en bestemmingsverkeer
- Blauwe sportparken

Prioritering

- Recreatief paviljoen i.c.m. opwaarderen park de Karpen
- Uitvoering B5 bod

Financiering

- Financiering verkeersstromen (Insulindelaan)

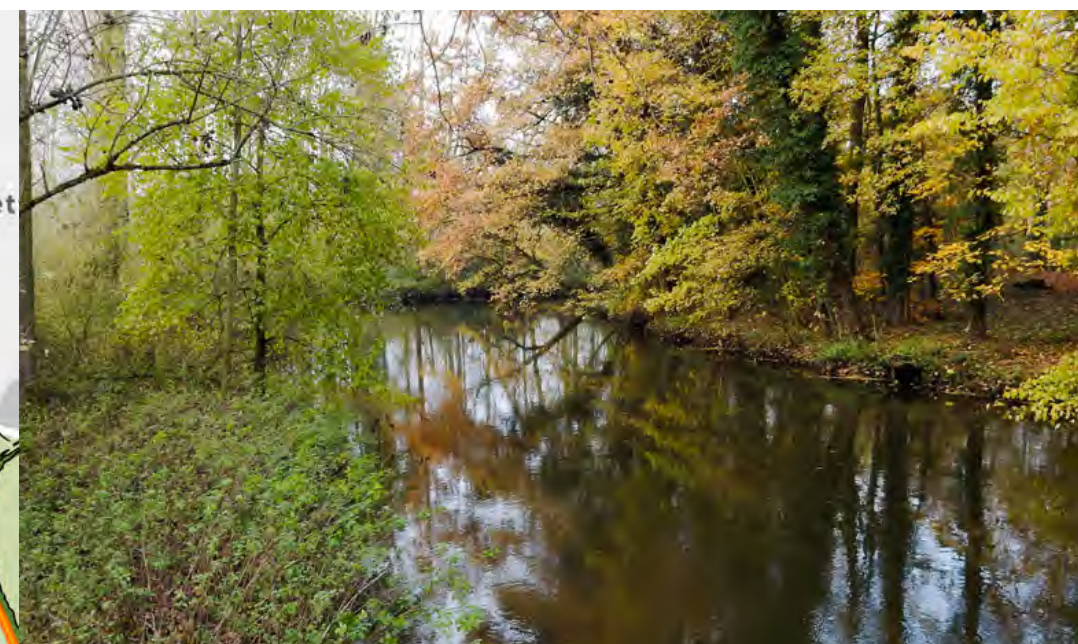
9. Sleutelprojecten



1. RWZI



2. Opwettense molen

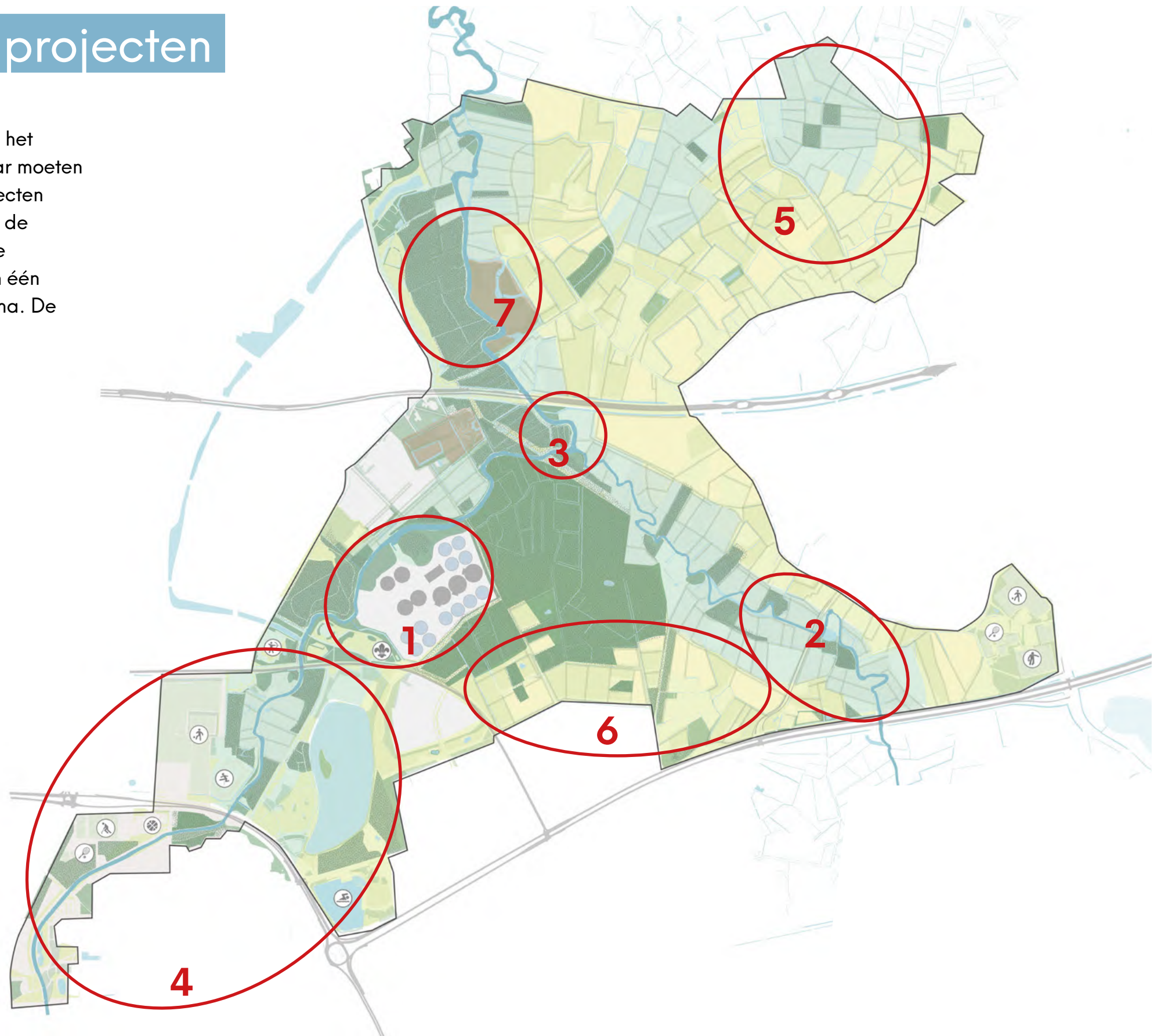


3. Brug over de Dommel

9.1 Locaties sleutelprojecten

Om het Dommelpark samenhang te geven zullen het recreatieve en landschappelijke raamwerk elkaar moeten aanvullen en versterken. Er zijn zeven sleutelprojecten aangewezen, die een belangrijke stap vormen in de uitvoering van deze ontwikkelingsvisie. Elk van de projecten kan bovendien gekoppeld worden aan één van de deelgebieden in het uitvoeringsprogramma. De volgende projecten zijn benoemd:

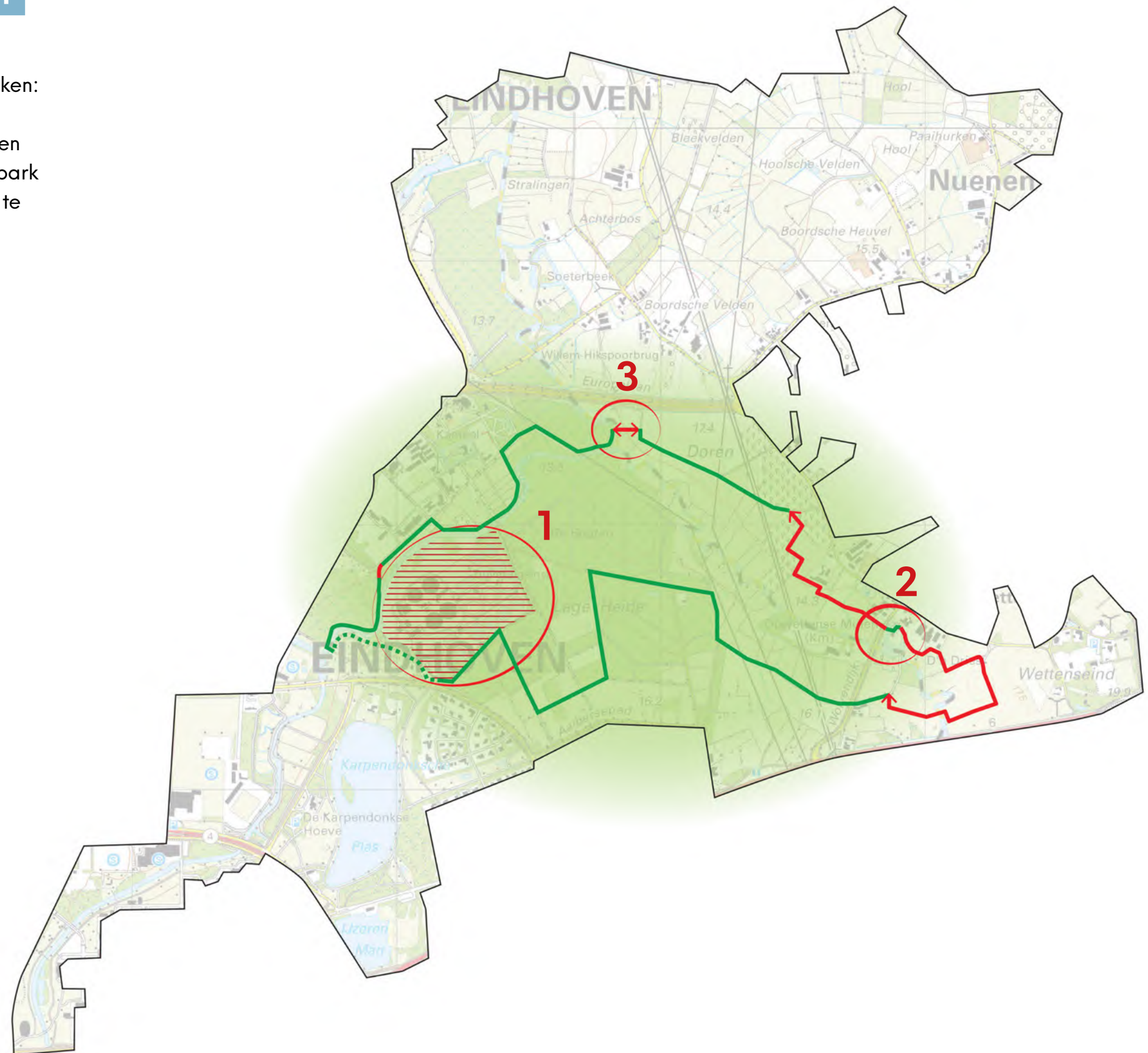
1. Ontwikkeling RWZI tot ambassadeur gebied
2. Opwettense watermolen als recreatief knooppunt
3. Brug over de Dommel - verbinding Eindhoven & Nuenen
4. De Karpen aangesloten
5. Natte natuurparel benadrukken met transitie naar ecologische landbouw
6. Ontwikkeling natuurlijke landbouw en landschapsherstel
7. Landgoed Soeterbeek verbinden met recreatief netwerk



9.2 Selectie projecten

Er is gekozen om drie sleutelprojecten verder uit te werken: de RWZI, de Opwettense watermolen en de brug over de Dommel. Gezamenlijk maken deze drie projecten een eerste belangrijke stap in de vorming van het Dommelpark door in het hart van het gebied een verbindende route te vormen en mensen aan te trekken.

Bij elk van deze projecten hoort een ontwerptekening, een schetsmatige inzoom op de visiekaart, met de voorgestelde ambitie en de bijbehorende ingrepen beschreven. Daarnaast is per project een globale kostenraming gemaakt.



1. De RWZI als ambassadeur van het Dommelpark

De RWZI ligt momenteel geïsoleerd en afgesloten in het midden van het Dommelpark. Gezien ‘water’ het leidende thema is, kan het waterschap met zijn RWZI een meer extraverte positie innemen in het park. Door bijvoorbeeld in te zetten op water- en milieueducatie neemt het waterschap de rol van ambassadeur van het Dommelpark op zich.

Uitgangspunten

- De RWZI uit zijn isolement halen en verbinden aan het Dommelpark en bezoekers
- Inzetten op educatie over water- en milieuaspecten. Ruimte voor toevoeging van ecologische en recreatieve functies
- Visuele afscherming van het terrein verbeteren

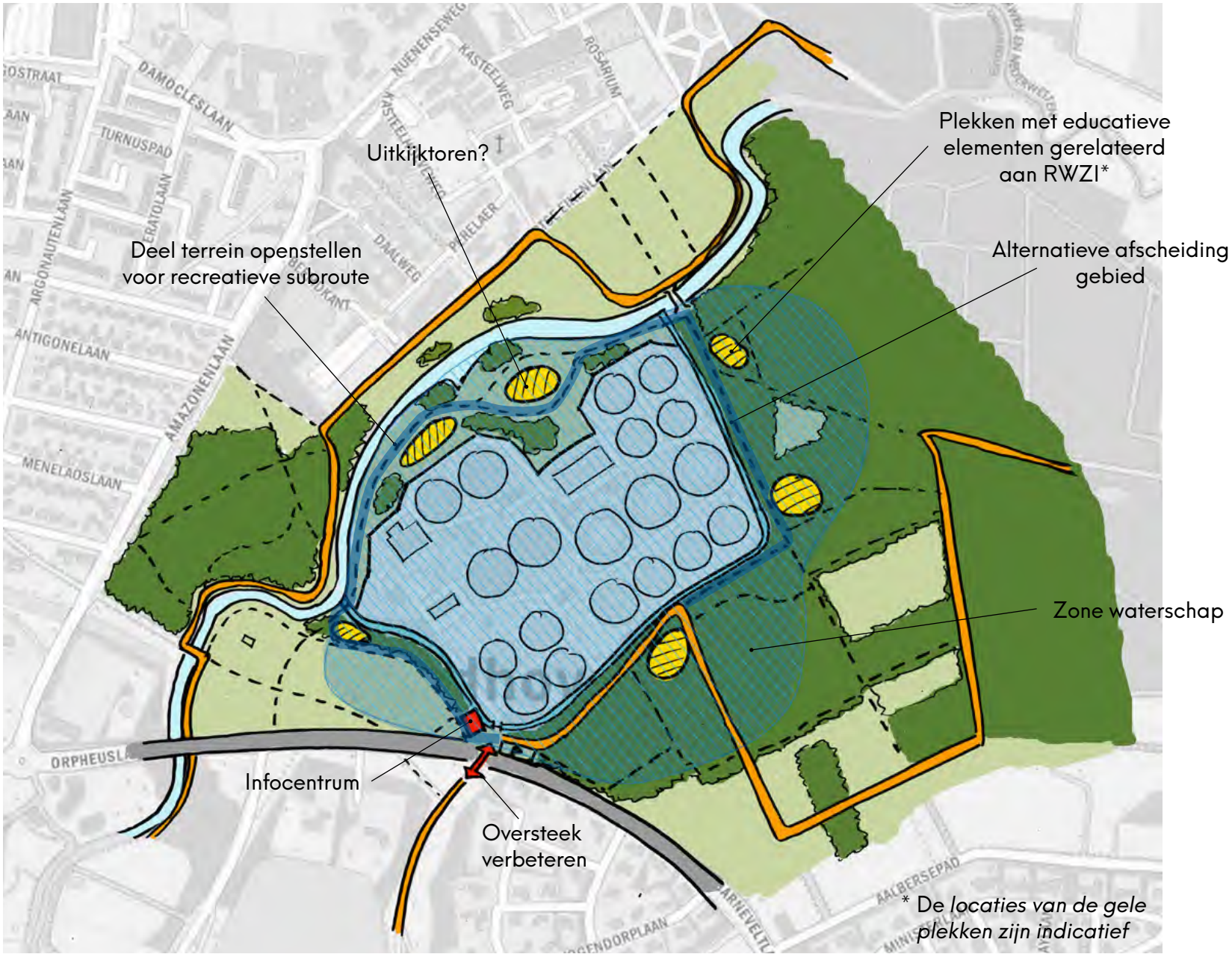
Ingrepen

- Realiseren informatievoorziening en educatie rondom waterthema’s
- Recreatieve subroute rondom RWZI terrein met voorzieningen gericht op educatie en recreatie
- Activiteiten waterzuivering verbinden met recreatieve routes
- Mogelijk deel terrein toegankelijk maken voor wandelaars/ bezoekers. Huidig hek deels vervangen hek door visueel aantrekkelijkere barrière

Globale kostenraming

Algemeen - opruimwerkzaamheden:	€ 112.000
Plaatsing paviljoen: (Referentie stadspoort Strijp)	€ 3.400.000
Herinrichting entreegebied:	€ 67.000
RWZI-route met voorzieningen:	€ 360.000
Aanpassingen hek / terrein:	€ 65.000
Bijkomende werkzaamheden:	€ 55.000
Onvoorzien 20%:	€ 800.000

Totaal (exl. omzetbelasting): €4.859.000



Huidige situatie



Referentiebeelden



Educaite over water- en milieuthema's



Informatiecentrum / Stadspoort 'Water'

Ruimtelijke integratie in Dommelpark

2. De Opwettense watermolen

De Opwettense watermolen heeft de potentie om een recreatief knooppunt te worden, een startpunt waar mensen geïnformeerd worden over het gebied, het Dommelpark intrekken, en na afloop iets kunnen eten en drinken.

Uitgangspunten

- Startpunt voor Dommelpark route, plek waar mensen kunnen parkeren en voetgangers en fietsers samenkomen.
- Informatievoorziening en ruimte voor recreatie en horeca
- Rol van het water als cultuurhistorisch element bij de molen benadrukken

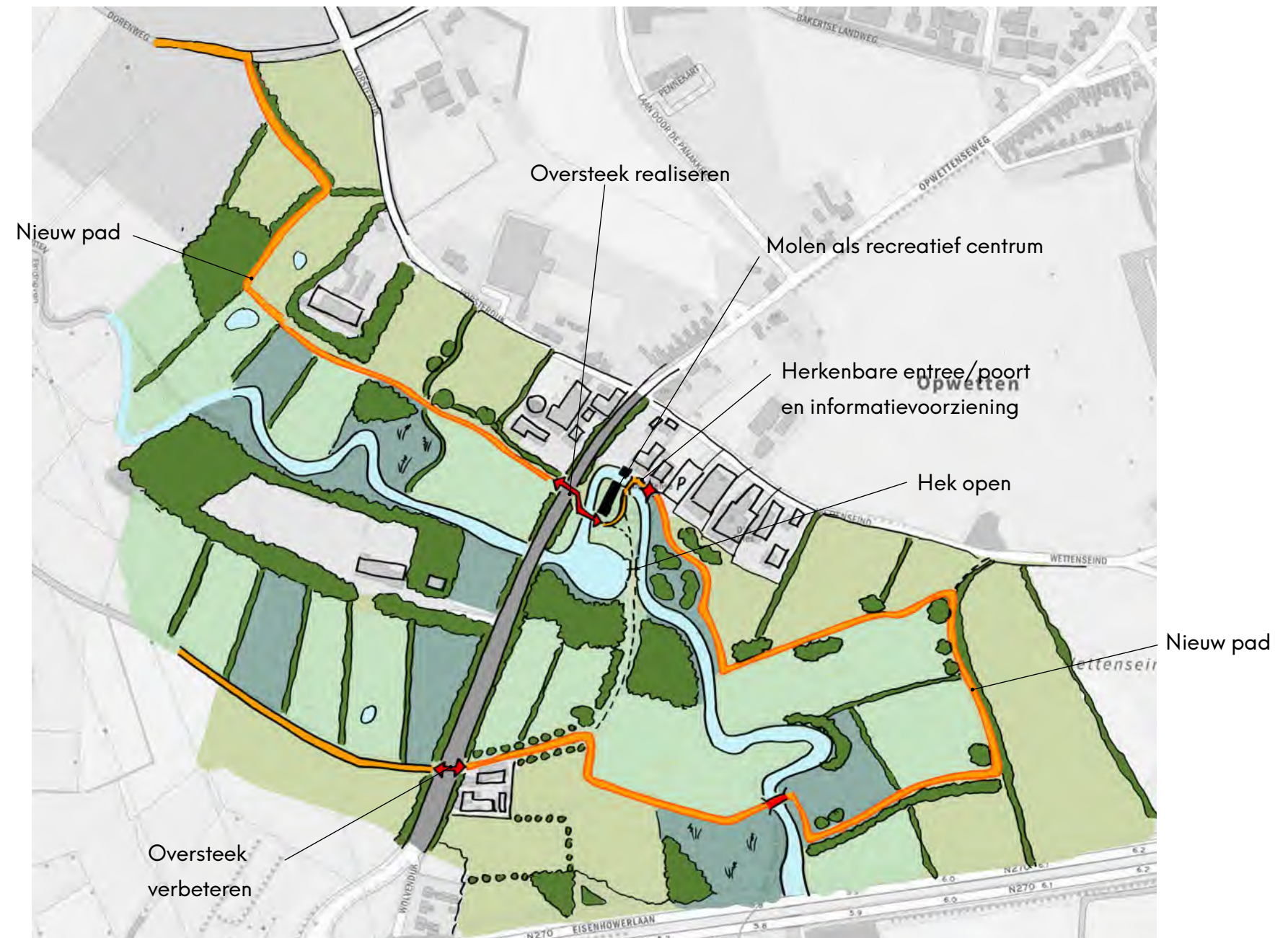
Ingrepen

- Aanleg Dommelparkroute, verbonden met molen: aanleg nieuw pad, eenvoudige bruggen, bewegwijzering en meubilair. Verbeteren van de oversteek bij de Opwettense weg.
- Herinrichten terrein molen: plaatsing poort en informatievoorzieningen. Herinrichting terrein en uitbreiden parkeren.
- Ontwikkelen omgelegen landschap; omvorming naar nat natuurland en toevoegen groenstructuren

Globale kostenraming

Algemeen - opruimwerkzaamheden:	€ 1.545.000
Aanleg Dommelparkroute:	€ 238.000
Aanpassing terrein molen:	€ 51.000
Ontwikkeling omgelegen landschap:	€ 178.500
<i>(Optioneel los van sleutelproject)</i>	
Bijkomende werkzaamheden:	€ 28.000
Onvoorzien 20%:	€ 400.000

Totaal (excl. omzetbelasting): € 2.440.500



Huidige situatie



Referentiebeelden



Bezoekerscentrum met informatie en restaurant



Startpunt voor routes, informatieborden aanwezig



Herkenbare entree of poort naar Dommelpark



Rol water(molen) benadrukken

3. Brug over de Dommel

Vlakbij het punt waar de Dommel en de kleine Dommel samenkomen, is het voorstel een voetgangersbrug over de beek te plaatsen.

Uitgangspunten

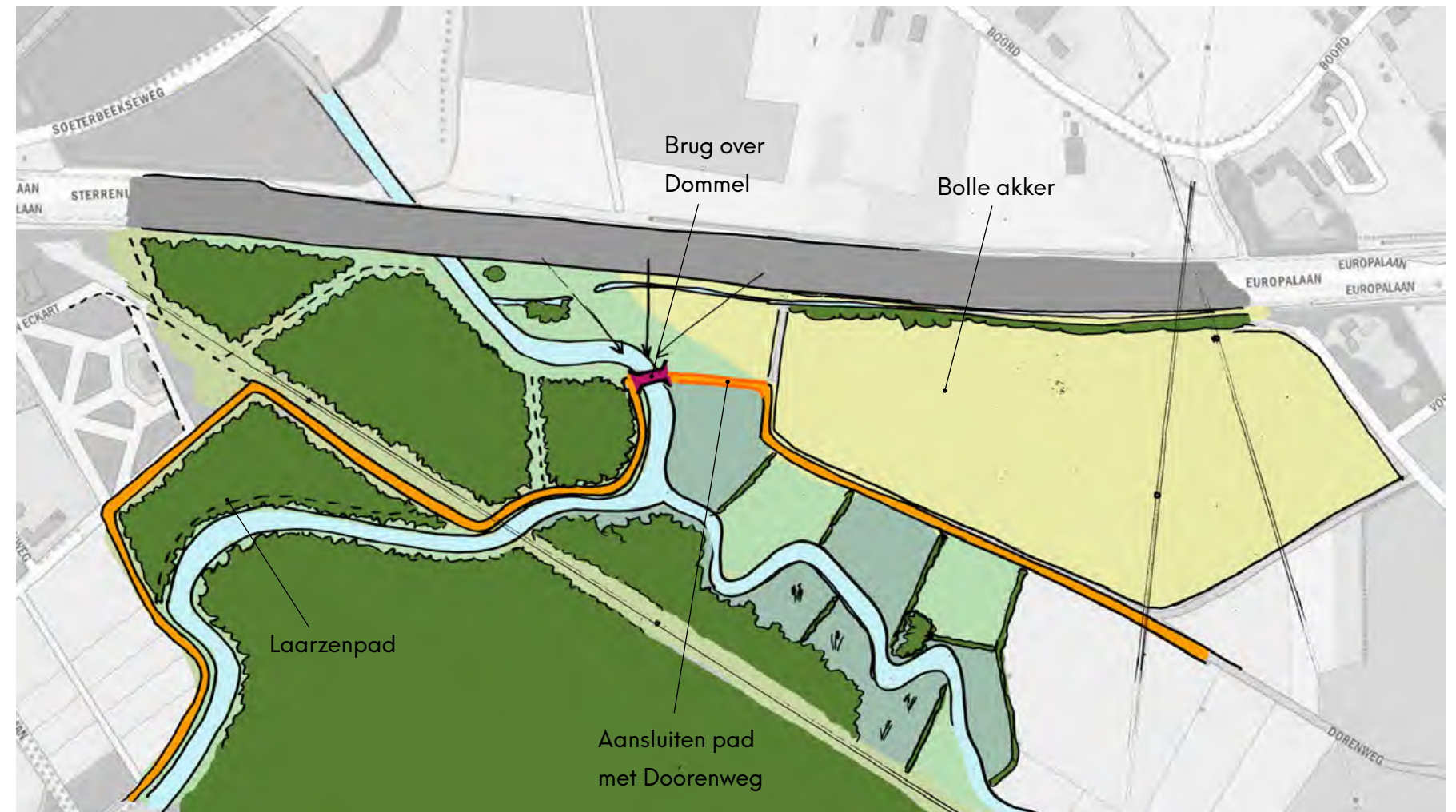
- Een mogelijkheid creëren de Dommelparkroute halverwege door te steken
- Een verbinding voor wandelaars tussen Eindhoven en Nuenen
- De brug als herkenbaar element van het Dommelpark, zichtbaar vanaf de weg
- Brug houdt rekening met kwetsbare waterkanten en biedt ruimte voor migrerende fauna

Ingrepen

- Aanleg markante brug over de Dommel
- Aanleg Dommelparkroute; aansluiten pad met Doorenweg en plaatsing bewegwijzering en meubilair
- Ontwikkelen omgelegen landschap; omvorming naar nat natuurland en toevoegen groenstructuren

Globale kostenraming

Algemeen - opruimwerkzaamheden:	€ 370.000
Brug over de Dommel:	€ 470.000
Aanleg routing:	€ 61.000
Ontwikkelen omgelegen landschap:	€ 42.000
<i>(Optioneel los van sleutelproject)</i>	
Bijkomende werkzaamheden:	€ 12.400
Onvoorzien 20%:	€ 190.000
Totaal (exl. omzetbelasting):	€ 1.145.400



Huidige situatie



Referentiebeelden

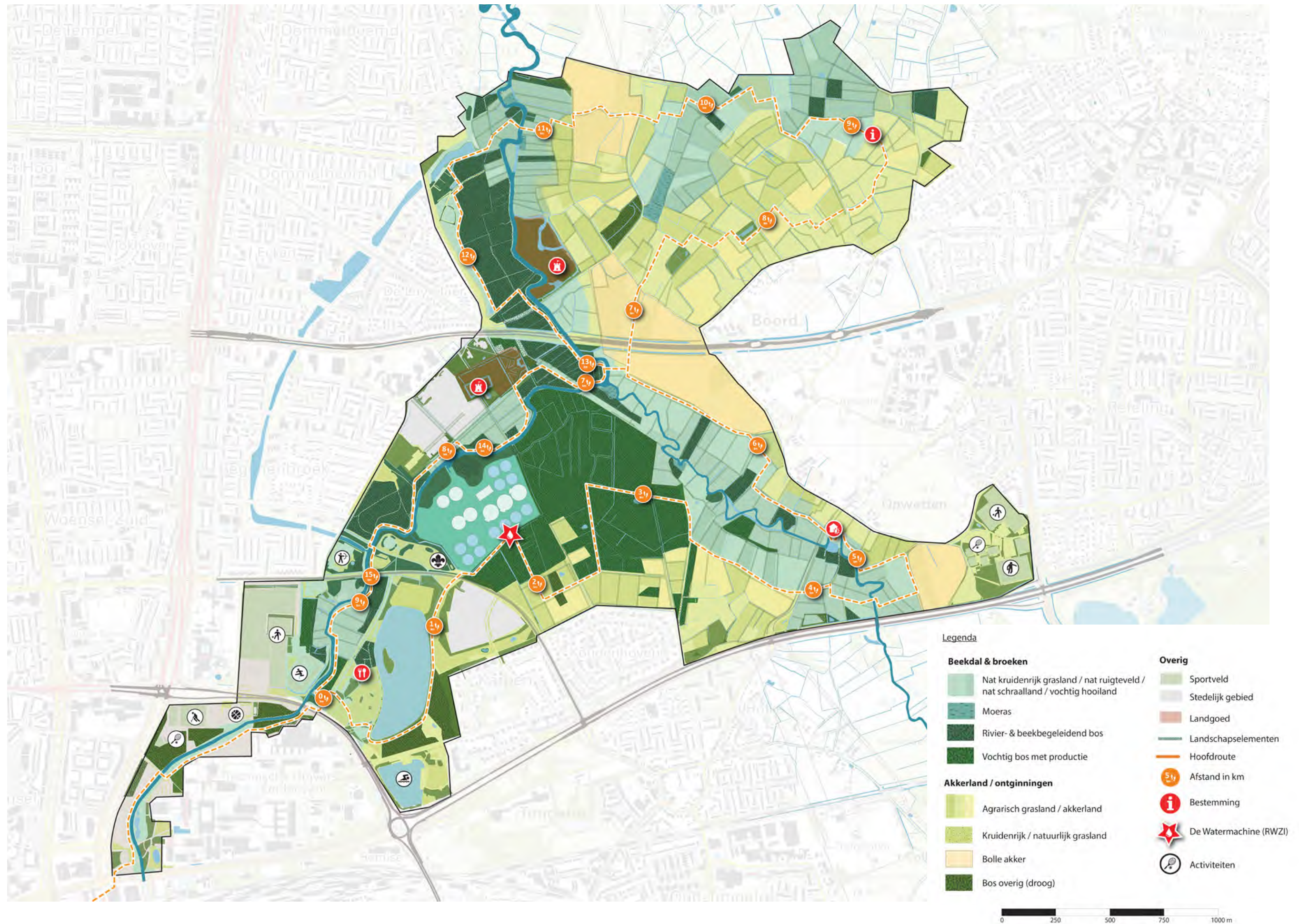


Herkenbare brug over de Dommel



Trekpont als tijdelijke verbinding oevers

Bijlage 1: Visiekaart





HQ Juurlink[+]Geluk BNSP
Schiemond 20-22
3024 EE Rotterdam

Phone +31 (0) 10 478 37 11
Email rotterdam@jeng.nl
Web www.juurlinkengeluk.com